PLA D'ACCIÓ LOCAL PER A LA SOSTENIBILITAT (PALS)

Document 2. Diagnosi Municipal

Darnius

Maig 2009

Agullana
Albanyà
Boadella i les Escaules
Darnius
La Vajol
Maçanet de Cabrenys
Navata
Sant Llorenç de la Muga
Vilanant

GeoServei

Diputació de Girona

Finançament FEDER
Fons Europeu de Desenvolupament Regional

Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat dels municipis del sector nord de les Salines-Bassegoda

El següent Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat dels municipis del sector nord de les Salines-Bassegoda ha estat realitzat per l'empresa **GeoServei**, ajustant-se a la metodologia establerta en el Programa de suport de la Diputació de Girona a la redacció de Plans d'Acció Local per a la Sostenibilitat.

Per a la realització d'aquests treballs **GeoServei** ha comptat amb la col·laboració de l'empresa **LA VOLA**.

Equip Director

Miquel Campos i Llach. Director Facultatiu de la Diputació de Girona

Josep Mª Teixidor i Bahí. Regidor Governació, Joventut, Sanitat i Festes Populars i Tradicions de l'untament Agullana.

Albert Molins Galas. Regidor d'Hisenda, Sanitat i Joventut de l'Ajuntament d'Albanyà.

Maria Teresa Lladó i Masot. Regidora de Governació, Serveis i Hisenda de l'Ajuntament Boadella i les Escaules.

Jaume Madern i Cruset. Alcalde Ajuntament de Darnius.

Lluís Carbó i Saguer. Alcalde Ajuntament de Maçanet de Cabrenys.

Jaume Homs i Campamar. Alcalde Ajuntament de Navata.

Patrícia Serrat i Múrio. Tinent-Alcalde de l'Ajuntament de Sant Llorenç de la Muga.

Maria Montserrat Sarabia i Moler. Alcaldessa de l'Ajuntament de la Vajol.

Carles Sardà i Borroy. Regidor de l'Ajuntament de Vilanant.

Equip Auditor

Direcció i coordinació del projecte:

Joan Solà i Subiranas. Geòleg. GeoServei

Sotsdirecció i responsable del projecte:

Montse Hervás i Sánchez. Geòloga. GeoServei

Equip redactor:

Joan Solà i Subiranas. Geòleg. GeoServei

Montse Hervás i Sánchez. Geòloga. GeoServei

Carles Bayés i Bruñol. Geògraf. GeoServei

Montserrat Ventura i Pujolar. Geògrafa. GeoServei

Ester Batlle i Genís. Geògrafa. GeoServei

Anna Pibernat i Reixach. Ambientòloga. GeoServei.

Jordi Codina i Teixidor. Biòleg. LA VOLA

Laia d'Armengol i Català. Ambientòloga. LA VOLA

Col·laboradors:

Jordi Montaner i Roviras. Geòleg. GeoServei

Comissió tècnica de seguiment:

Miquel Campos i Llach. Director Facultatiu de la Diputació de Girona

Josep Mª Teixidor i Bahí. Regidor Governació, Joventut, Sanitat i Festes Populars i Tradicions de l'untament Agullana.

Albert Molins Galas. Regidor d'Hisenda, Sanitat i Joventut de l'Ajuntament d'Albanyà.

Maria Teresa Lladó i Masot. Regidora de Governació, Serveis i Hisenda de l'Ajuntament Boadella i les Escaules.

Jaume Madern i Cruset. Alcalde Ajuntament de Darnius.

Lluís Carbó i Saguer. Alcalde Ajuntament de Maçanet de Cabrenys.

Jaume Homs i Campamar. Alcalde Ajuntament de Navata.

Patrícia Serrat i Múrio. Tinent-Alcalde de l'Ajuntament de Sant Llorenç de la Muga.

Maria Montserrat Sarabia i Moler. Alcaldessa de l'Ajuntament de la Vajol.

Carles Sardà i Borroy. Regidor de l'Ajuntament de Vilanant.

Joan Solà i Subiranas. GeoServei

Montse Hervás i Sánchez. GeoServei

Carles Bayés i Bruñol. GeoServei

Taula de continguts

1.Introducció..... 1

2.Aspectes de sostenibilitat ambiental i d'ordenació del territori..... 3

2.1.Aspectes generals i entorn físic..... 3

112.2.Anàlisi del territori..... 11

2.3.Biodiversitat i paisatge..... 19

2.4.Riscos ambientals..... 26

2.5.Mobilitat..... 33

2.6.Aigua..... 42

2.7.Atmosfera..... 50

2.8.Soroll..... 59

2.9.Residus..... 63

2.10.Energia..... 70

3.Aspectes de sostenibilitat econòmica..... 77

3.1.Mercat laboral i àrees d'influència..... 84

3.2.Sectors econòmics..... 84

4.Aspectes de sostenibilitat social..... 95

4.1.Població..... 95

4.2.Habitatge..... 100

4.3. Telecomunicacions i connectivitat tecnològica..... 107

4.4.Salut, benestar social i seguretat ciutadana..... 117

4.5.Educació..... 123

4.6.Associacionisme i activitat cultural..... 136

1. Introducció

La diagnosi municipal constitueix el segon volum de l'Agenda 21 dels municipis del sector nord de les Salines-Bassegoda i correspon a la fase de diagnosi estratègica municipal. En aquest cas i, a diferència de la memòria descriptiva, es tracta d'un document específic per a cadascun dels municipis integrants de la present Agenda 21.

Partint de la memòria descriptiva, on es fa una anàlisi de la realitat municipal per a cada un dels aspectes o vectors tractats, aquest document constitueix la valoració de totes les dades compilades, que serveix de referent per a l'elaboració del Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat (PALS). D'aquesta manera, a diferència de la memòria descriptiva, la diagnosi municipal no és un exercici descriptiu sinó interpretatiu.

Aquesta interpretació de la realitat municipal i territorial s'ha realitzat en el marc del *desenvolupament sostenible*, els principis bàsics del qual són:

- Afavorir la integració i igualtat de les persones.
- Adequar el desenvolupament humà amb el respecte del territori.
- Apostar per un planejament urbanístic ben dissenyat i amb un ús racional del sòl.
- Garantir una mobilitat i accessibilitat als serveis bàsics a totes les persones.
- Potenciar una economia forta i diversificada.
- Promoure la utilització dels recursos de manera racional i eficient.
- Prestar una bona gestió municipal.
- Promoure comportaments i estils de vida coherents amb la realitat integral del municipi i del conjunt del planeta.
- Enfortir el teixit cultural.
- Fomentar la participació dels ciutadans i ciutadanes en la presa de decisions municipals.

La diagnosi municipal avalua els diferents aspectes estudiats: ambientals, territorials, econòmics, socials i culturals, detectant aquells aspectes a millorar (que anomenarem punts febles), així com les oportunitats (punts forts) del municipi a potenciar.

Aquest document s'estructura en 3 grans blocs referents als aspectes de sostenibilitat ambiental, econòmica i sociocultural, estudiats en la memòria descriptiva i que al mateix temps es concreten en els diferents apartats temàtics: territori, aigua, residus, educació, població, cultura,...

No obstant això, dins de cada bloc, la diagnosi segueix una estructura particular que es concreta amb:

- una primera part on es defineixen els principals objectius i els criteris de sostenibilitat a assolir,
- una segona part d'emmarcament supralocal en la que es realitza una diagnosi territorial en l'àmbit de les Salines-Bassegoda; i finalment,
- una tercera part dedicada a la diagnosi municipal, en la que resulten els punts febles i els punts forts, a partir dels quals s'en derivaran posteriorment les propostes d'actuació, que esdevindran en el punt de partida per *prendre acció cap a la sostenibilitat!*

2.1. Aspectes generals i entorn físic

2.1.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Les interaccions que exerceix l'activitat humana sobre el medi físic són diverses i tenen relació directa amb l'ordenació del territori. Aquestes incidències, especialment a l'àmbit d'estudi afecten fonamentalment al *medi hidròlogic*, relacionades amb la qualitat i quantitat dels recursos hídrics; i al *medi agroforestal*, amb la pèrdua de sòl agrícola i forestal motivat especialment per l'abandonament dels conreus i les explotacions forestals i per la pressió urbanística.

Amb la finalitat d'avaluar si la gestió dels recursos hídrics i del sòl en l'àmbit de les Salines-Bassegoda és l'adequada per un model territorial de desenvolupament sostenible i, per tal de garantir la protecció del patrimoni natural, s'estableixen els següents objectius principals:

- Preservar els espais naturals (agrícola, forestal, fluvial,...)

- Protegir les capçaleres fluvials i la delimitació i protecció dels aqüífers per garantir la quantitat i la qualitat de l'aigua.

- Regular i gestionar les activitats extractives ja siguin en l'àmbit fluvial com de muntanya i minimitzar el seu impacte sobre el territori.

A nivell català, la normativa en matèria d'aigües i activitats extractives és la que es detalla a continuació:

- Decret 328/1988, d'11 d'octubre, pel qual s'estableixen normes de protecció addicionals en matèria de procediment en relació amb diversos aqüífers de Catalunya.

- Decret 328/, de 21 d'octubre, de designació de zones vulnerables en relació a la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries.

- Decret 119/2001, de 2 de maig, pel qual s'aproven mesures ambientals de prevenció i correcció de la contaminació de les aigües per nitrats.

- Decret 476/2004, de 28 de desembre, pel qual es designen noves zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries.

- Llei 12/1981 de 24 de desembre, relativa a les normes addicionals de protecció dels espais d'especial d'interès natural afectats per activitats extractives.

- Decret 343/1983 de 15 de juliol, sobre les normes de protecció del medi ambient d'aplicació a les activitats extractives.

- Decret 114/1988, de 7 d'abril, d'avaluació d'impacte ambiental.
- Decret Legislatiu14/1994, de 26 de juliol, pel qual s'adequa la llei 12/1981, de 24 de desembre, per la qual s'estableixen normes addicionals de protecció dels espais d'especial interès natural afectats per activitats extractives.
- Ordre de 6 de juny de 1998, de desplegament parcial del Decret 343/1983.

2.1.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

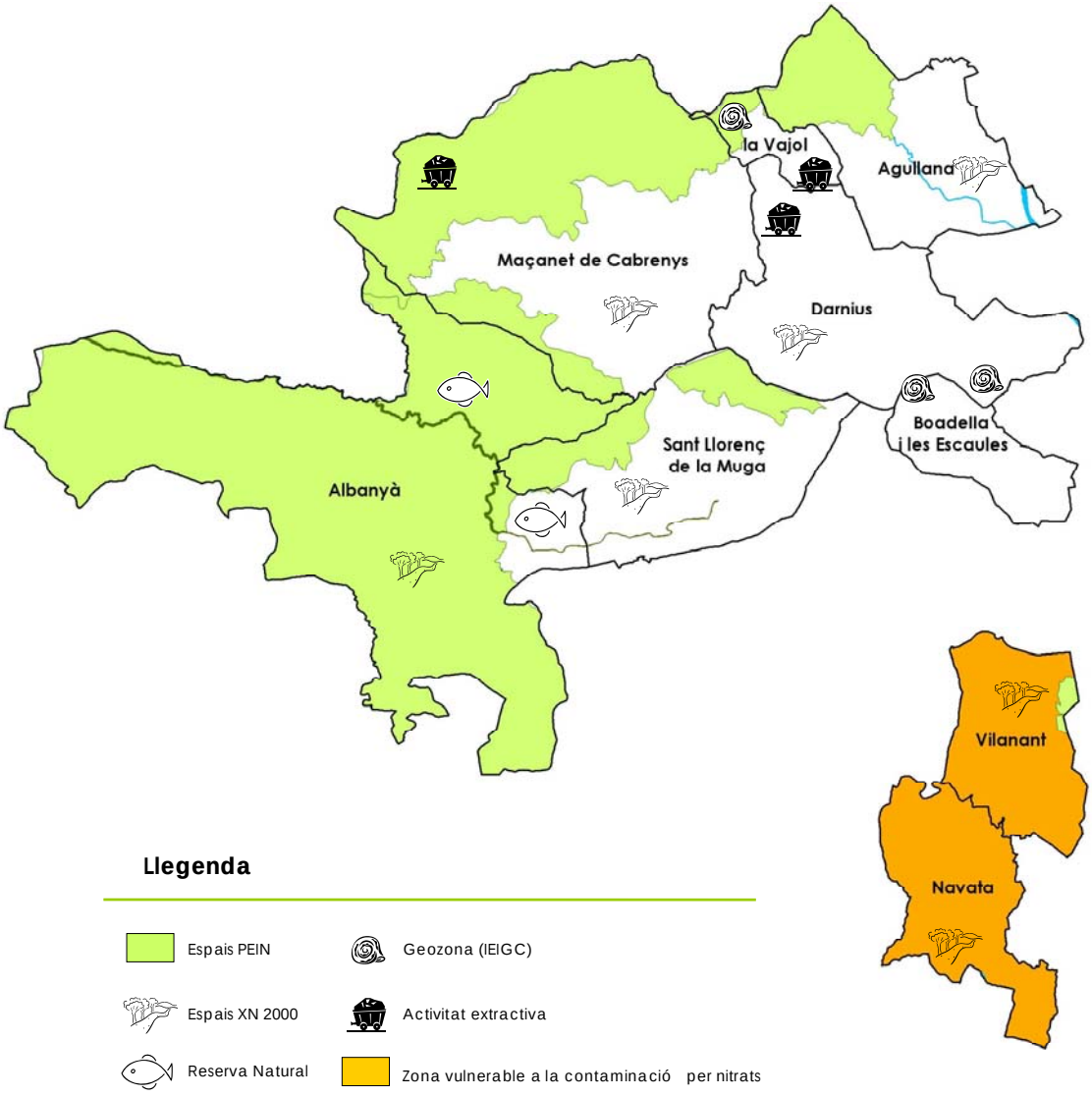

a) Àmbit territorial

L'ordenació del territori i les interaccions entre l'activitat antròpica i l'entorn natural són la via per aconseguir millores en la qualitat de l'entorn i en les condicions de vida de la població dins un model territorial de desenvolupament sostenible. Per aquest motiu, una bona organització i regulació de l'entorn permetrà una gestió responsable dels recursos naturals, un ús racional del sòl, un desenvolupament econòmic equilibrat i, en definitiva, la millora de la qualitat de vida de les persones i del medi ambient.

En aquest sentit l'entorn natural de les Salines-Bassegoda es caracteritza per:

Una extensa superfície territorial amb una baixa densitat de població

Els municipis del sector nord de les Salines-Bassegoda ocupen una superfície total de 307,6 km² amb una població total de 4.052 habitants (Idescat, 2007). Per tant, la densitat de població és de 13,17 hab/Km², molt per sota de la mitjana comarcal (95,10 hab/Km²).

La superfície protegida suposa quasi la meitat de l'àmbit d'estudi

En el territori d'estudi hi ha diversos emplaçaments inclosos en diversos inventaris de patrimoni natural, però només el PEIN i la Xarxa Natura 2000 suposen el 47% de la superfície total que ocupen els municipis de la present Agenda 21. Els principals espais protegits són:

-Inventari d'espais d'interès Natural de Catalunya (PEIN): s'engloben els espais del Massís de les Salines (Agullana, Albanyà, Maçanet de Cabrenys i la Vajol), l'Alta Garrotxa (Albanyà, Maçanet de Cabrenys i Sant Llorenç de la Muga), els penya-segats de la Muga (Sant Llorenç de la Muga) i La Garriga d'Empordà (Vilanant).

-Xarxa Natura 2000: afecten especialment a l'Alta Garrotxa-les Salines (14.353,80 ha entre Agullana, Albanyà, Maçanet de Cabrenys, Sant Llorenç de la Muga i la Vajol), al riu Llobregat d'Empordà (43,90 ha, entre Agullana i Darnius), al riu Fluvià (4,00 ha, Navata) i la Garriga d'Empordà (404,98 ha de Vilanant).

-Reserva Natural: correspon al tram alt de la Muga (des del naixement fins al nucli urbà de Sant Llorenç de la Muga).

-Inventari d'espais d'interès geològic de Catalunya (IEIGC): s'inclouen 3 geozones: Boadella-la Salut de Terrades, que abraça parcialment els termes de Darnius, Sant Llorenç de la Muga i Terrades; el Mont-roig i els encavalcaments de Biure, que afecten parcialment el municipi de Darnius i les mines de talc de la Vajol.

No cal oblidar la recent aprovació del Pla Especial d'Interès Natural de l'Alta Garrotxa que en un futur es vol declarar parc natural. Aquest pla afecta als municipis d'Albanyà (8.862 ha), Sant Llorenç de la Muga (497 ha) i Maçanet de Cabrenys (472 ha).

Una modesta xarxa local de carreteres condicionada geogràficament

La xarxa bàsica local de carreteres en el sector nord de les Salines-Bassegoda es caracteritza per oferir una baixa accessibilitat al territori, que dificulta la mobilitat cap als principals centres d'atracció.

Els municipis de les Salines-Bassegoda pateixen les principals problemàtiques dels municipis rurals més o menys aïllats dels grans nuclis de població, els quals es troben mal comunicats i amb un estat de la xarxa viària deficient amb carreteres estretes, sense pràcticament voral i amb alguns revolts perillosos que han originat sovint accidents de trànsit.

Bona cobertura d'estacions meteorològiques a l'àmbit de les Salines-Bassegoda

Dels 9 municipis que conformen la present Agenda 21, 8 disposen d'una estació meteorològica. Aquest fet permet fer caracteritzacions climàtiques més o menys detallades alhora que fa possible realitzar estudis de recerca que ajudin a conèixer millor el clima del territori. Les dades recollides pels observatoris poden ser la base per a la elaboració d'estudis relatius al canvi climàtic, la disponibilitat de l'aigua, a estudis agronòmics o, fins i tot, per ajudar a entendre fenòmens meteorològics adversos i conèixer les seves conseqüències (inundacions, gelades, ventades...).

Els sòls desenvolupats sobre roques no consolidades de les planes al·luvials concentren un major interès agronòmic

La informació sobre el sòl de la zona és minsa i molt genèrica, de manera que s'està a l'espera de la realització del mapa de sòls de Catalunya, el qual permetrà acotar millor quines són les zones de major interès agronòmic i productiu del territori català. No obstant, a l'àmbit de les Salines-Bassegoda es poden distingir els sòls granítics, paleozoics i terciaris associats a la litologia de les grans unitats de relleu; i els sòls al·luvials, associats a la dinàmica fluvial dels corrents superficials que solquen el territori.

En aquest sentit, els sòls desenvolupats a les planes al·luvials de la Muga i el Fluvià concentren un major interès edàfic i agronòmic; mentre que els denominats sòls de muntanya, localitzats en àrees de pendent on s'hi desenvolupa la massa forestal de més entitat, són d'interès per al seu aprofitament i explotació forestal.

Bona qualitat de les aigües superficials a la part alta-mitjana de la conca de la Muga

La determinació de la qualitat físicoquímica de les aigües superficials es realitza a través de l'índex ISQA, a partir de 2 indicadors: l'amoni i els fosfats. Així, doncs, els resultats

obtinguts a les diferents estacions existents en l'àmbit d'estudi i zona d'influència (Agullana, Boadella i les Escaules, Maçanet de Cabrenys, Figueres, Peralada i Castelló d'Empúries) posen de manifest que la qualitat de l'aigua superficial a la conca de la Muga és entre molt bona i bona a la zona de capçelera de la Muga, i decreix cap a dolenta a la part baixa de la conca.

Pel que fa a la qualitat biològica de les aigües superficials s'utilitza l'índex BMWPC, basat en la composició de macroinvertebrats bentònics en les aigües. La major part dels tributaris estudiats presenten un qualitat biològica entre bona i molt bona des de la capçalera fins a la confluència del Llobregat i aigües avall del Manol. A l'alçada de Castelló d'Empúries la qualitat de la Muga descendeix notòriament fins assolir una qualitat mediocre.

No hi ha cap aqüífer protegit segons normativa vigent

A l'àmbit de les Salines-Bassegoda no hi ha cap aqüífer afectat pel Decret 328/1988 d'11 d'octubre, d'aqüífers protegits.

Elevada vulnerabilitat de la massa d'aigua Empordà

La vulnerabilitat dels aqüífers que composen la massa Empordà (en l'àrea d'estudi que ens ocupa només afecta al municipi de Navata) es considera alta envers una determinada acció antròpica, atès que els materials detrítics i al·luvials que configuren la massa d'aigua presenten una elevada permeabilitat. Segons els estudis elaborats per l'Agencia Catalana de l'Aigua en el marc de la Directiva Marc de l'Aigua, s'han definit com a principals pressions i impactes sobre aquesta massa: l'abocament de dejeccions ramaderes, la modificació de lleres i els abocaments de les depuradores.

Hi ha zones designades vulnerables a la contaminació per nitrats

Els municipis de Navata i Vilanant estan afectats, respectivament, pels Decrets 283/1998 i 476/2004, de 21 d'octubre, de designació de zones vulnerables a la contaminació per nitrats.

Presència d'activitats extractives en el territori

Un altre tipus de pressió que s'exerceix sobre el medi fluvial i subterrani són les explotacions extractives i les pedreres que originen un fort impacte visual i acústic sobre el paisatge.

Segons la informació disponible hi ha 5 explotacions extractives a Darnius, 1 a la Vajol i 2 a Maçanet de Cabrenys, que afecten una superfície total de 7,19 ha i que principalment exploten talc i sorres.

Les dues extractives de Maçanet de Cabrenys es troben totalment o parcialment incloses dins dels límits PEIN, per la qual cosa es regeixen per la Llei 12/1981 de 24 de desembre, relativa a les normes addicionals de protecció dels espais d'especial interès natural afectats per activitats extractives.

Cal destacar que la regulació d'aquest tipus d'activitats és molt important perquè permet establir una sèrie de condicions per garantir la protecció del medi i del paisatge. En aquest sentit, cap municipi de l'àmbit d'estudi disposa de Pla Especial regulador o d'ordenança municipal de les activitats extractives.

Presència d'una activitat d'explotació d'aigües minerals

A l'àmbit d'estudi es localitza una planta embotelladora que explota les aigües de la font de les Creus, situada en el terme municipal de Maçanet de Cabrenys.

L'explotació de les aigües minerals i termals està regulada per la Llei 22/1973 de Mines i el seu reglament; i pel Real Decreto 1074/2002, de 18 d'octubre per "el que se regula el proceso de elaboración , circulación y comercio de aguas de bebida envasadas" modificat pel Real Decreto 1744/2003 i el Borrador de Anteproyecto de Ley de Bases de las Aguas Minerales y Termales.

A Catalunya la normativa aplicable és el Decret 307/1994, de 16 de novembre, sobre competències i procediment a seguir per a la declaració i l'autorització de l'aprofitament d'aigües mineromedicinals, minerals naturals, de brollador, i termals als efectes de la seva comercialització com a aigua de beguda envasada. Aquesta normativa fa palès com les aigües subterrànies encara es consideren com un recurs miner i no mineral.

Un nombre destacable de fonts naturals

Amb motiu de la redacció de l'Agenda 21 s'han pogut inventariar 293 fonts naturals en l'àmbit d'estudi, malgrat que no es descarta que n'existeixin més a tot el territori o simplement que s'han perdut amb el temps. Bona part d'aquestes fonts es localitzen en propietat privada, motiu pel qual es desconeix la seva qualitat hídrica. Únicament s'han pogut consultar les dades analítiques de les fonts de competència municipal, segons les quals la majoria no són aptes pel consum de boca a causa de la presència de bacteris coliforms.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

•A Darnius hi ha una estació meteorològica

Des de l'any 1982 es recullen dades d'un observatori particular a Can Nirus. Aquesta estació podria adherir-se a la recent creada Xarxa d'Observadors Meteorològics (XOM). Les dades recollides per aquestes estacions serviran per complementar la informació del Servei Meteorològic de Catalunya. Això possibilitarà una major coneixença de les característiques climàtiques del territori i millorarà el seguiment de situacions meteorològiques de risc.

•Es localitzen espais d'especial interès

Unes 4,30 ha del municipi formen part de l'espai Riu Llobregat de la Xarxa Natura 2000. Així mateix, a l'extrem sud-oriental del terme municipal es localitza un geòtop d'interès. Es tracta d'una estructura geològica denominada pseudosinclinal de Darnius. Aquest geòtop s'inclou dins la geozona "Boadella i la Salut de Terrades" i forma part de l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya.

•El municipi compta amb diverses fonts naturals i té censades les de concurrència pública

A Darnius, amb motiu de la redacció de l'Agenda 21, s'han inventariat 4 fonts naturals, 2 de les quals són de concurrència pública i, per tant, conegudes i freqüentades per part de la població. Per aquest motiu han estat censades al Departament de Salut. Es tracta de les fonts del Turó i la font de la Deu.

•Darnius no té cap aqüífer protegit ni està declarat zona vulnerable a la contaminació per nitrats

PUNTS FEBLES / AMENACES

•La tipologia del substrat com a condicionant de la vulnerabilitat del medi i la seva riquesa hídrica

El predomini de materials rocosos que configuren el substrat granitoïd (al N de l'embassament de Boadella) i paleogen-neogen (al S), implica una mitjana-baixa riquesa hídrica i una baixa permeabilitat que li confereix en conjunt una moderada-baixa vulnerabilitat del medi envers possibles contaminacions d'origen antròpic.

No obstant, el desenvolupament de materials granulars en els dipòsits de plana al·luvial

existents, de permeabilitats més elevades, juntament amb l'activitat agropequària estesa a la zona, han donat lloc a problemes locals de contaminació per nitrats.

- **Les fonts de competència municipal no estan degudament retolades**

Tal i com es recomana des del Programa de vigilància i control sanitaris de les aigües de consum humà del Departament de Salut, les fonts han d'estar degudament retolades – segons si són aptes o no pel consum humà– i cal que estiguin protegides des del punt de vista higienicosanitari, per tal d'evitar la contaminació de les aigües naturals.

- **Es localitzen diverses activitats extractives**

Segons informació consultada, en l'actualitat hi ha 5 explotacions extractives en el municipi, 2 de les qual exploten calcàries i 3 talc.

- **El municipi no disposa de cap ordenança reguladora de les activitats extractives**

Les activitats extractives generen diversos impactes ambientals i paisatgístics entre els que destaquen la destrucció de la vegetació i dels hàbitats de la fauna i la modificació dels relleus naturals gràcies a la utilització de maquinària pesada, que al mateix temps origina un important impacte acústic.

Per aquest motiu es considera molt positiu l'establiment de criteris que limitin i regulin aquest tipus d'activitat en forma d'ordenança municipal.

2.2. Anàlisi del territori

2.2.1 Objectius i criteris de sostenibilitat

El model territorial i l'ocupació del sòl d'un àmbit determinat són un dels principals paràmetres que determinen de forma molt marcada les línies que han de conduir en un major o menor grau a un model de desenvolupament sostenible. Per tal d'avaluar el model territorial dels diversos municipis de l'àmbit d'estudi, s'estableixen uns criteris i objectius de sostenibilitat, que caldrà incorporar en el pla d'acció del municipi, i que es poden resumir en els següents:

- Un model territorial globalment eficient és aquell que integra la minimització del consum del sòl amb la racionalització de l'ús del mateix.

- Fomentar les estructures urbanes compactes i plurifuncionals, per tal de tendir a un sistema urbà compacte enfront del sistema urbà dispers o difús, menys eficient.

- Fomentar la rehabilitació, millora, reestructuració i/o renovació dels propis nuclis urbans, com a estratègia d'aprofitar al màxim el teixit urbà existent i evitar expansions innecessàries.

- Dotar als sistemes i teixits urbans, en la mesura que les característiques del nucli ho necessitin, de més d'una centralitat, per tal de millorar tant l'accessibilitat com la mobilitat interna i oferir diversos àmbits de servei compatibles amb la zonificació de la xarxa urbana.

- Establir un model de planejament adequat a la potencialitat de creixement previst i a la capacitat d'acollida del territori en concret. En qualsevol cas, caldrà situar els sectors que preveuen absorbir el creixement i expansió del nucli en els espais amb un interès natural més baix.

- Evitar l'aparició o la implementació de barreres físiques que impliquin una fragmentació del territori i una limitació en la mobilitat interna dins del teixit urbà; i en el cas que existeixin, establir mesures per tal de corregir-ho.

- Dotar de figures de protecció del sòl no urbanitzable, per tal de conservar els valors ecològics, potenciar la connexió entre espais, i preservar els elements naturals emblemàtics al municipi, així com de la mateixa manera, els sòls agrícoles i forestals.

- Dissenyar un model territorial tenint en compte els sistemes de comunicació i les xarxes internes per tal de potenciar una mobilitat sostenible, ja sigui en termes de reduir la mobilitat obligada com de potenciar una accessibilitat plena.

El model territorial a escala municipal es troba determinat per altres planejaments a nivell supramunicipal, que estableixen les directrius bàsiques que cal seguir a l'hora de dissenyar un planejament urbanístic. Aquests documents són els següents:

- Pla Territorial General de Catalunya (PTGC), aprovat per la Llei 1/95.
- Pla Territorial Parcial de les Comarques Gironines, actualment en elaboració.
- Pla director territorial de l'Empordà, aprovat per l'Acord GOV/130/2006.
- Pla director urbanístic de Figueres, actualment en tràmit d'aprovació.
- Pla d'Espais d'Interès Natural, aprovat mitjançant el Decret 328/1992.
- Pla d'Infraestructures de Transport de Catalunya 2006-2026.

2.2.2. Diagnosi estratègica

Superfície de sòl urbà, urbanitzable i no urbanitzable d'acord amb el planejament general dels municipis per cada municipi (taula) i pel seu conjunt (gràfic)

		Sòl urbà	Sòl urbanitzable	Sòl no urbanitzable
Agullana	ha	39,38	10,21	2668,95
	%	1,4	0,4	98,2
Albanyà	ha	6,53	0,00	9328,00
	%	0,1	0,0	99,9
Boadella i les Escaules	ha	12,87	5,23	1504,89
	%	0,8	0,3	98,8
Darnius	ha	24,16	15,25	3410,59
	%	0,7	0,4	98,9
Maçanet de Cabrenys	ha	29,43	10,40	6706,00
	%	0,4	0,2	99,4
Navata	ha			
	%			
Sant Llorenç de la Muga	ha	21,05	2,57	3183,00
	%	0,7	0,1	99,3
Vajol, la	ha	18,2	0,00	556,80
	%	3,2	0,0	96,8
Vilanant	ha	17,50	2,50	1680,00
	%	1,0	0,1	98,8
Total	ha	169,12	46,16	29038,23
	%	0,58	0,16	99,26

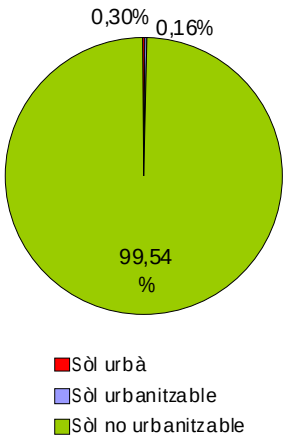

a) Àmbit territorial

Canvis significatius en els usos del sòl durant els últims anys, malgrat la predominança dels terrenys forestals

Durant el període 1987-2002, s'ha mantingut la predominança dels terrenys forestals i en segon lloc els conreus. No obstant, pel que fa als terrenys forestals, s'observa una disminució de les bosquines i prats a favor dels boscos densos, fet que pot anar associat a l'abandonament de les pastures i de la gestió silvícola, el que implica una pèrdua d'heterogeneïtat d'hàbitats i un continu de bosc madur menys gestionat.

En aquest sentit, és prioritari impulsar aquelles activitats que tenen la capacitat de trencar el continu de bosc dens. Així, cal tenir en especial consideració el manteniment de les activitats agrícoles i de les pastures. La presència de prats i pastures, que ha disminuït en els últims anys, comporta una diversificació dels hàbitats i la biodiversitat, tot esdevenint una important eina de prevenció d'incendis.

D'altra banda, destaca un augment important dels sòls urbans, amb un creixement molt destacable de les urbanitzacions i un augment dels nuclis urbans també important, malgrat que més moderat. No obstant, el sòl ocupat per usos urbans i infraestructures té poc pes en el conjunt dels usos del sòl, amb un percentatge menor a l'1%.

El planejament territorial i urbanístic directriu estableix estratègies per als espais oberts, els assentaments i les infraestructures

El Pla director territorial de l'Empordà (PDTE) defineix una xarxa d'espais naturals, identifica els terrenys amb valors agrícoles i defineix estratègies comunes per als espais oberts que han de ser una eina útil per a la planificació i la gestió dels espais lliures a nivell comarcal i local. En relació amb els assentaments, estableix les estratègies a assolir en conjunt i estableix estratègies de creixement concretes per a cada nucli i àrea urbana, configurant un marc de creixement urbà que caldrà ser adaptat als planejaments generals dels municipis.

El Pla director urbanístic del sistema urbà de Figueres (PDUSUF), d'aplicació als municipis de Vilanant i Navata, concreta unes subcategories per al sòl de protecció especial definit al PDTE. Pel que fa a infraestructures, es preveu el desdoblament de la carretera N-260 per convertir-la en l'autovia A-26, actuació que també està prevista al Pla d'infraestructures del transport de Catalunya (PITC).

El planejament general és antic amb previsions de creixement excessives i escassa atenció als valors ambientals

Malgrat tots els municipis disposin de planejament general, la majoria compten amb Normes subsidiàries força antigues o el seu Text refós. Aquest planejament sovint es troba desfasat per la previsions de creixement que efectua, de grans dimensions, i el seu poc desenvolupament real. La mateixa antiguitat dels planejaments implica una escassa atenció als aspectes de sostenibilitat ambiental i la manca d'avaluació ambiental dels mateixos, que actualment és obligatòria.

La redacció de Plans d'ordenació municipal que s'ajustin a la situació actual dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda ha de fer-se en consonància amb les directrius establertes pel Pla director territorial de l'Empordà.

El patrimoni cultural i arquitectònic existent és molt ampli, malgrat manqui una catalogació dels mateixos a nivell local i comarcal

Els municipis del sector nord de Salines – Bassegoda disposen d'un patrimoni arquitectònic i arqueològic molt extens, amb un total de 44 elements inventariats a l'Inventari de patrimoni arqueològic de Catalunya i 127 elements inclosos a l'Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya (cal notar que alguns dels elements patrimonials poden trobar-se inventariats a ambdós catàlegs).

A nivell de Consell Comarcal de l'Alt Empordà, el Consorci de municipis de Salines – Bassegoda i, en major o menor mesura, a nivell local, s'ha impulsat aquest patrimoni mitjançant la definició i senyalització d'itineraris i les actuacions d'educació per al major coneixement d'aquest patrimoni.

No obstant, només 2 municipis disposen de Catàleg municipal de patrimoni. El Consell Comarcal de l'Alt Empordà tampoc ha inventariat aquest patrimoni a nivell comarcal. Els inventaris de referència són, per tant, els inventaris de patrimoni de nivell català. Per aquest motiu caldria plantejar la redacció d'un catàleg patrimonial a nivell de l'àmbit dels municipis del sector nord Salines-Bassegoda. En aquest sentit, el Consorci de les Salines-Bassegoda pretén elaborar un inventari del patrimoni cultural de l'àmbit de les Salines-Bassegoda.

Importància del tractament dels espais de transició entre el límit urbà i l'entorn natural, que sovint s'esdevé bruscament

El fet que la majoria dels municipis analitzats tinguin nuclis urbans de dimensions reduïdes i, per tant, el medi natural sigui fàcilment accessible des d'aquests nuclis, implica que la funció ambientals i socials dels espais verds urbans es vegi reduïda en comparació amb la funció que aquests desenvolupen en àrees urbanes més extenses. En canvi, cobreixen

més importància els espais de transició entre el sòl urbà i l'entorn natural, és a dir, un acurat disseny d'aquests espais implica reforçar el contacte entre els residents del nucli i l'espai natural. Aquests espais de transició es troben més o menys gestionats en funció de cada municipi.

Desigual tractament dels espais públics urbans pel que fa a confortabilitat de la vialitat per als vianants

És observable una diferència qualitativa remarcable entre els vials dels nuclis històrics que han estat reurbantizats en els últims anys, d'aquells que mantenen l'estructura de dècades anteriors. Les millores que s'han dut a terme en aquest aspecte en alguns dels municipis impliquen, sovint, la supressió de les minúscules voreres a favor de la implantació de calçades úniques que comporten un canvi de paradigma, tot situant al vianant i no a l'automòbil com a principal usuari de la vialitat interna d'aquest nuclis antics. Per tal d'evitar l'ocupació de la via pública per part dels vehicles, és necessari regular l'aparcament i el trànsit alhora que establint limitacions.

D'altra banda, en general, en les àrees urbanes més antigues es manté el cablejat aeri entre façanes. La seva substitució per cablejat soterrat és una actuació que permetrà millorar sensiblement la percepció del paisatge urbà d'aquestes àrees.

Una extensa xarxa de camins gestionada a diferents nivells de les administracions actuants al territori

S'han desenvolupat diferents xarxes d'itineraris per realitzar tan a peu com en bicicleta per donar a conèixer el patrimoni natural i cultural dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda. Hi ha participat el Consell Comarcal de l'Alt Empordà, el Consorci de Municipis Salines Bassegoda i els mateixos ajuntaments.

En concret, es té coneixement de les següents xarxes de senders cartografiades i senyalitzades:

- Xarxa de senders "itinerannia", que enllaça les comarques de l'Alt Empordà, la Garrotxa i el Ripollès.

- Centre BTT de la zona de Salines – Bassegoda, que abraça un mínim de 100 km d'itineraris senyalitzats per a bicicletes, agrupats en diferents nivells, així com la disposició de la informació turística necessària i serveis per a la bicicleta.

- Senders de gran recorregut GR 2 i GR 11, que es troben correctament senyalitzats i compten amb plafons indicatius als diferents municipis per on transcorren.

- Camí natural de la Muga, projecte que implica l'adequació de més de 40 km de camins que ressegueixen la Muga durant el seu trajecte per l'Alt i Baix Empordà. Aquest projecte encara no ha estat executat.

- Senyalitzacions a nivell local, que faciliten l'accés a determinats indrets d'interès històric, patrimonial i natural.

Per últim destacar que la redacció d'un pla d'ordenació de camins a nivell de l'àmbit de Salines-Bassegoda comportaria ampliar la gestió i jerarquització dels camins existents al medi rural, establint les actuacions de manteniment necessàries i la regulació de l'accés.

a) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **El Pla director territorial de l'Empordà estableix l'estratègia de creixement de reequilibri al nucli de Darnius**

L'estratègia de creixement de reequilibri es proposa en aquelles àrees i nuclis urbans de poca extensió condicions de limitada connectivitat i/o poca disponibilitat de sòl amb aptituds per a ésser urbanitzat, on el creixement ha d'adequar-se a les dinàmiques demogràfiques i econòmiques del municipi, però on no és aconsellable que es dimensioni per a acollir creixements exògens més enllà dels necessaris per reequilibrar l'estructura d'edats.

- **El Pla director territorial de l'Empordà estableix l'estratègia de manteniment del caràcter rural als nuclis de l'Arnera i el Veïnat d'Amunt**

L'estratègia de manteniment del caràcter rural recull dos tipus d'entitats existents:

- Les formades per agrupacions d'edificacions rurals que mantenen una clara separació entre elles i estableix que caldrà que es mantingui la configuració dispersa de l'assentament i s'eviti una compactació contradictòria amb el seu caràcter estrictament rural.

- Les que presenten una estructura compacta, de petita magnitud, resultat de l'adaptació morfològica a una singularitat del territori, i estableix que es mantingui aquesta configuració.

- **El planejament general de Darnius qualifica el sòl no urbanitzable en diferents claus en funció de les seves característiques**

El planejament general de Darnius qualifica el sòl urbà en quatre claus específiques:

rústic, forestal, zona d'interès especial i zona d'interès històric-cultural. Aquesta qualificació permet identificar els terrenys dins el sòl no urbanitzable que requereixen una especial atenció en funció dels seus valors, tot establint una regulació dels usos d'acord amb aquestes característiques.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **El planejament general de Darnius permet el creixement del 81% respecte el sòl urbanitzat actualment**

Per quantificar les possibilitats de creixement del municipi de Darnius s'utilitza la següent equació que compara el sòl urbà no consolidat i el sòl urbanitzable respecte el sòl urbà consolidat:

$$\frac{\text{Sòl urbà no consolidat + Sòl urbanitzable}}{\text{Sòl urbà consolidat}} \times 100$$

L'aplicació d'aquesta equació al municipi de Darnius indica que el planejament general permet el creixement del municipi en un 81% respecte el sòl urbà consolidat. Atès que actualment s'ha executat una part del sòl no consolidat (un total d'1,75 ha de les 2,43 ha de sòl urbà no consolidat previstes), el creixement real factible actualment d'acord amb l'estat d'execució del planejament general és del 99% respecte el sòl urbanitzat en l'actualitat.

Aquests creixements, previstos a l'entorn del nucli de Darnius, no coincideixen amb l'estratègia de creixement prevista per a aquest nucli al Pla director territorial de l'Empordà.

- **No existeix cap inventari, catàleg o protecció del patrimoni cultural del municipi**

Els inventaris de patrimoni arquitectònic i arqueològic de Catalunya posen de manifest la importància del patrimoni cultural de Darnius, amb 27 elements catalogats (algun en ambdós inventaris). No obstant, el municipi no disposa de cap tipus d'inventari o catàleg que reconegui l'existència d'aquest patrimoni, ni d'una figura de protecció del mateix.

- **Tractament dels espais de transició entre el límit del sòl urbà i el medi natural**

En alguns punts, s'evidencia cert tractament de tancament del sòl urbà i transició al no urbanitzable com ara placetes enjadrinades. No obstant, caldria estendre aquest tractament específic a la majoria de límits urbans i definir així un límit clar del sòl urbà, tot facilitant l'accés de la població i visitants del municipi al medi natural.

- **La qualitat dels espais públics varia en funció de la zona del municipi**

Al municipi trobem diferents zones quan a la qualitat urbana, des de la zona de l'entorn de l'església, reformada, i les noves zones d'eixample, que gaudeixen d'una bona qualitat dels espais públics, a la zona del nucli antic, que en presenta carrers amb voreres estretes o absència de voreres i cablejat aeri d'electricitat i telefonia, amb el consegüent deteriorament de l'espai públic..

2.3. Biodiversitat i paisatge

2.3.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

En els últims anys l'augment del consum del sòl i, per tant l'ocupació d'espai per a l'edificació, ha implicat la pèrdua d'elements d'interès natural. Així mateix les activitats humanes han comportat un impacte directe sobre el sistemes naturals que les sosté.

Aquests fets han dut a la reflexió sobre la necessitat de conservació dels ecosistemes naturals que sostenen la vida. En aquest procés s'han incorporat els espais naturals i la seva conservació dins els objectius de molts municipis i han aparegut figures de protecció, tant a nivell local com regional, estatal, europeu o internacional. Cal marcar, doncs, certs criteris per aconseguir aquests objectius i promoure l'ús sostenible dels recursos. Aquests criteris caldran incorporar-los en els diferents instruments estratègics, de planificació i gestió del municipi, i es poden sintetitzar en:

- Conèixer els elements naturals del municipi i els principals hàbitats.
- Evitar la pèrdua de sòl amb valor agrícola o forestal.
- Preservar els principals elements i espais naturals del municipi.
- Protegir la funció estructuradora dels sistemes hídrics.
- Realitzar la gestió correcta pel manteniment dels espais naturals en un estat de conservació favorable.
- Estructurar el territori de manera que afavoreixi la connectivitat i permeabilitat entre els diferents espais naturals.
- Fomentar l'ús racional dels recursos naturals que afavoreixi un desenvolupament sostenible on no es comprometi la disponibilitat futura.
- Evitar actuacions que provoquin una alteració del paisatge que porti a una reducció de la seva qualitat.

La legislació actual en bona part recull i incorpora aquests principis. La principal normativa incident és:

- La llei 12/1985, d'espais naturals, que és el marc general per a la protecció dels espais naturals a Catalunya.
- Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural.
- Llei 9/1995, de 27 de juliol de regulació de l'accés al medi natural. La desenvolupa el Decret 166/1998, de regulació d'accés motoritzat al medi natural.

- Decret 148/1992, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge.

- Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya.

- Orden MAM/1498/2006, de 26 d'abril, por la que se incluyen en el Catálogo de Especies Amenazadas determinadas especies de flora y cambian de categoría algunas especies de aves incluidas en el mismo.

- Llei 12/06 de mesures en matèria de medi ambient i modificació de les Lleis 3/1998 i 22/2003, relatives a la protecció dels animals.

Així mateix, a l'hora d'avaluar el compliment dels objectius i criteris de sostenibilitat, cal tenir present les directrius per a espais oberts que estableix el Pla director territorial de l'Empordà, que es reprodueixen a continuació:

- Mantenir la qualitat dels rius i marges fluvials.

- Protegir els espais agrícoles.

- Elaborar plans tècnics de gestió i millora forestal

- Solucionar els conflictes de connectivitat.

- Mesures específiques per a la conservació de les àrees amb especials valors geològics.

2.3.2. Diagnosi estratègica

Mapa dels espais naturals protegits

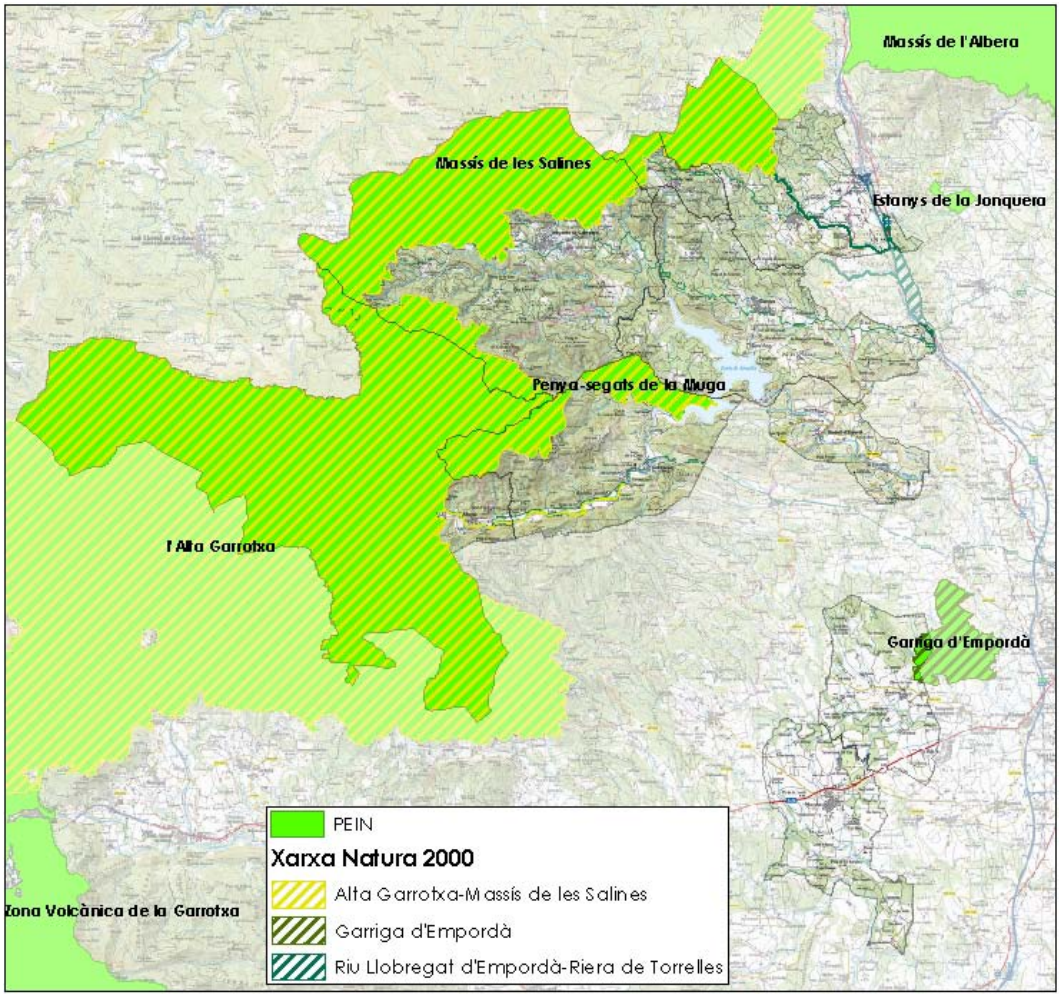

a) Àmbit territorial

Les característiques del territori permeten que els municipis del sector nord Salines-Bassegoda gaudeixin d'una diversitat ecològica i d'hàbitats important

Les tipologies de sòls variats, la topografia, els afloraments geològics i les petites variacions climàtiques entre zones contribueixen a enriquir la vida natural a l'àmbit d'estudi. No obstant, cal destacar la predominança dels terrenys forestals (73% del territori), sobretot boscos esclerofil·les i laurifolis, seguint dels boscos aciculifolis i caducifolis. També prenen un paper important els conreus herbacis, estesos en un 26% del territori.

Així mateix, la major part del territori es troba recoberta per hàbitats definits d'interès comunitari per la legislació europea, els quals, d'acord amb la Directiva Hàbitats, cal garantir la conservació d'unes mostres territorials d'aquests mitjançant la seva inclusió en la xarxa Natura 2000.

El 45% dels tàxons de flora i el 25% de taxons de fauna de tot Catalunya es localitzen a l'àrea de les Salines-Bassegoda

Segons el Banc de dades de Biodiversitat (BIOCAT) quasi la meitat de les plantes vasculars existents a Catalunya s'identifiquen en els municipis del sector nord de les Salines-Bassegoda. Cal destacar que d'aquest 45%, un 6,7% són espècies rares, vulnerables, endèmiques i/o protegides. D'altra banda, el 25% de tàxons de fauna vertebrada de tot Catalunya es desenvolupen a l'àmbit de les Salines-Bassegoda.

Tres unitats de paisatge caracteritzen el territori

Són 3 els dominis paisatgístics que es poden trobar als municipis del sector nord Salines-Bassegoda: el paisatge fluvial, associat als cursos i zones d'aigua, el paisatge de plana, associat a les zones agrícoles i el paisatge de muntanya. Val a dir que aquest darrer és el predominant en l'àmbit d'estudi.

L'estudi de les condicions paisatgístiques de les comarques de Girona (2003) descriu 8 unitats especials significatives del paisatge diferents a l'àmbit, mostra de la diversitat paisatgística present: UES de la Jonquera, UES Entorns de Navata, UES Entorns de Llers, UES Maçanet de Cabrenys, UES Entorns de Vilademuls, UES Serra de l'Albera, UES La Muga i UES El Fluvià.

Pràcticament la meitat del territori es troba protegit pel Pla d'espais d'interès natural (PEIN) i la xarxa Natura 2000

Els espais del PEIN i la xarxa Natura 2000 protegeixen el 47% del territori del sector nord dels municipis de Salines-Bassegoda. L'espai majorment representat és l'Alta Garrotxa, estenent-se en el 32% del territori, malgrat que té la màxima presència al municipi d'Albanyà. El Massís de les Salines ocupa el 13,5% del territori, els Penya-segats de la Muga l'1,2% i la Garriga d'Empordà un 0,2%

La xarxa Natura 2000 engloba els espais del PEIN del Massís de les Salines, l'Alta Garrotxa i els Penya-segats de la Muga" en únic espai de la xarxa Natura 2000 "Alta Garrotxa-Massís de les Salines". D'altra banda, inclou també l'espai de la "Garriga d'Empordà", el "Riu Llobregat", aquest que inclou un 0,1% de l'àmbit estudiat i, testimonialment, el "Riu Fluvià" és present en el 0,01% del territori.

Els espais del PEIN de l'alta Garrotxa, Massís de les Salines i Penya-segats de la Muga disposen de plans especials de delimitació elaborats pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, que concreten els seus límits a escales més detallades del que establia el PEIN. No obstant, cap dels espais del PEIN compta amb un pla especial de protecció del medi natural i del paisatge, la redacció d'aquests plans esdevé perquè és mitjançant aquestes figures que s'estableixen normes de protecció i d'ordenació del territori.

La connectivitat ecològica entre els espais protegits es veu compromesa pel corredor d'infraestructures

El corredor d'infraestructures lineals ubicat a l'est dels municipis del sector nord Salines-Bassegoda desenvolupa un important paper fragmentador dels espais lliures i d'efecte barrera de la connectivitat. Aquest corredor afecta principalment la connectivitat entre les Salines i l'Albera, donat que en un marge de pocs quilòmetres s'hi concentren la carretera N-II, l'autopista AP-7 i el tren d'alta velocitat.

A banda de les infraestructures existents, l'efecte barrera es veurà properament incrementat per l'execució de noves infraestructures, com és la línia de 400 kV, i l'ampliació d'algunes existents, tals com el desdoblament de la carretera N-II i l'ampliació de dos a tres carrils per sentit de l'autopista AP-7. En aquest sentit esdevé prioritari la projecció d'una línia de 400 kV soterrada, minimitzant el seu impacte paisatgístic, atès el valor d'aquest en l'àmbit analitzat. Així mateix, els projectes d'ampliació de les infraestructures existents han de preveure l'aplicació de mesures durant les obres per la reducció del seu impacte, incloses mesures correctores per millorar la permeabilitat actual d'aquests infraestructures.

El curs alt del riu Llobregat i la seva xarxa d'afluents esdevenen els únics corredors entre els dos espais, amb especial importància de la riera de la Guilla.

Importància de potenciar la gestió de la Garriga d'Empordà per tal de contrarestar l'aïllament d'aquest espai respecte altres espais protegits

La Garriga d'Empordà compta amb una figura de protecció recent, atès que es va incloure al PEIN gràcies a la seva inclusió com a ZEPA (zona d'especial protecció per les aus) de la xarxa Natura 2000, mitjançant l'Acord GOV/112/2006. El principal motiu de la seva protecció és la presència de l'esparver cendrós (*Circus pygargus*), malgrat que l'espai també té gran valor pel seu patrimoni en construccions de pedra i per l'extensa comunitat de garriga de coscoll que alberga.

Actualment existeix un Pla de gestió de l'espai redactat per la Fundació Territori i Paisatge, que defineix un territori molt més extens que el protegit legalment. És important, en tot cas, avançar en la seva gestió mitjançant el desplegament de les propostes que efectua

el pla i complementant-lo amb l'elaboració del corresponent Pla de gestió per part del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Gran part del territori gestionat per instruments d'ordenació forestal

Els 9 municipis del sector nord Salines-Bassegoda presenten un conjunt de 117 instruments d'ordenació forestal, que afecten a un 72,5% del territori, amb un total de 22.291 ha gestionades. Els instruments d'ordenació forestal s'apliquen a boscos privats per programar la realització de treballs de gestió i millora forestal per un termini màxim de 30 anys. La majoria d'instruments aplicats als terrenys forestals de l'àmbit són plans tècnics de gestió forestal, pensats per boscos de més de 25 ha, encara que també hi ha un reduït nombre de plans simples de gestió forestals, que s'apliquen a finques menors de 25 ha.

Aquests plans, que són una important eina per articular i garantir la gestió dels terrenys forestals, en alguns casos no es desenvolupen mitjançant les actuacions previstes, de manera que la gestió planificada no sempre es trasllada en una gestió real.

A la pràctica, la manca de gestió s'observa en alguns boscos, on s'hi aprecia una elevada densitat de peus arboris per hectàrea i biomassa total, situació que implica un elevat risc que s'esdevinguin incendis forestals.

En qualsevol cas, i a banda d'impulsar el desenvolupament dels instruments d'ordenació forestal previstos, caldria establir uns criteris comuns de gestió i ordenació dels terrenys forestals de tot l'àmbit.

Bon estat ecològic de la Muga tant pel què fa a la qualitat del riu com al bosc de ribera

El document IMPRESS (Caracterització de les masses d'aigua i anàlisi del risc d'incompliment dels objectius de la directiva Marc de l'Aigua a Catalunya), que qualifica els estats ecològics de les masses d'aigua entre molt bo, bo, moderat, deficient i dolent, determina que l'estat ecològic de la Muga, al seu pas pels municipis del sector nord Salines-Bassegoda és bo. Així mateix, l'Arnera, que conflueix amb la Muga al pantà de Boadella, presenta un estat ecològic molt bo, és a dir, ambdós tenen les dues màximes puntuacions.

No obstant, cal tenir present que el mateix document detecta algunes problemàtiques que afecten el curs alt i mitjà de la Muga com assuts de captació per a diferents usos al tram mig de la Muga, presència d'espècies de peixos exòtiques i cranc americà i concentracions elevades de nitrats d'origen ramader.

L'estat ecològic actual de la Muga esdevé un actiu que cal potenciar, tot aprofundint en la seva gestió, mitjançant un possible pla de gestió integral que tingui com a objectiu mantenir i millorar els seus valors naturals i fomentar l'ús públic.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **El municipi es troba inclòs dins l'espai de la Xarxa Natura 2000 "Riu Llobregat d'Empordà"**

Darnius compta amb una petita extensió, de 4,3 ha al sud-est del terme municipal inclosa a l'espai del "Riu Llobregat d'Empordà". Això implica la protecció legal d'un 0,1% del territori municipal. L'espai fluvial del riu Llobregat presenta un bon estat ecològic i desenvolupa, juntament amb els seus afluents, un important paper connector entre les Salines i l'Albera.

- **Bona part del territori municipal forma part d'instruments d'ordenació forestal**

Més de la meitat del territori municipal es troba gestionat mitjançant instruments d'ordenació forestal. Al municipi es comptabilitzen 27 plans tècnics de gestió i millora forestal i 3 plans simples de gestió forestal, amb una superfície total gestionada de 3.023,7 ha (tenint en compte que alguns plans es comparteixen entre dos municipis diferents).

En aquest cas, els plans s'han desenvolupat extensament mitjançant les actuacions previstes.

- **La diversitat de paisatges es manifesta al municipi amb tres unitats especials significatives**

Les unitats especials significatives (UES) són àrees amb límits flexibles que a vegades coincideixen amb unitats de paisatge comuns, o amb àrees amb un paper productiu molt concret, i altres amb àrees on els seus límits els fixa la visibilitat. L'Estudi de les condicions paisatgístiques de les comarques de Girona descriu 3 UES a Darnius: UES Maçanet de Cabrenys, UES La Muga i UES Entorns de Llers. A més, pràcticament la totalitat del territori es defineix com a paisatge d'excel·lència i paisatges d'excel·lència condicionada. Els primers s'entenen com a àrees amb potencialitats i fragilitats, sobre les quals és necessari mantenir una mirada vigilant per tal que els valors generals segueixin subsistint. Els paisatges d'excel·lència condicionada, són àrees de valors rellevants però que no compleixen la representativitat i acumulació de potencials i fragilitats que trobem en les àrees d'excel·lència.

PUNTS FEBLES / AMENACES

-

2.4. Riscos ambientals

2.4.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Es denomina *risc* a qualsevol situació que representa una amenaça per a la seguretat i el benestar de les persones. Segons el seu origen els riscos poden ser de dos tipus: naturals com a conseqüència de processos naturals (inundacions, sismes, erupcions volcàniques,...) i tecnològics, derivats de l'activitat antròpica (incendis, contaminació de sòls i aigües,...).

A l'hora de valorar els tipus de risc no només es té en compte la seva perillositat sinó també la vulnerabilitat intrínseca del medi envers una situació crítica. L'avaluació dels riscos ambientals s'ha d'entendre com un instrument de prevenció, el qual es pot incorporar en la planificació territorial dels municipis, ja que aquests tenen una gran incidència sobre el territori i alhora es troben relacionats amb la protecció civil. És per tant, molt important elaborar estratègies de prevenció i actuacions de control ben planificades per a cadascuna de les situacions de risc, amb la finalitat de minimitzar els seus efectes i possibles danys.

En l'àmbit català, en matèria de riscos ambientals i, més concretament, pel que fa a prevenció d'incendis forestals, a contaminació d'aigües i de sòls i a protecció civil en sentit ampli, es regula per la normativa que es detalla a continuació:

- Decret 64/1995, de 7 de març, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals.
- Ordre MAB/62/2003, de 13 de febrer, pel qual es despleguen les mesures preventives que estableix el Decret 64/1995, de 7 de març, pel qual s'estableixen les mesures de prevenció d'incendis forestals.
- Llei 5/2003, de 22 d'abril, de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata a la trama urbana.
- Decret 123/2005, de 14 de juny, de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata a la trama urbana.
- Decret 343/1983 de 15 de juliol, sobre les normes de protecció del medi ambient.
- Decret 241/1994 de 26 de juliol, sobre condicionants urbanístics i de protecció contra incendis en els edificis, complementaris de la NBE-CPI/96.
- Reial Decret 2177/1996 de 4 d'octubre, pel qual s'aprova la Norma bàsica de l'edificació de condicions de protecció contra incendis NBE-CPI/96.
- Llei 3/1998 de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'administració ambiental.

- Reial Decret 997/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova la norma de construcció sismorresistent: part general i edificació (NCSR-02).

- Decret 210/1999, de 27 de juliol, pel qual s'aprova l'estructura del contingut per a l'elaboració i l'homologació dels plans de protecció civil municipals.

- Decret 119/2001, de 2 de maig, pel qual s'aproven mesures ambientals de prevenció i correcció de la contaminació de les aigües per nitrats.

- Reial Decret 9/2005, de 14 de gener, pel qual s'estableix la relació d'activitats potencialment contaminants del sòl i els criteris estàndards per a la declaració de sòls contaminats.

- Reial Decret 508/2007, de 20 d'abril, pel qual es regula el subministrament d'informació sobre emissions del Reglament E-PRTR i de les actuacions ambientals integrades

2.4.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

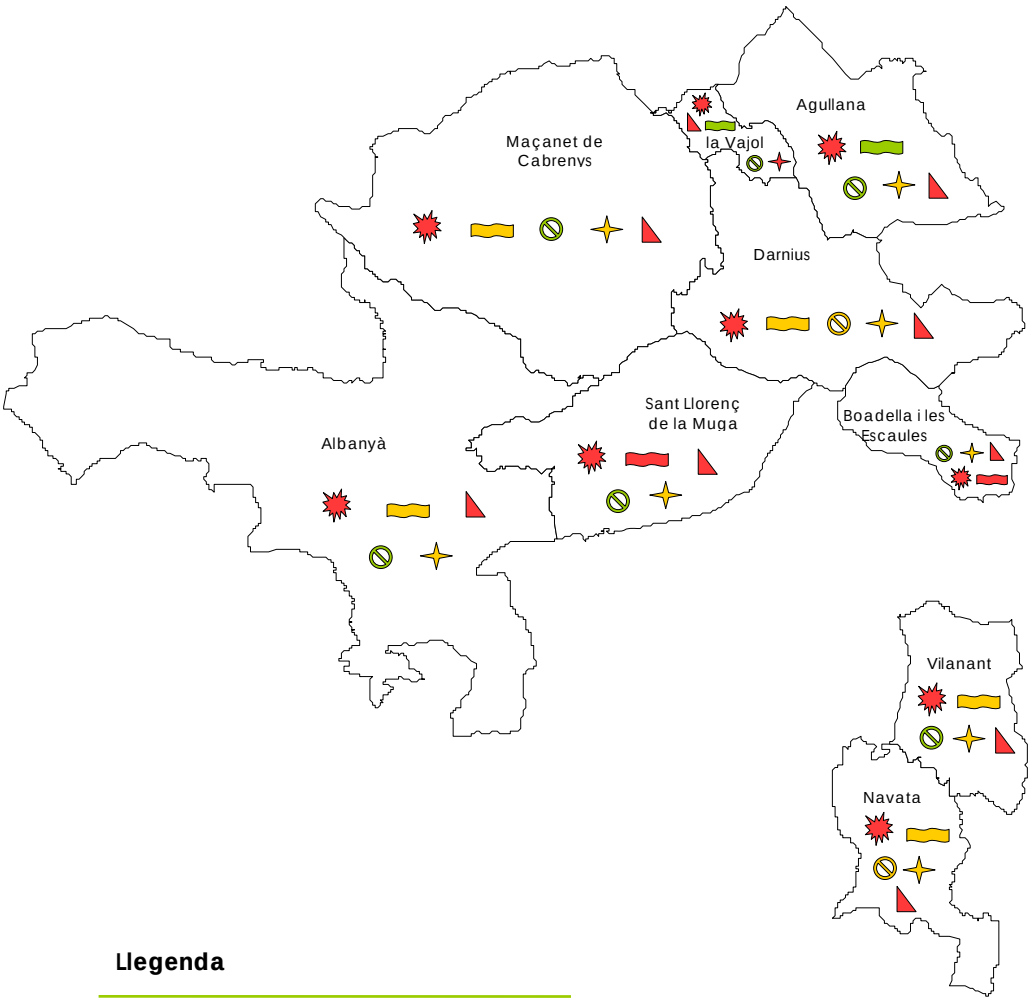

Llegenda

Tipus de risc

- INFOCAT
- INUNCAT
- NEUCAT
- SISMICAT
- TRANSCAT

Grau de risc

- Baix
- Mitjà
- Alt

a) Àmbit territorial

Elevat risc d'inundacions a la conca de la Muga

En l'àmbit d'estudi el risc per avingudes es concentra en les planes al·luvials de la Muga i del Manol. La Muga des del seu naixement presenta un gran desnivell, motiu pel qual en períodes pluviomètrics importants, pot donar lloc a avingudes importants que afecten especialment als municipis de Sant Llorenç de la Muga i a Boadella i les Escaules. Tanmateix, la funció reguladora de l'embassament de Boadella contribueix en la minimització del risc d'inundació.

En els municipis de la present Agenda 21, es localitzen 4 punts negres d'afecció a infraestructures: 2 guals i 1 pont sobre la Muga (a Boadella i les Escaules) i 1 gual al Llobregat (a Agullana), segons el pla especial per a emergències per inundacions a Catalunya (INUNCAT).

Les Salines-Bassegoda, els principals focus d'incendi forestal

El risc d'incendi forestal a l'àmbit d'estudi no es troba focalitzat en una àrea concreta, sinó que es concentra al llarg d'una franja forestal més o menys continua amb unes característiques semblants de combustibilitat i inflamabilitat, que configuren una zona d'elevada vulnerabilitat i de perill.

En el cas dels municipis de la present Agenda 21, el major risc d'incendi es localitza especialment a la meitat nord-oriental de l'àmbit d'estudi (massís de les Salines, el Bassegoda i als entorns de Santa Magdalena). En general es tracta d'una àrea força humida, amb altituds per sobre els 400 m i que no rep influència del vent de marinada. El municipi més afectat pels incendis és Darnius amb 25 incendis i amb una superfície total cremada de quasi 1.000 ha.

Pel que fa a la causalitat dels incendis forestals es conclou que el 38% dels incendis han estat motivats per negligències, mentre que un 28% han estat originats per causes desconegudes i un 17% són accidentals; i el restant 17%, intencionats.

Baix risc geològic

L'àmbit de les Salines-Bassegoda està dominat per pendents pronunciats i relleus abruptes que, juntament amb la presència de litologies argiloses i dominis rocosos fracturats, fa que es puguin desencadenar de manera local processos gravitacionals, principalment problemes d'estabilitat de talussos (desprendiments i/o caigudes de blocs). Algunes d'aquestes inestabilitats es detecten a la carretera local que va des del club nàutic de

Darnius a Maçanet de Cabrenys o a la carretera GI-511 de Sant Llorenç de la Muga a Albanyà.

Un territori sísmicament actiu

El mapa de zones sísmiques de Catalunya inclou els municipis del sector nord de les Salines-Bassegoda en la zona d'intensitat VI-VII (Zona 3 de les 4 que hi han), el que es pot traduir en un grau de risc de moderat a alt.

Històricament s'han enregistrat sismes al N de la comarca relacionats amb les falles d'Albanyà, la Jonquera i Sant Climent Sescebes. Es tracta de falles actives que ocasionalment podrien donar lloc a moviments sísmics.

Cap dels municipis de l'àmbit d'estudi es troben inclosos en la relació d'aqüífers protegits

Els municipis del sector nord de les Salines-Bassegoda no es troben inclosos en la relació d'aqüífers protegits segons Decret 328/1988.

Dos dels municipis de l'àmbit d'estudi es troben inclosos en la designació de zones vulnerables en relació a la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries

Tan sols els municipis de Navata i Vilanant es troben inclosos en la designació de zones vulnerables en relació a la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries, segons els Decret 283/1998 i Decret 476/2004, respectivament.

Dues activitats incloses en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de l'aire i de l'aigua de Catalunya

Segons fonts consultades, hi ha constància de 2 activitats inscrites a l'EPER-CAT (Inventari d'Emissions i Fonts Contaminants de Catalunya) als municipis de Navata i Vilanant.

D'altra banda, l'Agència Catalana de Residus ha comunicat que en l'àmbit d'estudi no hi ha constància de cap sòl contaminat.

Baixa incidència del transport de mercaderies perilloses

El transport de mercaderies perilloses en els municipis de les Salines-Bassegoda està considerat de *baix risc* segons el TRANSCAT (programa de transport de mercaderies perilloses a Catalunya). Cal advertir, però, que en els municipis d'Agullana, Darnius i

Navata el risc es considera moderat, en resultar afectats pel pas de grans infraestructures de comunicació com carreteres nacionals, autopistes i línies ferroviàries.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **El municipi no es troba inclòs en la designació de zones vulnerable en relació a la contaminació per nitrats procedents de fonts agràries segons els Decrets 283/1998 i 476/2004**

- **El municipi no es troba inclòs en la relació d'aqüífers protegits segons Decret 328/1988**

- **El municipi té definit i aprovat el plànol de delimitació per a la prevenció d'incendis forestals**

Darnius va encarregar al Consell Comarcal l'elaboració d'un plànol de delimitació per a la prevenció d'incendis forestals. L'objectiu d'aquest tipus de plànols és establir mesures de prevenció d'incendis forestals als nuclis urbans històrics, urbanitzacions i instal·lacions i edificacions aïllades, pels municipis considerats d'alt risc d'incendi.

Els plànols de delimitació són un instrument per executar treballs de neteja i manteniment a les franges exteriors de protecció dels nuclis urbans, a zones verdes, a les parcel·les no edificades i als vials interns d'accés al nucli i/o urbanitzacions; i atorga capacitat d'actuació a l'Ajuntament en cas necessari.

- **El municipi està adherit a l'ADF Salines**

Darnius forma part de l'Agrupació de Defensa Forestal (ADF) Salines, juntament amb els municipis de la Vajol, Agullana, Maçanet de Cabrenys i Biure.

Cal destacar que les ADF contribueixen en l'elaboració i execució de programes de vigilància i prevenció d'incendis, en la creació i manteniment d'infraestructures, xarxa de camins i punts d'aigua i, si s'escau, donar suport a l'extinció d'incendis.

- **No hi ha constància de cap sòl contaminat en el municipi segons l'Agència de Residus de Catalunya**

- **No hi ha constància de cap activitat ubicada en el municipi que estigui inclosa en l'Inventari d'Emissions i Fonts contaminants de Catalunya (EPER-CAT)**

- **El municipi disposa de PAM per riscos especials**

L'any 2006 el Consell Comarcal, per encàrrec de l'Ajuntament, va redactar els Plans d'Actuació Municipal (PAM) per a riscos especials. Concretament té redactats els PAM per incendis forestals i per sismes, tal i com ho especifiquen els plans INFOCAT i SISMICAT.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **L'àrea de Can Barris, la més afectat pels incendis**

Segons les bases del Departament de Medi Ambient i Habitatge, pel període 1968-2007, consten un total de 25 incendis forestals que han afectat a una superfície de 994,83 ha. L'àrea més afectada és la de Can Barris.

- **No existeix un programa o pla de neteja de les lleres municipals**

El municipi no disposa ni té elaborat cap pla anual d'acondiciament de les lleres municipals ni tampoc sol·licita a l'Administració competent subvencions o ajuts per tal de dur a terme aquests treballs de neteja, que contribuirien a minimitzar el risc d'avingudes.

2.5. Mobilitat

2.5.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Durant les darreres dècades, el creixement del parc automobilístic i la dispersió d'activitat i població en el territori han definit un patró de mobilitat basat en l'ús massiu del vehicle privat que es caracteritza pels enormes costos econòmics, socials i ambientals que provoca al conjunt de la societat. Els impactes d'aquest patró, que cal superar, són ben amplis: elevada ocupació de l'espai públic, alt consum de recursos energètics, fortes emissions de contaminants a l'atmosfera, difícil integració social de les persones que no tenen accés al vehicle privat, etc.

En aquest sentit, cal un procés de reflexió en relació al model de municipi de futur, que contempli i potenciï altres modes de mobilitat a banda del vehicle privat. Aquests criteris cal incorporar-los en els diferents instruments estratègics, de planificació i gestió municipals, i que es poden sintetitzar en:

- Potenciar la mobilitat sostenible, entesa com aquella capaç de satisfer la necessitat de la societat de moure's lliurement, accedir, comunicar-se, comercialitzar i establir relacions sense sacrificar altres valors humans o ecològics bàsics actuals o futurs.

- Garantir l'accessibilitat de tots/es els ciutadans/es a l'ús dels espais i els equipaments públics.

- Afavorir la seguretat viària, tot fent complir les normes bàsiques de convivència en la mobilitat, posant una especial atenció sobre els modes de transport més vulnerables (a peu i en bicicleta).

- Perseguir l'eficiència, fomentant un model que racionalitzi l'ús dels diferents modes de desplaçament i en fomenti aquells més eficients energèticament i territorialment.

- Garantir la qualitat de vida, valorant la cohesió social i disposant de prou espais per a ús públic i per la convivència.

- Afavorir un dinamisme econòmic que afavoreixi l'atractiu i el desenvolupament de les activitats econòmiques.

La legislació actual en bona part recull i incorpora aquests principis. La principal normativa incident és:

- La *Llei 9/2003, de 13 de juny, de la mobilitat de Catalunya*, contempla la creació d'instruments de planificació (Plans Directors de mobilitat, Plans específics, Plans de mobilitat urbana), de programació (que han de preveure el finançament i execució dels anteriors), d'avaluació i seguiment (Observatori Català de la

Mobilitat, Estudi d'avaluació estratègica ambiental, Estudi d'avaluació de la mobilitat generada[1], etc.)

- El *Decret 344/2006, de 19 de setembre, de regulació dels estudis d'avaluació de la mobilitat generada*. L'objecte d'aquest Decret és determinar els instruments i projectes que han d'incorporar un estudi d'avaluació de la mobilitat generada (que són eines de seguiment i anàlisi de la mobilitat); establir les directrius per a l'elaboració d'aquests, el seu contingut i el procediment per a la seva tramitació, així com concretar les obligacions de finançament de les persones promotores de les actuacions generadores de la nova mobilitat. A més, aporta la conveniència de lligar el desenvolupament urbanístic i les previsions de mobilitat des de les fases inicials de planejament.

- El *Decret 362/2006, de 3 d'octubre, pel qual s'aproven les Directrius Nacionals de Mobilitat*. Les Directrius Nacionals de Mobilitat constitueixen el marc orientador del seguit d'instruments de planificació previstos a la Llei de la mobilitat, mitjançant l'establiment d'orientacions, criteris, objectius temporals, propostes operatives i indicadors de control que cal aplicar en l'elaboració dels diferents plans previstos a la Llei. En concret, la missió específica de les Directrius Nacionals de Mobilitat és la de constituir un filtre entre la diagnosi de la situació actual de cada pla i el programa d'actuacions corresponent.

- La *Llei 2/2002 d'Urbanisme de Catalunya* i el *Decret legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'urbanisme*, obliguen als Plans Directors urbanístics a l'establiment de directius sobre la mobilitat de les persones, mercaderies i transport públic, ja sigui directament o per mitjà de plans especials urbanístics. També en els Plans d'ordenació urbanística municipal (POUM), s'ha de preveure les mesures per facilitar l'assoliment d'una mobilitat sostenible en el municipi.

- La *Llei 6/2005, de 2 de juny, de modificació de la Llei 7/1993, del 30 de setembre, de carreteres*, és el principal instrument de planificació i ordenació del sistema de carreteres. Aquest pla estableix el règim general de les vies pertanyents a totes les xarxes i s'ha de revisar com a mínim cada cinc anys.

- La *Llei 20/1991, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques*, i el *Decret 135/1995, que la desplega i aprova el Codi d'accessibilitat*.

[1] Tot nou projecte urbanístic (amb > 25 milions d'€ d'inversió) requereix d'un estudi de la mobilitat que genera.

2.5.2. Diagnosi estratègica

Mobilitat obligada per motius de treball (esquerra) **i per motius d'estudis** (dreta). Any 2001.

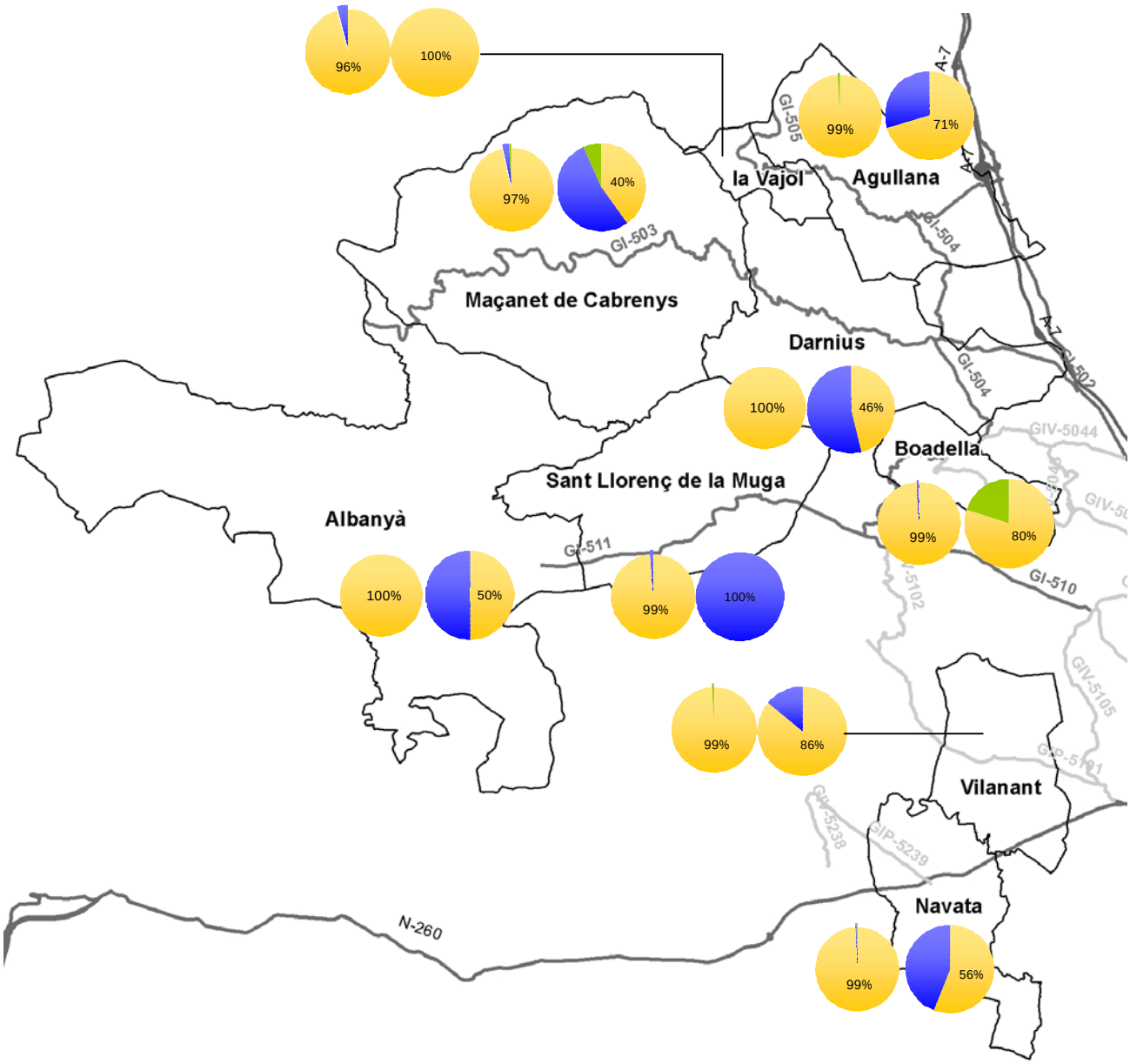

Mobilitat obligada per motius de treball i estudis. Any 2001

- Vehicle privat
- Transport públic
- A peu

a) Àmbit territorial

Els municipis del sector nord de Salines-Bassegoda compten amb una connectivitat acceptable amb l'exterior pel què fa al transport en carretera. El seu particular emplaçament, fa que es trobin situats entre dues capitals (Figueres i Perpinyà), connectades entre elles per diverses infraestructures viàries supramunicipals (N-II, AP-7 i tren), de nord a sud, i per infraestructures viàries secundàries de sentit transversal com la N-260 entre Figueres i Olot, així com diverses carreteres locals.

Tot i això, l'amplada i l'estat d'alguns vials secundaris, i l'increment important de trànsit durant els mesos d'estiu provoca situacions de saturació del trànsit i de deficiències en la seguretat viària (especialment a les travesseres urbanes). Per altra banda, no s'hi troba cap línia de ferrocarril, essent l'estació de Figueres un dels principals punts de connexió amb la xarxa ferroviària. En el marc del desenvolupament sostenible resulta clau, potenciar aquesta infraestructura com a forma ràpida de connexió en els desplaçaments de major distància (>50 quilòmetres).

Pel que fa a les vies secundàries, alguns trams presenten punts negres d'accidentalitat i es troben en mal estat. L'aïllament territorial dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda suposa un increment de l'ús del vehicle privat, fins i tot, en els desplaçaments interns al municipi.

En aquest sentit la mobilitat de Salines-Bassegoda es caracteritza per:

Baix índex d'autocontenció pel que fa a la mobilitat obligada per motius de treball (40%) i d'estudi (10%), fet que suposa una mobilitat externa elevada, principalment amb vehicle privat

En l'àmbit d'estudi es generen cada dia 1.800 desplaçaments de mobilitat obligada per motiu de treball i 158 per estudis, essent els principals centres atractors Figueres, La Jonquera i Girona.

Pel que fa a la mobilitat per raons de treball, tant els desplaçaments interns com externs es realitzen majoritàriament en vehicle privat, essent pràcticament baixa o nul·la la utilització del transport públic o la mobilitat a peu o en bicicleta. Aquest fet és conseqüència de l'aïllament territorial de l'àmbit i la baixa oferta d'itineraris i d'horaris de transport públic.

En relació a la mobilitat obligada per motius d'estudis predomina l'ús del vehicle privat, seguit del transport col·lectiu escolar.

El mode de transport majoritari és el vehicle privat, a causa de la baixa oferta de transport públic

Tant el mode de desplaçament intern com l'extern a l'àmbit d'estudi, és realitza majoritàriament en vehicle privat. Aquest fet reflexa la baixa oferta de transport públic que existeix a l'àmbit dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda, ja sigui per comunicar els diversos nuclis de l'àmbit a nivell intern com amb les ciutats properes, com són Figueres, la Jonquera i Girona.

L'àmbit d'estudi presenta un índex de motorització elevat que reflexa la dependència del vehicle privat. En els darrers 15 anys l'índex de motorització s'ha incrementat un 56% de mitjana

L'índex de motorització mitjà del sector nord de Salines-Bassegoda (any 2006) és proper a 1 vehicle per habitant. Aquest fet es deu majoritàriament als desplaçaments per motius de treball i d'estudis atès que l'oferta es troba en municipis externs al sector nord de Salines-Bassegoda.

Aquest valor reflexa una gran dependència de la població pel vehicle privat per a realitzar els desplaçaments, tant de mobilitat obligada per motius de treball com per motius d'estudis i també per serveis i lleure.

Els municipis del sector nord de Salines-Bassegoda disposen d'una àmplia xarxa per a bicicletes en l'entorn rural amb rutes BTT ben senyalitzades, però pràcticament no hi ha carrils bicicleta als nuclis urbans

Els municipis de Salines-Bassegoda suposen la tercera part de la comarca de l'Alt Empordà. Aquesta àrea gaudeix d'una immensa diversitat de paisatges i valors naturals i culturals. És aquesta gran riquesa el que fa atractives les 33 rutes BTT catalogades al centre BTT de Salines-Bassegoda. Aquest centre compta amb diferents punts d'acolliment a Maçanet de Cabrenys, a Albanyà, a la zona esportiva de Navata, al Golf Torremirona de Navata i a Vilafant.

Per contra, aquestes rutes BTT no compten amb continuïtat dins dels nuclis urbans dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda atès que la majoria de municipis no disposen de carrils bicicleta, a excepció del municipi de Navata.

L'oferta d'horaris i parades és escassa i deficient per aconseguir que el servei de transport col·lectiu sigui utilitzat de forma regular per a la mobilitat obligada per motius de feina o estudis

El servei de transport públic existent als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda no cobreix les necessitats de l'àrea d'estudi atès que la majoria dels municipis, a excepció de Navata, l'oferta horària de viatges cap a la capital de comarca (Figueres) és poca o no hi ha combinació. Cal destacar que a la Vajol no hi ha servei de transport públic.

Per tant, existeix una combinació millorable tant en amplitud d'horaris com pel que fa a parades amb els pols atractors de la mobilitat obligada i d'oci (Figueres i la Jonquera). Per altra banda, l'enllaç amb la Vajol és inexistent.

Cal fer incís en el fet que existeix una oferta de línies de transport col·lectiu escolar que donen servei als municipis de l'àmbit d'estudi i que les línies de transport col·lectiu que fan parada a Navata no ho fan a Vilanant, malgrat circular per aquest terme municipal.

Pràcticament cap municipi del sector nord de Salines-Bassegoda disposa d'elements per a la supressió de barreres arquitectòniques per a les persones amb mobilitat reduïda

Només al nucli de Navata, els equipaments municipals i els serveis públics disposen de rampes que permeten l'accessibilitat de persones amb mobilitat reduïda. A Darnius es disposa, per exemple, d'ascensor per accedir al dispensari municipal.

Tanmateix a la resta de municipis les mesures de supressió de barreres per a les persones amb mobilitat reduïda són inexistents, essent les voreres estretes i inviables per a la seguretat del vianant o per a la circulació d'una cadira de rodes o, fins i tot, amb obstacles al vell mig de la vorera, com faroles en el cas d'Agullana.

La major part dels accidents de trànsit a l'àmbit d'estudi en el període 2002-2007 van tenir lloc en vies interurbanes

Segons dades facilitades per la Direcció General de Trànsit, els accidents de trànsit registrats a l'àmbit del sector nord de Salines-Bassegoda a l'any 2007 van ser 26, els quals van suposar 32 ferits lleus, 6 ferits greus i 1 mort (a la N-II Punt Kilomètric PK 771,2 al terme municipal d'Agullana).

En el mateix PK 771 de la N-II al seu pas per Agullana, en els últims 6 anys hi ha hagut 3 víctimes mortals, fet pel qual se'l pot considerar un punt negre d'accidentalitat.

Pel que fa a les vies secundàries, no es detecta que hi hagi punts negres en la via interurbana, malgrat que hi ha punts en la GI-503, la GI-501 i alguns trencants de la N-260 on en aquest període s'han detectat més de 2 accidents.

Tanmateix, i atesa l'estructura de nucli medieval, amb carrers estrets i de mala visibilitat, de la majoria de nuclis del sector nord de Salines-Bassegoda, es detecten alguns punts negres en via urbana sobretot a Maçanet de Cabrenys (Avinguda Canalejas), a Sant Llorenç de la Muga (encreuament del carrer del Pont amb el carrer de l'Església i encreuament del carrer Nou amb la plaça Carles Camps), a Boadella i les Escaules (encreuament de davant de l'escola), Darnius (encreuament del semàfor a la GI-503) i Agullana (corba pronunciada de la GI-501 davant de l'escola).

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Pel que fa a les vies urbanes, el municipi no presenta problemàtiques significatives en quant a accidentalitat**

- **Darnius disposa de mesures de pacificació del trànsit en el tram urbà**

- **Els carrers del casc antic de Darnius presenten prioritat per a vianants**

Una bona mesura per a garantir la seguretat viària és adequar zones exclusives per a vianants, on els carrers i les voreres siguin massa estrets, tal com s'ha fet a l'entorn de l'església de Darnius.

- **L'any 2007 es van reposar les voreres del nucli urbà consolidat a partir del Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya (POUSC)**

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Pel que fa a les vies interurbanes, el municipi presenta algunes problemàtiques en quant a accidentalitat**

Tot els accidents al terme municipal de Darnius van tenir lloc en via interurbana, a excepció d'un accident a l'any 2002 que va tenir lloc a l'àmbit urbà.

Al terme municipal de Darnius hi ha hagut 17 accidents de trànsit en els últims 6 anys, que han suposat 3 ferits greus i 19 ferits lleus, essent l'any amb més accidentalitat el 2007.

Els principals punts negres pel que fa a l'accidentalitat són la GI-503 (el tram més perillós és el que es troba entre els PK 2 i 4) i la GI-502 (el tram més perillós és el que es troba entre els PK 3 i 7) amb 9 i 6 accidents respectivament.

- **El municipi esdevé problemàtic en relació a l'existència d'aparcaments**

En general, es detecta una manca de zones d'aparcament, ja que la majoria de carrers són estrets i no admeten aparcament en bateria sense suposar una nosa pels vehicles que hi circulen. Sobretot aquesta pràctica d'aparcament indegut es realitza al carrer Major, al carrer de la Neu i als carrers entorn al casc antic, en què s'envaeix una part dels vials per a l'estacionament de vehicles.

- **Darnius presenta un índex d'autocontenció baix pel que fa a la mobilitat obligada per motius de treball**

Un 61% dels desplaçaments generats pel municipi per motius de treball es realitzen fora del propi municipi, essent els principals centres atractors La Jonquera, Figueres i Girona.

Pel que fa a la mobilitat generada per motius d'estudi, l'índex d'autocontenció del municipi és del 10%, essent doncs el 90% de la població estudiantil la que s'ha de desplaçar per assistir al centre d'ensenyament.

- **Darnius presenta un índex de motorització proper a 1 vehicle per habitant**

En els últims 15 anys, l'índex de motorització de Darnius (és a dir, el nombre de vehicles per cada 1.000 habitants) s'ha incrementat en un 63%.

- **No es disposa de mesures per a l'accessibilitat de persones amb mobilitat reduïda i en alguns carrers del casc antic les voreres són massa estretes per a la seguretat del vianant**

La majoria de voreres del nucli són massa estretes o fins i tot presenten elements que poden suposar un obstacle per als vianants. Només els carrers de recent urbanització presenten característiques adients d'acord amb la normativa.

Tot i això, els carrers del centre històric estan arranjats a un sol nivell, fet que garanteix la mobilitat del vianant, excepte en algun tram amb escales.

- **No es disposa de carrils bici dins el nucli urbà**

- **Els camins rurals i les pistes forestals es troben en mal estat de conservació**

Segons les aportacions dels fòrums de participació ciutadana, els camins forestals es troben en mal estat de conservació i alguns d'ells són inaccessibles.

- **El transport públic no té una funció social d'accés als serveis bàsics i és insuficient i inadequat a la demanda de la població.**

Al municipi de Darnius hi circula una línia d'autobús (Maçanet de Cabrenys – Figueres) però amb una freqüència de pas reduïda d'una expedició dia (dc i ds) i 2 expedicions

dia (dll, dm i dj).

En aquest sentit, la poca flexibilitat horària i la manca de servei i de rutes causen que els autobusos de transport col·lectiu sovint viatgin sense usuaris, atesa la comoditat de l'ús del vehicle privat.

Per tant, existeix una comunicació millorable tant en amplitud d'horaris com pel que fa a parades amb els pols atractors de mobilitat obligada i d'oci (La Jonquera i Figueres).

Cal fer incís en el fet que existeix una oferta de línies de transport escolar que donen servei al municipi i que podrien ser aprofitades també per al transport col·lectiu.

2.6. Aigua

2.6.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

L'aigua és un bé escàs i malgrat tot el seu consum augmenta any rera any. Aquest increment de la demanda d'aigua no sempre és atribuïble al creixement de la població, sinó a d'altres factors com l'elevat consum de l'agricultura, que a nivell català representa el 50% del consum total a Catalunya, o la demanda d' instal·lacions esportives i de lleure que estan d'actualitat (camps de golf i pitch & putt, parcs aquàtics, balnearis,...).

Amb la finalitat d'avaluar si la gestió de l'aigua en l'àmbit d'estudi s'assimila a un model territorial sostenible, s'estableixen els següents objectius generals:

- Millorar la gestió dels recursos superficials i subterranis i fomentar el seu estalvi
- Exercir control sobre les captacions i la seva explotació
- Fer un consum d'aigua més eficient
- Millorar les xarxes de proveïment d'aigua potable
- Garantir la qualitat de l'aigua de proveïment públic
- Millorar dels sistemes de sanejament d'aigües residuals
- Fomentar la reutilització de les aigües residuals i la utilització d'aigües pluvials.

En l'àmbit català i estatal, la gestió de l'abastament i del sanejament es regula per la normativa que es detalla a continuació:

- Reial decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del domini públic hidràulic, modificat pel Reial decret 606/2003, de 23 de maig.
- Ordre de 15 de desembre de 1983 per la qual es regula la distribució d'aigües potables de consum públic mitjançant contenidors, cubes i cisternes mòbils.
- Reial Decret 261/1999, de 16 de febrer, sobre protecció de les aigües contra la contaminació produïda per nitrats procedents de fonts agràries.
- Llei 6/1999, de 12 de juliol, d'ordenació, gestió i tributació de l'aigua.
- Decret 218/1999, de 27 de juliol, de modificació del Decret 125/1999, de 4 de maig, d'aprovació dels estatuts de l'Agència Catalana de l'Aigua.
- Decret 103/2000, de 6 de març, pel qual s'aprova el Reglament dels tributs gestionats per l'Agència Catalana de l'Aigua. Correcció d'errades al Decret 103/2000, de 6 de març.

- Decret 167/2000, de 2 de maig, d'adopció de mesures excepcionals en matèria de fonts d'abastament públiques afectades per nitrats.

- Decret 168/2000, de 2 de maig, d'adopció de mesures excepcionals en relació amb la utilització dels recursos hidràulics.

- Decret 205/2000, de 13 de juny, d'aprovació del programa de mesures agronòmiques aplicables a les zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries.

- Reial Decret Legislatiu1/2001, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el text refòs de la llei d'Aigües.

- Decret 119/2001, de 2 de maig, pel qual s'aproven mesures ambientals de prevenció i correcció de la contaminació de les aigües per nitrats.

- Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'aigües.

- Decret 130/2003, de 13 de maig, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis Públics de Sanejament.

- Decret Legislatiu 3/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la legislació en matèria d'aigües de Catalunya.

- Reial Decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà.

- Decret 93/2005, de 17 de maig, d'adopció de mesures excepcionals en relació amb la utilització dels recursos hídrics.

- Ordre SCO/3719/2005, de 21 de novembre, sobre substàncies per al tractament de l'aigua destinada a la producció d'aigua de consum humà.

- Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis.

- Reial Decret 1620/2007, de 7 de desembre, on s'estableix el règim jurídic de la reutilització de les aigües depurades.

2.6.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

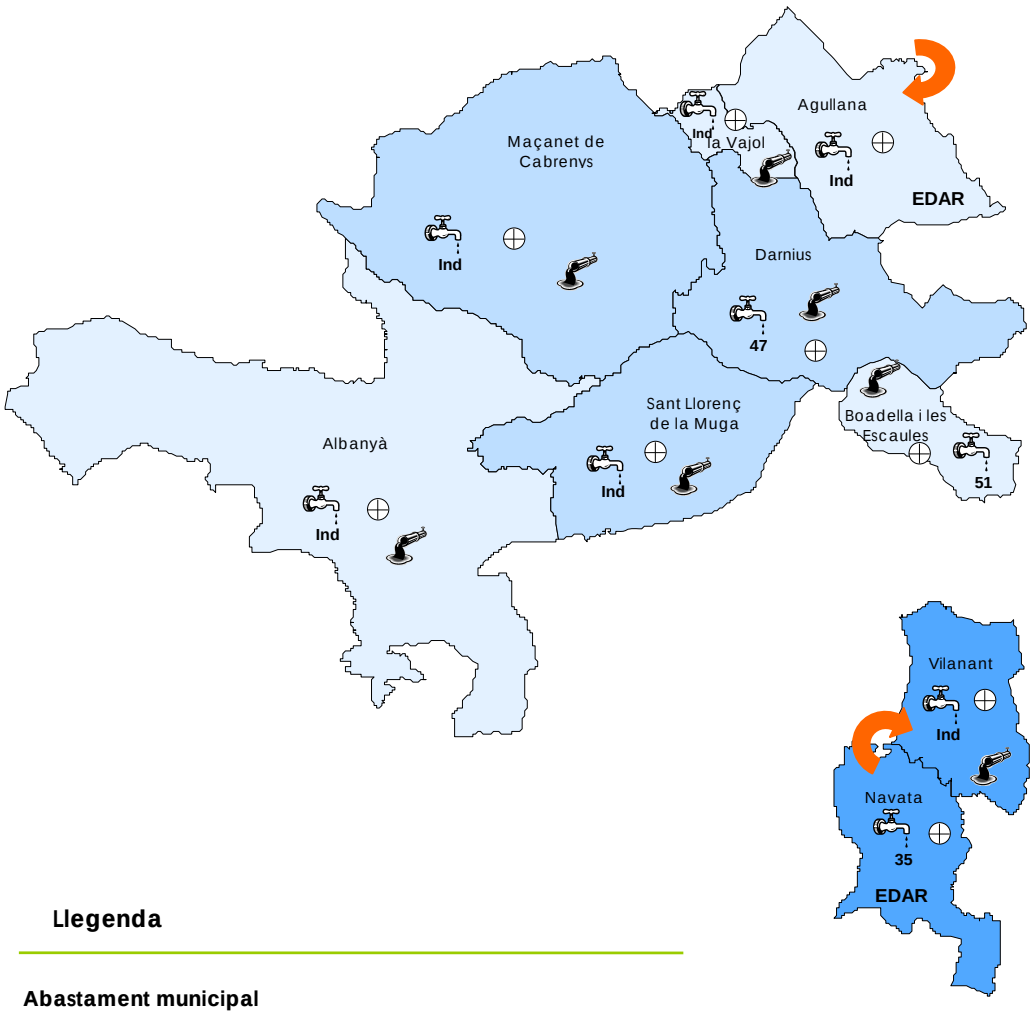

Llegenda

Abastament municipal

Fonts pròpies

Compra en alta

Consum unitari aigua

<200 l/hab.dia

201-299 l/hab.dia

<300 l/hab.dia

50 % Incontrolats

Ind Indeterminat

Sanejament municipal

EDAR Municipis amb depuradora

Municipis sense sanejament

a) Àmbit territorial

Els municipis de l'àmbit de les Salines-Bassegoda disposen de fonts pròpies de titularitat municipal per a l'abastament d'aigua potable

Tots els municipis de la present Agenda 21 disposen de captacions pròpies, tant d'aigua superficial com subterrània, de titularitat municipal. Altrament, municipis com Agullana i el nucli de Taravaus (a Vilanant) s'abasten també mitjançant la compra d'aigua en alta. En el cas d'Agullana l'aigua prové dels pous de Peralada, gestionats per la Mancomunitat de les Alberes; i Taravaus s'abasta dels pous de Navata, gestionats pel Consorci Navata-Lladó-Cistella.

El consum unitari d'aigua és superior a la dotació de referència que s'utilitza a Catalunya

A l'àmbit d'estudi hi ha un total de 2.567 abonats que abasten a una població de 4.052 habitants i que a l'any 2007 van consumir poc menys de 0,3 hm^3.

El consum unitari d'aigua mitjà a l'àmbit d'estudi s'ha estimat en 212 l/persona.dia, lleugerament per sobre dels 200 l/persona.dia que es prenen de referència a l'hora de fer estudis d'abastament. No obstant, a nivell municipal, les diferències s'accentuen encara més i en bona part es justifica per l'auge de segones residències i pel fet que en la majoria dels municipis de l'àmbit d'estudi no es diferencien els usos sectorials de l'aigua i, per tant, tot es comptabilitza com a ús domèstic.

Nombre abundant d'abastaments particulars que no es troben legalitzats al registre d'aigües de l'Agència Catalana de l'Aigua

A l'àmbit d'estudi existeix un nombre abundant d'abastaments particulars, la majoria no legalitzats, destinats a ús agrícola, ramader, industrial, recreatiu i, fins i tot, domèstic dels masos i habitatges aïllats existents en el territori.

En el Registre d'Aigües de l'Agència Catalana de l'Aigua, hi figuren un total de 127 concessions amb un volum total concedit de 1.110.878 m^3/any.

Altrament, s'ha estimat en base a dades objectives i per a tot l'àmbit d'estudi un consum d'aigua anual de 44.968 m^3/any per a usos domèstics, 1.048.320 m^3/any per a usos agrícoles, 264.957 m^3/any per a usos ramaders i finalment 807.085 m^3/any per a ús industrial. Val a dir però, que els volums obtinguts a través de les concessions existents en el Registre d'Aigües de l'Agència són molt menors, especialment, en els sectors ramader i agrícola, posant de manifest que la majoria d'aprofitaments no deuen estar degudament legalitzats.

Sistemes de sanejament deficients a l'àmbit d'estudi

A l'àmbit d'estudi es localitzen diversos nuclis de població –a banda dels masos i cases aïllades– on no hi arriba la xarxa i on l'única forma de sanejament possible és a través de fosses sèptiques. Es tracta en concret, dels veïnats de Bassegoda, Lliurona i Pincaró a Albanyà; les Salines i Oliveda a Maçanet de Cabrenys; i per últim, Taravaus i les Cases Noves a Vilanant.

Tanmateix, segons l'Agència Catalana de l'Aigua hi ha 9 expedients de diferents establiments que han presentat sol·licitud d'autorització d'abocament a llera pública, fet que posa de manifest la recurrència a l'abocament directe que s'està duent a terme en els municipis per manca d'infraestructures.

Per tant, és fa necessària la construcció d'EDAR i de col·lectors ja que actualment les aigües residuals es deriven a decantadors o a fosses sèptiques que per sobreeixidor aboquen directament a llera. La manca de sistemes de depuració dóna lloc a l'abocament de les aigües residuals al domini públic hidràulic, ocasionant una contaminació important de les aigües.

Previsió de construcció de noves estacions depuradores o la millora del tractament de les ja existents

El Programa de Sanejament de les Aigües Residuals Urbanes (PSARU) de 2005, realitzat per l'Agència Catalana de l'Aigua, contempla per a diferents horitzons temporals la construcció de diverses EDAR a la Casanova (Maçanet de Cabrenys), Sant Llorenç de la Muga i la Vajol (2005-2008), Albanyà, Boadella i les Escaules, Darnius, Tapis (Maçanet de Cabrenys), la Reclosa (Sant Llorenç de la Muga) i Vilanant, les Cases Noves i Taravaus (2009-2014).

Reutilització de les aigües residuals

Les aigües residuals depurades a l'EDAR d'Agullana són reutilitzades com a aigua de servei, és a dir, són reaprofitades per al reg de zones verdes i per a neteja viària. No obstant, es desconeix el volum reutilitzat a causa de la manca de cabalímetre a la depuradora.

A l'EDAR de Navata, s'ha presentat recentment (setembre 2008) una sol·licitud de concessió d'aigües depurades per al reg de 28,3 Ha del camp de golf ubicat al mateix municipi. En aquest sentit cal assenyalar que la urbanització Torremirona disposava de depuradora pròpia. Aquesta està situada al NW del camp de golf; i fins a finals de juliol del 2008 s'han tractat les aigües residuals procedents de la urbanització, mitjançant un tractament primari. Amb la posada en funcionament de l'EDAR de Navata s'ha procedit

a la seva clausura i a connectar-se amb la xarxa de sanejament de Navata. Actualment doncs, l'EDAR de Navata tracta les aigües residuals del nucli urbà i de la urbanització.

Els fangs procedents de depuradora són aptes per al seu reaprofitament agrícola

Les analítiques dels fangs procedents de les depuradores d'Agullana i de Navata posen de manifest que aquests són aptes per l'aplicació agrícola.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **El consum d'aigua en el municipi s'ha reduït en els darrers anys**

A Darnius el consum d'aigua en el municipi ha disminuït en els darrers 3 anys, passant d'un consum de 55.238 m³ l'any 2005 a 52.649 m³ al 2007; mentre que el nombre d'abonats ha augmentat. Un dels possibles factors, a banda d'una menor pluviometria, és una major conscienciació en l'estalvi d'aigua.

- **L'aigua de subministrament compleix amb la normativa vigent**

L'aigua que se subministra a través de la xarxa de proveïment públic compleix amb totes les especificacions tècniques que fixa el *Real Decreto 140/2003, de 7 de febrero, por el que se establecen los criterios sanitarios de la calidad del agua de consumo humano*. No obstant, cal fer notar que s'han detectat alguns problemes puntuals de terbolesa derivats de la captació d'aigua superficial de l'Arnera. Per aquest motiu, des del Departament de Salut, es recomana que es millorin els sistemes de filtració de les aigües.

- **Renovació i millora de la xarxa de proveïment pública**

L'Ajuntament en els darrer any ha renovat la xarxa de subministrament municipal. En una primera fase dels treballs es va substituir la xarxa del sector de les escoles-passeig de les Salines i la plaça Major. Al desembre 2008 han culminat els treballs de la segona fase que s'han centrat en els carrers Major, Neu i Mont-roig.

- **Un baix nombre d'autoritzacions d'abocament a llera pública**

En el Departament d'Autorització d'Abocaments de l'Agència Catalana de l'Aigua consten 2 expedients d'abocament a llera pública per part d'establiments particulars.

- **Perspectives futures de sanejament en el municipi**

Segons el Programa de Sanejament de les Aigües Residuals Urbanes (PSARU) de 2005 i actualitzat al 2007, es contempla la construcció d'una EDAR a Darnius per a l'horitzó 2009-2014.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Les captacions municipals no estan degudament legalitzades**

En el Registre d'Aigües de l'Agència Catalana de l'Aigua només hi figura una captació d'aigua de la que és titular l'Ajuntament per a ús industrial. La resta d'aprofitaments municipals no estan legalitzats i per aquest motiu es troben en situació de desprotecció envers possibles afeccions que activitats properes els puguin infligir.

- **L'abastament de Darnius no està donat d'alta al SINAC**

El Sistema de *Informaciòn Nacional de Aguas de Consumo* (SINAC) és un sistema d'informació sanitària que recull i aglutina dades en relació a les zones de subministrament, a la qualitat de l'aigua de consum humà, a les infraestructures dels sistemes d'abastament (captacions, dipòsits, xarxes de distribució,...) i als laboratoris que realitzen els controls analítics de l'aigua d'abastament dels municipis.

En aquest sentit i complint amb el Reial Decret 140/2003 el municipi hauria d'estar registrat en el SINAC.

- **Manca d'ordenança reguladora de l'ús de l'aigua**

Darnius no disposa de cap ordenança o reglament municipal que reguli el consum d'aigua en el municipi i fomenti l'estalvi.

- **No es diferencia el consum d'aigua en funció del seu ús (domèstic, agrícola, ramader, industrial o municipal)**

Tot el volum d'aigua consumit al municipi es comptabilitza i es factura com a domèstic.

- **Un elevat consum unitari d'aigua**

El consum d'aigua que gasta un habitant de Darnius per dia s'ha estimat entorn els 268,6 l/hab.dia, superior als 200 l/hab.dia de referència.

- **Elevat volum d'incontrolats a la xarxa de proveïment pública**

El percentatge d'incontrolats (pèrdues, errors de comptadors, avaries, connexions fraudulentes,...) es considera molt elevat (46,9%, any 2007). El valor habitual de pèrdues

en les xarxes d'abastament municipals hauria de tendir cap al 20%.

No obstant, els treballs recents de renovació de la xarxa contribuiran a la reducció del volum d'incontrolats.

- **Les fonts naturals no estan degudament retolades**

Les fonts de la Deu i del Turó són fonts d'elevada freqüentació i, a pesar de que no es disposa de dades analítiques recents, les fonts haurien d'estar retolades segons el seu estat de potabilitat, per tal d'informar a la població.

- **La xarxa de sanejament és antiga i unitària**

La xarxa de sanejament municipal té uns 50 anys i no és separativa, de manera que es recullen indistintament les aigües residuals i les pluvials. Està diferenciada en dues parts: el sector N del nucli urbà aboca directament al Ricardell; mentre que les aigües residuals del sector S es condueixen fins a una fossa sèptica comuna.

- **Existència de fosses sèptiques**

La presència de fosses sèptiques pròpies dels habitatges no connectats a la xarxa de sanejament, es consideren possibles focus de risc hidrogeològic. Cal tenir en compte que sovint aquestes fosses sèptiques són força antigues i sense cap manteniment el que pot acabar generant una pèrdua de la seva funcionalitat i eficiència.

- **Inexistència de sistemes de reutilització d'aigües pluvials**

2.7. Contaminació atmosfèrica

2.7.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

La contaminació atmosfèrica és un procés que s'inicia a partir de les emissions a l'aire dels diferents focus emissors de contaminants. Aquests contaminants segueixen una dinàmica condicionada pels processos de transport i dispersió propis del medi atmosfèric de la zona. Per tant, en analitzar la contaminació atmosfèrica cal considerar, d'una banda, les emissions (contaminants emesos per una font determinada), i d'altra banda, les immissions (presència de contaminants a l'aire que afecten a diferents receptors). Tot i que en general hi ha una certa correlació entre emissions i immissions, no són necessàriament equivalents, ja que es poden donar processos a l'atmosfera que poden transportar, dispersar, concentrar o, fins i tot, modificar la naturalesa dels contaminants.

Amb la finalitat d'avaluar si la gestió de les fonts d'emissió de contaminants atmosfèrics en l'àmbit del sector nord de Salines-Bassegoda és adequada per un model territorial de desenvolupament sostenible, i per tal de garantir la salut atmosfèrica de la població i del medi ambient, s'estableixen els següents objectius principals:

- Controlar els principals focus emissors de contaminants atmosfèrics (mitjans de transport, processos industrials, fonts domèstiques i serveis, sector ramader, influències de municipis veïns, etc.)

- Vetllar perquè les emissions i immissions de contaminants atmosfèrics no superin els llindars permesos.

- Determinar i prevenir els focus d'emissions de contaminants atmosfèrics i els efectes de les immissions.

La principal legislació actual que regula la contaminació atmosfèrica és la que fixa el *Reial Decret 1073/2002*. No obstant això, alguns dels paràmetres que regula aquesta normativa encara no han entrat en vigor i, per tant, ens trobem en un període de transició en el que conviuen els valors límit de la normativa estatal prèvia a l'entrada en vigor del *RD 1703/2002*, i els nous valors límits que fixa l'esmentat Reial Decret i els successius (*RD 1796/2003*).

Per altra banda, el sector industrial es regula en funció del tipus d'emissions que varien segons el tipus de procés, la tecnologia emprada, o el tipus i la qualitat de les matèries primeres utilitzades. A l'*Annex I del Decret 322/1987, de 23 de setembre, de desplegament de la Llei 22/1983, de 21 de novembre, de Protecció de l'Ambient Atmosfèric*, s'establia el **Catàleg d'Activitats Potencialment Contaminants de l'Atmosfera** (CAPCA), que englobava totes aquelles activitats industrials emissores de contaminants, classificades en tres grups (A, B, C) de més a menys contaminants, a partir de controls d'emissió periòdics que realitzava el Departament de Medi Ambient.

Aquest catàleg de les activitats potencialment contaminants de l'atmosfera ha quedat superat a partir de l'entrada en vigor de la ***Llei 3/1998**, de 27 de febrer, de la Intervenció Integral de l'Administració Ambiental (llAA)* amb la qual es realitza un informe integrat de les emissions de contaminants atmosfèrics, classificant les activitats contaminants de l'aire en els *Annexos I i II.1*.

En aquest sentit, en l'àmbit concret d'estudi dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda, no hi ha constància de cap empresa inscrita al CAPCA, però s'hi localitzen 3 activitats resoltes i tramitades en règim d'autorització segons Annex I de la llAA (1 a Navata i 2 a Vilanant), i 20 activitats tramitades i resoltes segons Annex II.1., essent 11 ubicades a Navata, 8 a Boadella d'Empordà i 1 a Vilanant. La majoria de les classificades com Annex I i II.1 són activitats ramaderes de bestiar porcí d'engreix, o activitats avícoles d'engreix que pel nombre de bestiar que concentren poden ser fonts contaminants de l'atmosfera.

D'altra banda, el Departament de Medi Ambient i Habitatge va posar en marxa *l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de Catalunya* (**EPER-CAT**), en compliment de la *Decisió de la Comissió Europea 2000/479/CE* i del "*Document d'orientació per a la realització de l'EPER*" de la mateixa Comissió, segons els quals s'establia una llista de 50 contaminants que, en cas de ser alliberats a l'atmosfera o a l'aigua, calia notificar per part dels establiments afectats. Els centres productius que estan obligats a informar de les substàncies que emeten a l'atmosfera són tots aquells inclosos en *l'Annex I de la Directiva 96/61/CE* (**IPPC**). Les substàncies a declarar eren diferents segons el tipus d'activitat de cada centre i s'havien de notificar amb una periodicitat anual. L'informe *European Pollution Emission Register* es va traduir a Catalunya com EPER-CAT.

Actualment el Departament de Medi Ambient i Habitatge ha engegat el registre **E-PRTR** (*European Pollutant Release and Transfer Register*), és a dir, el Registre Europeu d'Emissions i Transferències de Contaminants, aprovat per la Comissió Europea el febrer de 2006. Aquest nou registre substitueix l'inventari EPER anterior i amplia el seu camp d'actuació pel que fa a activitats afectades i contaminants. A més afegeix emissions als sòls i també transferència de residus. A l'Estat Espanyol els establiments afectats per la nova normativa han de notificar les dades en el format especificat pel *Reial Decret 508/2007, de 20 d'abril, pel qual es regula el subministrament d'informació sobre emissions del Reglament E-PRTR i de les actuacions ambientals integrades*. Aquest Reial Decret especifica les activitats afectades pel nou registre E-PRTR (a l'Annex I), la llista de substàncies que cal notificar (Annex II) i la informació que cal declarar de l'establiment i dades d'emissions (a l'Annex III).

Les principals diferències del PRTR respecte l'EPER són que la llista de contaminants s'amplia de 50 a 115, que a més de les emissions a l'aire i a l'aigua s'hauran de declarar les emissions al sòl i transferències fora dels establiments de residus, concentra informació sobre les emissions difuses i afegeix a les activitats considerades per l'EPER: les explotacions mineres subterrànies i a cel obert de més de 25 ha, les depuradores urbanes de més de 100.000 habitants equivalents o les depuradores independents de més de

10.000 m³/dia i les piscifactories de més de 1.000 tones/anys de peixos o crustacis entre d'altres. Algunes d'aquestes activitats incloses no són de l'IPPC.

Tanmateix, i atès que el registre PRTR actualment està en fase de verificació per part del Departament de Medi Ambient i Habitatge i encara no és consultable, es recullen les dades disponibles de l'informe *European Pollution Emission Register a Catalunya*, EPER-CAT de l'àmbit del sector nord de Salines-Bassegoda.

2.7.2. Diagnosi estratègica

L'anàlisi de la contaminació atmosfèrica dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda (Agullana, Albanyà, Boadella i les Escaules, Darnius, Maçanet de Cabrenys, Navata, Sant Llorenç de la Muga, la Vajol i Vilanant) considera d'una banda les emissions (contaminants emesos per una font determinada), i de l'altra, les immissions (presència de contaminants a l'aire que afecten a diferents receptors).

Una bona gestió dels recursos i de les activitats establertes en el territori poden potenciar un desenvolupament econòmic equilibrat amb les capacitats i vulnerabilitat atmosfèriques, intrínseques de cada àmbit, millorant la qualitat de l'aire, i per tant, la qualitat de vida de les persones.

Emissions de CO_2 equivalent amb efecte hivernacle per sectors i per municipis en %. Any 2007.

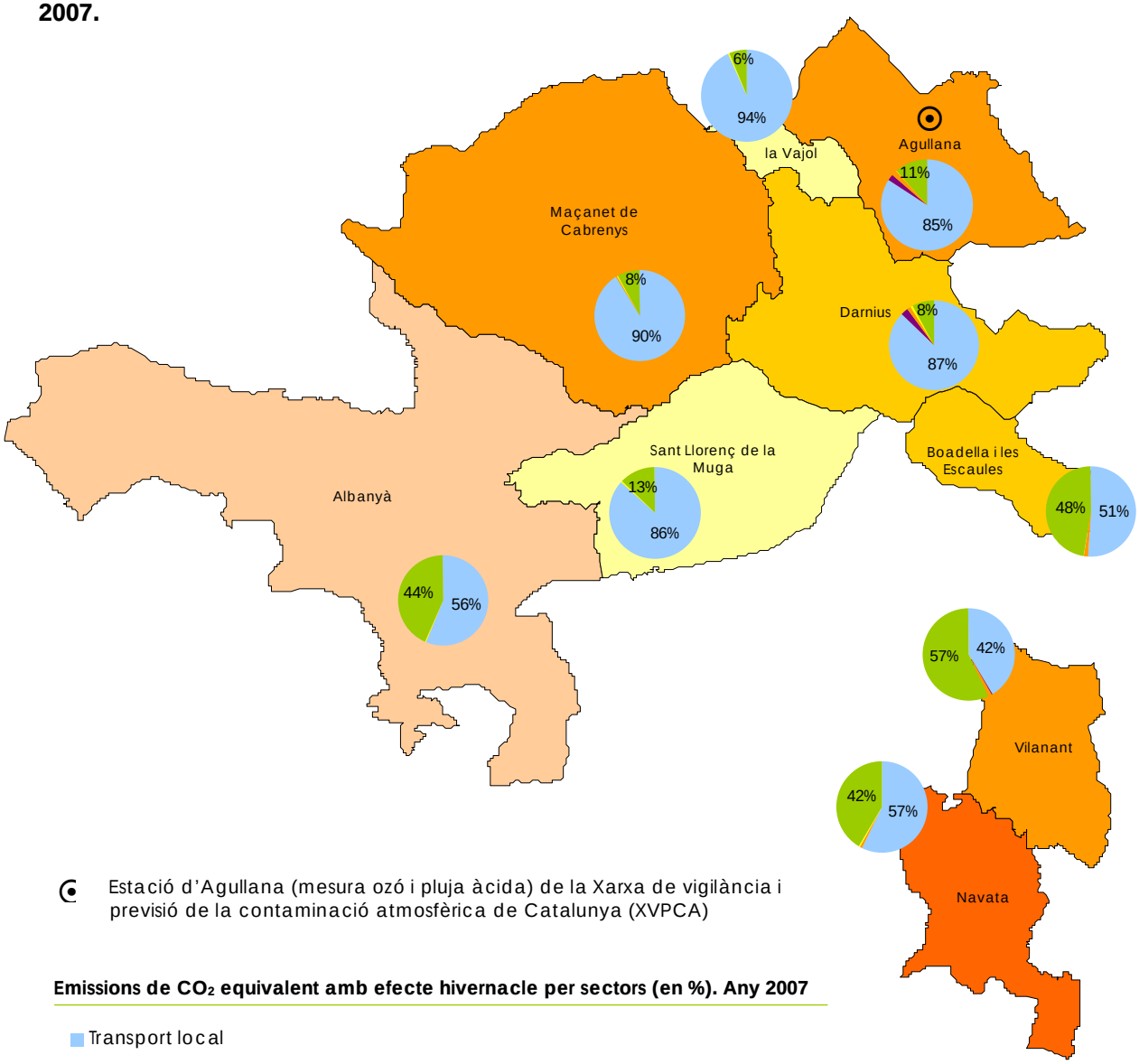

Estació d'Agullana (mesura ozó i pluja àcida) de la Xarxa de vigilància i previsió de la contaminació atmosfèrica de Catalunya (XVPCA)

Emissions de CO_2 equivalent amb efecte hivernacle per sectors (en %). Any 2007

- Transport local
- Transport interurbà
- Industrial
- Domèstic
- Ramader i agrícola

Emissions de CO_2 equivalent amb efecte hivernacle per municipis (en Tn). Any 2007

- 0-5.000
- 5.000-10.000
- 10.000-15.000
- 15.000-20.000
- >20.000

a) Àmbit territorial

L'anàlisi de la qualitat atmosfèrica dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda es caracteritza per:

Existència d'una estació de control de la qualitat atmosfèrica que detecta bona qualitat de l'aire

Actualment, hi ha una estació de control de la contaminació atmosfèrica dins l'àmbit territorial dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda a Agullana que mesura **ozó troposfèric i la pluja àcida** des de l'any 1992.

El Servei de Vigilància i Control de l'Aire (Secció d'Immissions) del Departament de Medi Ambient i Habitatge ha facilitat les dades de **l'estació automàtica d'Agullana** pel període 1992–2007. S'observa que en aquest període s'ha superat 32 vegades el llindar d'informació de la població a l'estació automàtica d'Agullana pel que fa a l'ozó (O_3), és a dir, la mitjana horària ha estat superior a 180 µg/m³ d'O_3. Per contra, no s'ha superat el llindar d'alerta superior a 240 µg/m³ de mitjana horària en cap ocasió.

Per altra banda, la qualitat de l'aire a Catalunya es valora en funció de **l'Índex Català de Qualitat de l'Aire** (ICQA) que es calcula sobre els nivells d'immissió dels contaminants SO_2, NO_2, CO, PST, O_3 i PM10 mesurats a les estacions automàtiques de la XVPCA. La qualitat de l'aire a les estacions més properes de la XVPCA de Girona i Begur és excel·lent i satisfactòria.

Els combustibles líquids són la principal font emissora de contaminants atmosfèrics, conseqüència del transport local i interurbà i del sector agrícola

Els combustibles líquids (**gasoil i gasolina**) són els responsables de la major part de les emissions de contaminants a l'àmbit d'estudi. Aquest combustible es consumeix principalment en els desplaçaments locals (que genera el 69% de les emissions de l'àmbit d'estudi) i interurbans (que en generen un 4%), però també resulten significatives les emissions de gasoil en el sector agrícola (consumibles per la maquinària agrícola o bé en les explotacions ramaderes i que suposa un 29% de contribució de la contaminació atmosfèrica).

Cal tenir en compte en el transport local (és a dir, entre municipis), la pressió atmosfèrica que generen la **N-260** (al seu pas per Vilanant i Navata), la **N-II** i l'**AP-7** (al seu pas per Darnius i Agullana), que suposa el 42% de la contaminació atmosfèrica generada a Vilanant, el 57% a Navata, el 87% a Darnius i el 84% a Agullana atesa l'elevada intensitat mitjana diària de trànsit d'aquestes vies.

Per altra banda, es detecta un volum de població estacional important a l'estiu, època de mobilitat turística. Aquest fet, incrementa el trànsit local i, per tant, també les seves emissions a tot el territori.

Una quarta part de les emissions atmosfèriques de tot l'àmbit d'estudi es generen a Navata, seguit d'Agullana, Maçanet de Cabrenys i Vilanant

Per municipis, si prenem de referència les emissions de CO_2 equivalent produït als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda, el 25,3% es generen a Navata, el 15,4% a Agullana, el 13,6% a Maçanet de Cabrenys i el 13,1% a Vilanant.

Un balanç de compostos contribuents a l'Efecte Hivernacle negatiu

El diòxid de carboni es troba normalment a l'atmosfera en una concentració mitjana del 0,03%. Si es produeix un increment de la seva concentració a l'atmosfera, es contribueix a accentuar l'efecte hivernacle, ja que aquest gas absorbeix la radiació infraroja provinent del sòl i dels oceans.

Si comptem les emissions de diòxid de carboni equivalent emeses als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda, la **petjada ecològica** en quant a emissions equival a una superfície forestal o agrícola de 18.167 hectàrees per tal d'equilibrar el sistema, és a dir, per fixar tot aquest CO_2 equivalent que s'emet al territori. La superfície real de sòl agroforestal és de 29.697 hectàrees, per tant **es tracta d'un sistema equilibrat, que a més podria absorbir el 39% més de les emissions de CO_2 que s'hi generen**.

Dues activitats incloses en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de l'aire i de l'aigua de Catalunya (EPER-CAT)

Atès que el registre PRTR actualment està en fase de verificació per part del Departament de Medi Ambient i Habitatge i encara no és consultable, es recullen les dades disponibles de l'informe EPER-CAT.

Als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda s'hi localitzen dues activitats incloses en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants i de l'aigua de Catalunya (*European Pollution Emission Register, EPER-CAT*), pel fet de superar el llindar d'algun contaminant de l'aigua o de l'aire establert per la *Decisió 2000/479/CE*, d'acord amb la Directiva IPPC (*Directiva 96/61/CE de Prevenció i Control Integrats de la Contaminació*).

En concret es tracta d'una **explotació de bestiar porcí a Navata**, que emet 13.419 Kg/any d'amoníac, i d'una **explotació avícola de més de 40.000 places d'aviram a Vilanant**, que en les últimes dades del 2006, no va superar el valor llindar de 10.000 Kg/any d'amoníac.

Actualment, no hi ha cap municipi de l'àmbit d'estudi que disposi de gas natural

En l'àmbit domèstic i dels serveis, els principals focus d'emissió tenen origen en les calefaccions particulars, en les instal·lacions d'escalfament d'aigua i en les cuines. Actualment cap municipi de l'àmbit del sector nord de Salines-Bassegoda disposa de gas natural, essent les fonts d'energia domèstica el propà, el butà i el gasoil. En comparació amb aquests, el **gas natural emet molt menys gasos contaminants** (SO_2, CO_2, NO_X i CH_4) per unitat d'energia produïda.

Tanmateix, està previst que a principis de l'any 2009 comencin les obres de construcció del **gasoducte Serinyà-Figueres,** amb una longitud de 22.318 m, que afectarà un total de 9 municipis. Entre ells, **Navata**, per on hi transcorreran 4.666 m. La conducció passarà propera al veïnat de Can Miró, on junt al camí ja s'hi han ubicat les instal·lacions de seccionament i derivació de gas –pel subministrament de gas a Navata, ja que hi ha la previsió de gasificar tot el nucli.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Existència d'una estació automàtica de control de les immissions atmosfèriques a Albanyà i una bona qualitat de l'aire a Darnius**

Segons les dades de les estacions més properes de la xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica de Catalunya (XVPCA) d'Agullana, Girona i Begur, l'aire de Darnius presenta bona qualitat. Els resultats es troben per sota dels valors límit i guia que fixen les diferents normatives, i no s'hi detecten incidències destacables.

El Servei de Vigilància i Control de l'Aire (Secció d'Immissions) del Departament de Medi Ambient i Habitatge ha facilitat les dades de l'estació automàtica d'Agullana pel període 1992-2007, la qual mesura ozó troposfèric i pluja àcida.

S'observa que en aquest període s'ha superat 32 vegades el llindar d'informació de la població a l'estació automàtica d'Agullana pel que fa a l'ozó (O_3), és a dir, la mitjana horària ha estat superior a 180 µg/m³ d'O_3. No obstant, no s'ha superat el llindar d'alerta superior a 240 µg/m³ de mitjana horària en cap ocasió.

Per altra banda, en aquest període de 15 anys s'han superat 517 vegades l'objectiu a llarg termini fixat per la Unió Europea, per a la protecció de la salut humana, és a dir, s'ha superat el màxim de les mitjanes (cada 8 hores) del dia superiors a 120 µg/m³.

En definitiva, la qualitat de l'aire a Catalunya es valora en funció de **l'Índex Català de Qualitat de l'Aire (ICQA)** que es calcula sobre els nivells d'immissió dels contaminants SO_2,

NO_2, CO, PST, O3 i PM10 mesurats a les estacions automàtiques de la XVPCA. La qualitat de l'aire a les estacions més properes de la XVPCA de Girona i Begur és d'excel·lent a satisfactòria.

- **Cap activitat inclosa en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de l'aire de Catalunya (EPER-CAT)**

Les activitats industrials i agropecuàries poden suposar un risc ambiental de contaminació de l'aire i l'aigua. En aquest sentit, no es detecta cap activitat a Darnius que superi els llindars establerts per la *Decisió 2000/479/CE* i que s'hagi d'incloure a l'EPER-CAT.

- **Darnius emet un 11,5% del total de CO_2 equivalent generat a l'àmbit d'estudi**

Pel sector transport, el compost atmosfèric majoritàriament emès és el diòxid de carboni, seguit pel monòxid de carboni, pels òxids de nitrogen i pels compostos orgànics volàtils. En el municipi de Darnius la contaminació atmosfèrica generada pel transport es deu principalment al transport local, el qual emet el 87% del total emès pel municipi, atès el pas de l'AP-7 i la N-II pel terme municipal.

Pel que fa al sector domèstic, els compostos atmosfèrics majoritàriament emesos son els diòxids de carboni i els òxids de sofre, conseqüència de la combustió del butà, propà i gasoil. En aquest sentit, Darnius, només representa un 17% respecte la contribució total de les emissions domèstiques del total de l'àmbit d'estudi.

Els gasos emesos pel sector ramader i agrícola representen el 3,2% de l'emissió de gasos del sector de tot l'àmbit d'estudi, essent compostos principalment per diòxid de carboni, metà, monòxids de carboni i per òxids de nitrogen.

- **Alta capacitat i una baixa o nul·la vulnerabilitat**

La capacitat indica les àrees que ofereixen condicions més favorables per a l'establiment de nous focus emissors, i la vulnerabilitat indica el risc que suposa l'exposició de la població i dels espais naturals als contaminants atmosfèrics.

Tot i que la capacitat de Darnius per acollir nous focus contaminants és alta, i la vulnerabilitat baixa, caldria avaluar totes les repercussions que aquest fet potencial suposaria. En tot cas, una alta capacitat i una baixa vulnerabilitat del territori indiquen un bon estat de la qualitat de l'aire.

- **El balanç de diòxid de carboni equivalent denota que és un sistema equilibrat**

La superfície agroforestal existent a Darnius pot absorbir el 100% de les emissions atmosfèriques generades en el propi municipi. El sistema fins i tot podria absorbir-ne 7.364 Tn CO_2eq/any més.

És a dir, el sistema podria absorbir tots els contaminants atmosfèrics amb tant sols el 65%

de la superfície agroforestal existent al municipi. Per tant es tracta d'un sistema que es troba en equilibri i que no només no genera petjada ecològica sinó que a més podria absorbir el 35% més del CO_2 equivalent d'altres municipis veïns.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Darnius no disposa de distribució de gas natural**

Les fonts d'energia domèstica són el propà, el butà i el gasoil. En comparació amb aquests, els gas natural emet molts menys gasos contaminants (SO_2, CO_2, NO_x i CH_4) per unitat d'energia produïda.

- **El 5,43% dels habitatges de Darnius manifesta percebre males olors i tenir problemes derivats de la contaminació atmosfèrica**

Aquesta és la principal conclusió del cens de població i habitatge realitzat per l'Instituto Nacional de Estadística l'any 2001.

2.8. Soroll

2.8.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

El soroll és una font de contaminació ambiental que, sobretot en zones urbanes, pot arribar a pertorbar l'estat de benestar de les persones i la seva qualitat de vida. Als nuclis urbans el soroll ambiental és la suma de diverses fonts emissores. De tots els impactes acústics el trànsit motoritzat sol ser el més rellevant (es considera que genera el 80% del soroll) dins els nuclis urbans, al tractar-se d'una font de contaminació mòbil i difusa de complexa solució. Per altra banda, hi ha d'altres fonts procedents de l'activitat industrial, de la construcció, bars, discoteques, així com dels propis particulars (electrodomèstics, audio-visuals, eines de bricolatge, etc.) que en alguns casos poden ser també significatives.

Els principals criteris de sostenibilitat en quant al soroll ambiental s'encaminen fonamentalment a pal·liar i corregir els efectes nocius de contaminació acústica en les persones, i adequar el soroll ambiental existent a la sensibilitat acústica del territori, el qual variarà en funció de l'ús residencial, industrial, vial, etc.

La legislació actual que regula el soroll i les vibracions és el següent:

- En l'àmbit europeu, es va aprovar la *Directiva 2002/49/CE, de 25 de juny*, amb l'objectiu d'establir un marc comú destinat a evitar, prevenir i reduir, amb caràcter prioritari els efectes nocius de l'exposició de la població al soroll.
- La *Llei estatal 37/2003, del soroll* i la *Llei catalana 16/2002 de protecció contra la contaminació acústica*, incorporen els criteris establerts a la Directiva abans esmentada, disposant un seguit de mesures a adoptar pels ajuntaments amb la voluntat de millorar la qualitat de vida dels seus ciutadans i ciutadanes, dotant-los d'una sèrie d'eines per tal d'aconseguir aquesta finalitat.
- El darrer esglaó normatiu és l'ordenança sobre el soroll i les vibracions que han d'elaborar i aprovar tots els municipis.

2.8.2. Diagnosi estratègica

Segueix l'anàlisi de la contaminació acústica dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda (Agullana, Albanyà, Boadella i les Escaules, Darnius, Maçanet de Cabrenys, Navata, Sant Llorenç de la Muga, la Vajol i Vilanant):

a) Àmbit territorial

No es té constància de contaminació significativa per soroll

En l'àmbit geogràfic d'estudi no es té constància de contaminació per soroll d'efectes nocius, només problemes puntuals pel pas de motos i oci nocturn, sobretot als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda amb clara vocació de segona residència o bé més turístics com Maçanet de Cabrenys i Sant Llorenç de la Muga. D'altra banda a Agullana i Darnius es detecta soroll de fons derivat del pas de l'AP-7 i la N-II i a Navata pel pas de la N-260.

Segons el cens de població i habitatge realitzat l'any 2001 (*Instituto Nacional de Estadística*), davant la pregunta de quins són els principals problemes en l'habitatge, la contaminació acústica és percebuda com a inconvenient important només en un 7,18% dels habitatges de l'àmbit d'estudi. Tanmateix Darnius és l'únic municipi que s'acosta al 20% d'habitatges que consideren el soroll com a inconvenient, possiblement atès el creuament de la GI-503 pel nucli municipal.

El trànsit, el principal responsable del soroll ambiental

Si bé l'àmbit d'estudi no presenta problemes significatius de soroll, cal matisar que dins dels nuclis urbans, el **trànsit motoritzat** és l'impacte acústic més rellevant, al tractar-se d'una font de contaminació mòbil i difusa de complexa solució.

Zones de sensibilitat acústica alta i moderada en l'àmbit d'estudi

Per poder caracteritzar el nivell de soroll i gestionar de forma eficient el soroll ambiental, el Departament de Medi Ambient i Habitatge ha elaborat un mapa de capacitat acústica per cada municipi de l'àmbit del sector nord de Salines-Bassegoda que estableix els nivells d'immissió (nivell acústic mitjà existent durant un període de temps i un lloc determinat) a les zones urbanes, als nuclis de població, i si s'escau, a les zones del medi natural, mitjançant l'establiment de les **zones de sensibilitat acústica** (part del territori que presenta una mateixa percepció acústica).

Aquest mapa hauria d'haver estat aprovat pels ajuntaments abans de l'octubre de 2005. Les conclusions d'aquests mapes de soroll s'han de contemplar i incloure al planejament municipal.

Els mapes realitzats de bona part dels nuclis de l'àmbit d'estudi presenten una sensibilitat acústica que alterna zones d'alta sensibilitat acústica (sectors del territori que requereixen una protecció alta contra el soroll) –principalment els carrers interns dels nuclis residencials -, i zones de moderada sensibilitat acústica (sectors que admeten una percepció mitjana del soroll)– com ho són les carreteres secundàries. No obstant, s'ha localitzat el pas de la N-260 per Navata com a àmbit que admet una percepció elevada de soroll.

Per tant, la zonificació de les sensibilitats acústiques caldrà ser incorporada en la planificació urbanística de qualsevol infraestructura en el territori, que haurà d'adequar-se a aquesta sensibilitat registrada.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **La possibilitat de revisió de les Normes Subsidiàries de Darnius permetria incorporar criteris acústics al planejament**

El fet que el planejament estigui en previsió de revisió permetrà incorporar les següents mesures específiques en relació al soroll: (1) garantir els nivells d'immissió establerts per la *Llei 16/2002*, (2) adequar-se al mapa de capacitat acústica i a les zones de sensibilitat acústica establertes per aquest, (3) adoptar solucions de disseny al voltant de les fonts de contaminació acústica que minimitzin les zones de soroll i (4) considerar l'impacte acústic en les llicències urbanístiques.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Percepció d'impacte significatiu de les fonts de soroll a Darnius**

El soroll és percebut com a impacte significatiu, possiblement com a conseqüència de problemàtiques puntuals relacionades amb el trànsit motoritzat, especialment motocicletes, i conseqüència del pas de l'AP-7 i la N-II pel terme municipal.

Segons el cens de població i habitatge realitzat l'any 2001 (Instituto Nacional de Estadística), davant la pregunta de quins són els principals problemes en l'habitatge, el 19,45% dels habitatges de Darnius consideraven el soroll com a inconvenient, percentatge per sobre la mitjana de l'àmbit d'estudi (7,18% dels habitatges del sector nord de Salines-Bassegoda), però per sota de la mitjana catalana (34,3% dels habitatges).

Altrament en els fòrums de participació ciutadana no es va manifestar cap problemàtica en aquest sentit per part dels participants.

- **No s'ha elaborat cap mapa sònic**

Els mapes sònics o de soroll són la representació gràfica dels nivells sonors reals mesurats amb sonòmetre en els diferents sectors d'un municipi. L'elaboració d'aquest mapa i la determinació de la població afectada facilitaria la identificació de punts negres de soroll i l'aplicació de mesures correctores si fos necessari.

- **No s'ha aprovat el mapa de capacitat acústica**

El mapa de capacitat acústica –elaborat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge- – zonifica el municipi en funció de la sensibilitat acústica de cada àrea. S'ha caracteritzat tot el nucli de Darnius com a zona d'alta sensibilitat acústica.

Tanmateix aquest mapa encara no ha estat aprovat per ple municipal i encara no s'ha redactat l'ordenança de soroll i vibracions corresponent.

- **Darnius no disposa de normativa municipal de soroll**

La *Llei 16/2002* estableix que els ajuntaments han de redactar i adaptar una ordenança municipal reguladora de soroll (càrrega i descàrrega de mercaderies, treballs a al via pública, activitats dels veïns, activitats de lleure, etc.)

2.9. Residus

2.9.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Per tal d'avaluar si la gestió dels residus de l'àmbit d'estudi és adequada per un model territorial de desenvolupament sostenible, s'estableixen els següents criteris o objectius:

- Promoure la sensibilització de la població en temes de medi ambient i reciclatge.
- Fomentar la minimització, la reutilització i/o el reciclatge dels residus urbans, ramaders, industrials...
- Incrementar les eficiències de la recollida selectiva per tal d'assolir els objectius marcats pel Programa de Gestió de Residus Municipals.
- Facilitar la disponibilitat d'instal·lacions adequades pel tractament i/o dipòsit dels residus.
- Detectar i localitzar els punts d'abocament incontrolats per tal de poder-ne planificar neteges i controls.

A continuació es detalla la normativa en matèria de residus que afecta al territori català:

- Ley 10/1998, de 21 de abril, de Residuos –modificada i ampliada per la Ley 62/2003.
- Ley 11/1997, de 24 de abril, de envases y residuos de envases.
- Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus.
- Llei 15/2003, de 13 de juny, de modificació de la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora dels residus.
- Llei 16/2003, de 13 de juny, de finançament de les infraestructures de tractament de residus i del cànon sobre la deposició de residus.
- Llei 9/2008, de 10 de juliol, de modificació de la Llei 6/1993, del 15 de juliol, reguladora dels residus.
- Programa de Gestió de Residus Municipals de Catalunya 2007-2012.

2.9.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

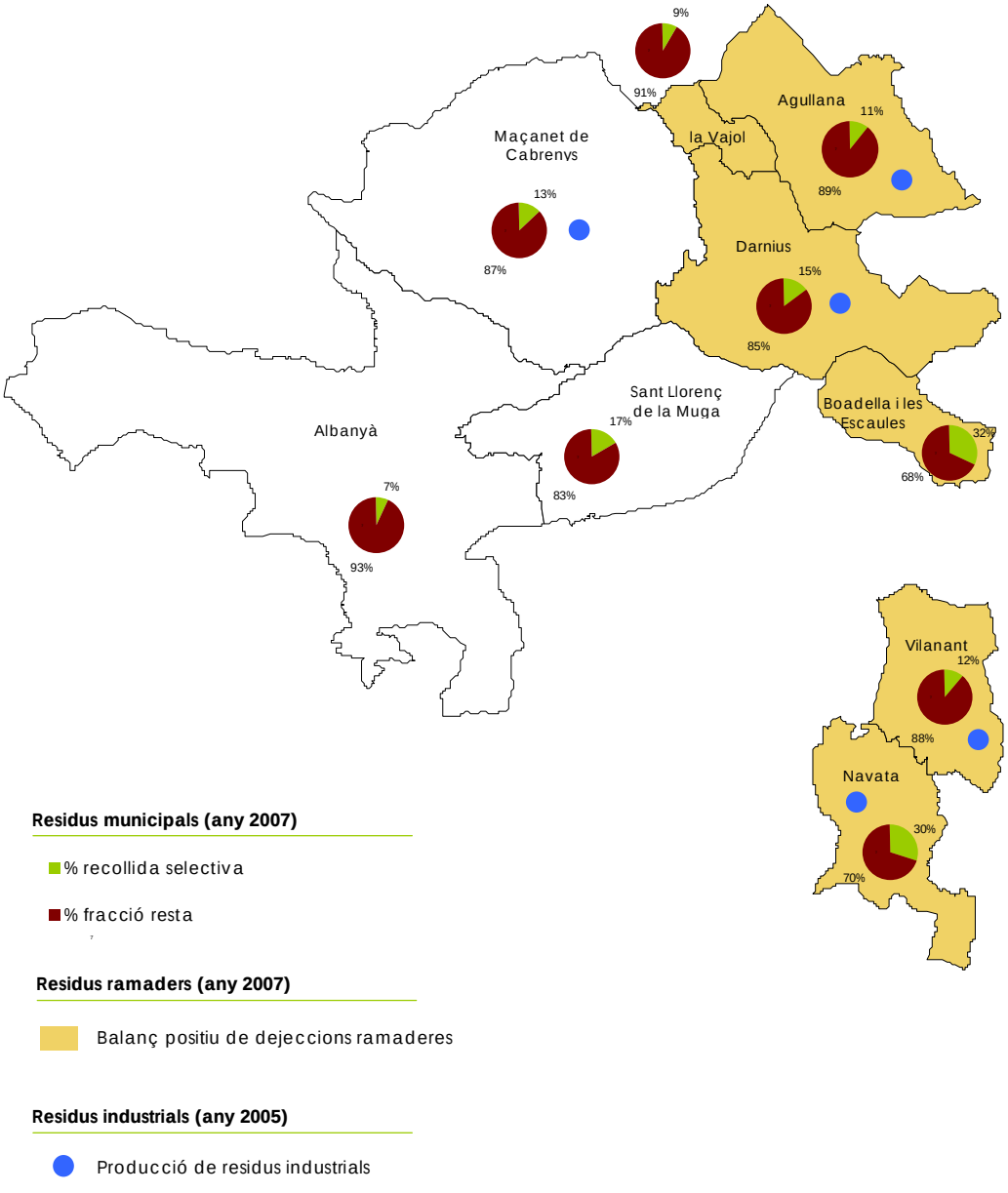

a) Àmbit territorial

Augment de la producció de residus municipals

La ràtio de producció de residus per habitant ha experimentat un lleuger augment al conjunt de l'àmbit d'estudi (de 1,7 a 1,8 kg/hab/dia, període 2001-2007), assolint valors inferiors a la mitjana comarcal (de 2,97 a 2,60 kg/hab/dia) però superiors a la mitjana catalana (de 1,61 a 1,64 kg/hab/dia).

Augment de la recollida selectiva però de manera incompleta

La recollida selectiva s'ha incrementat en cadascun dels municipis malgrat que continua mantenint-se per sota la de rebuig, i assoleix un valor mitjà del 16,3%, envers el total de residus generats. Tanmateix en alguns municipis manca la recollida d'algunes fraccions com la matèria orgànica, els voluminosos, la poda i jardineria i les piles.

Implantació de la recollida de matèria orgànica i del compostatge però de manera incompleta

La recollida de la matèria orgànica només està implantada a Boadella i les Escaules, i properament ho estarà a Navata, -ambdues recollides d'iniciativa municipal-, mentre que la resta de municipis de l'Agenda 21 no en disposen.

Pel que fa al compostatge casolà, cap dels municipis estudiats s'ha adherit a la Campanya de compostatge casolà iniciada pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà l'any 2007.

Tanmateix, Navata està duent a terme des del 2004 i per iniciativa pròpia, el compostatge casolà als diferents habitatges que voluntàriament s'han afegit a la campanya, i paral·lelament disposa d'una trituradora de la fracció poda i jardineria a les instal·lacions de la deixalleria municipal, per tal que els navatencs que ho desitgin puguin portar les restes vegetals i obtenir-ne compost.

El municipi de Boadella i les Escaules disposa d'una planta de compostatge, el compost resultant de la qual en poden disposar els veïns.

Compliment irregular del Programa de Gestió de Residus Municipals (PROGREMIC)

Al conjunt de l'àmbit d'estudi, en la recollida del vidre (99%) s'aconsegueix el nivell d'eficiència que marca el PROGREMIC (75%), mentre que amb el paper i cartró (32%), envasos (15%) i matèria orgànica (1%), no es compleix (75%, 25% i 55%, respectivament).

Pel que fa al servei de recollida, no tots els municipis compleixen la ràtio orientativa que marca l'Agència de Residus de Catalunya per municipis rurals (100 habitants per contenidor (hab/cont) pel que fa a la fracció resta i 250 hab/cont en la recollida selectiva). No sempre la distribució d'aquests contenidors pel poble és correcte, tal com s'ha manifestat als fòrums de participació ciutadana.

Correcte funcionament de les deixalleries/minideixalleries municipals però manca de cobertura a tots els municipis

Navata disposa de deixalleria municipal i Vilanant d'una minideixalleria de la xarxa implantada pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà. D'altra banda, Sant Llorenç de la Muga i Agullana tenen intenció d'implantar-ne en breu.

Manca de consciència ambiental

En alguns dels fòrums de debat celebrats als diferents municipis s'ha fet constar la manca de consciència i sensibilitat ambiental de la ciutadania pel que fa al reciclatge.

Presència d'abocaments incontrolats

Sant Llorenç de la Muga pateix abocaments incontrolats de manera puntual, mentre que al nucli de Lliurona d'Albanyà s'hi registra un abocament permanent.

Veïns de Maçanet i Vilanant han denunciat problemàtiques d'aquest tipus en alguns punts del seu municipi. A la resta de municipis no s'hi ha detectat punts d'abocament.

Satisfactori servei de neteja viària

Els carrers dels municipis de l'àmbit d'estudi es mantenen nets i cuidats per la bona tasca que realitzen els agutzils, brigades i empreses contractades

Manca d'ordenances reguladores dels residus de la construcció

Cap dels municipis de l'Agenda 21 disposa d'ordenança reguladora d'aquests tipus de residus.

Nivells alts de valorització dels residus industrials i recollida d'olis minerals usats

La totalitat des residus industrials dels municipis de l`àmbit d'estudi, segons dades disponibles (any 2005), reben un tractament final basat en la valorització externa.

L'Agència de Residus de Catalunya, a través d'una empresa privada, facilita un servei de recollida selectiva d'olis minerals usats als tallers i indústries dels municipis.

Correcta gestió dels residus sanitaris generats als consultoris locals

Els residus sanitaris que es generen als diferents consultoris locals, malgrat ser quantitats reduïdes, reben una correcta gestió per part del propi personal sanitari que hi treballa, essent transportats al centre d'atenció primària assignat, CAP Vilafant o CAP Doctor Subirós de la Jonquera. Allí són emmagatzemats als contenidors especials fins que l'empresa autoritzada per l'Agència de Recollida de Residus, n'efectua la recollida.

Balanç negatiu de les dejeccions ramaderes

En el conjunt de l'àmbit d'estudi es registra un balanç negatiu (-41.841 kg N/ha) entre la quantitat de nitrogen provinent de les dejeccions ramaderes i la capacitat d'absorció dels terrenys agrícoles, el que significa que el nitrogen generat és absorbit per les terres agrícoles de la zona. Ara bé, és important conèixer la situació a cada municipi, ja que alguns municipis són excedentaris.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Augment de la recollida selectiva**

El municipi ha augmentat el percentatge de recollida selectiva (de 13,4 a 15,3%, període 2001-2007) envers el total generat, valor encara per sota la mitjana de l'àmbit d'estudi (16,3%).

El municipi disposa també del servei de recollida de residus voluminosos.

- **Compliment del nivell d'eficiència que estableix el PROGREMIC pel vidre**

En la recollida de vidre (110%) es compleix el nivell mínim d'eficiència que marca el PROGREMIC (75%). Tanmateix en la resta de fraccions no es compleix.

- **Compliment de les ràtios d'habitants per contenidor de les fraccions de selectiva**

Es compleixen les ràtios de nombre d'habitants per contenidor de la fracció paper i cartró (107 hab/cont), envasos (134 hab/cont) i vidre (90 hab/cont), que fixa l'Agència de Residus de Catalunya.

- **Correcta neteja viària i absència d'abocaments incontrolats**

Els carrers del poble es mantenen nets gràcies a la tasca de la brigada municipal.

D'altra banda, no s'han detectat abocaments incontrolats en cap punt del municipi.

- **Correcta gestió dels residus sanitaris que es generen al consultori**

L'equip sanitari del consultori local gestiona correctament els residus que s'hi generen, ja que els porten al CAP Doctor Subirós de la Jonquera on els dipositen als contenidors pertinents i l'empresa encarregada del servei en fa la recollida.

- **Recollida d'olis minerals residuals**

Un taller del municipi està censat a l'empresa CATOR, empresa que a través de l'Agència de Residus de Catalunya, s'encarrega de la recollida selectiva dels olis minerals usats a tallers d'automoció (de manera gratuïta) i a indústries (pagant el cost de recollida).

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Augment de la ràtio de producció de residus municipals**

Darnius ha augmentat la ràtio de producció de residus per habitant i dia d'1,2 a 1,7 kg/hab/dia (període 2001-2007), mantenint-se per sota la mitjana comarcal (de 2,97 a 2,60 kg/hab/dia) però per sobre la catalana (de 1,61 a 1,64 kg/hab/dia).

- **Manca de recollida de la matèria orgànica i de compostatge**

Darnius no ha implantat la recollida de la matèria orgànica de la mateixa manera que no s'ha adherit a la Campanya de compostatge casolà que ha engegat el Consell Comarcal de l'Alt Empordà. No es disposa tampoc de cap contenidor de poda i

jardineria.

- **Incompliment del nivells d'eficiència que estableix el PROGREMIC d'algunes fraccions**

En la recollida del paper i cartró (33%), envasos (13%) i matèria orgànica (0%) no es compleixen els nivells mínims d'eficiència que marca el PR0GREMIC (75%, 25% i 55%, respectivament).

- **Incompliment de la ràtio d'habitants per contenidor de la fracció resta**

No es compleix la ràtio del nombre d'habitants per contenidor de la fracció resta (179 hab/cont), que fixa l'Agència de Residus de Catalunya. D'altra banda, no hi ha al municipi cap contenidor de piles.

- **Manca de deixalleria municipal o minideixalleria**

El municipi no disposa ni de deixalleria municipal ni de minideixalleria de la xarxa establerta pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

- **Manca de consciència ambiental**

Al fòrum de debat s'ha fet constar la manca de consciència ambiental dels veïns pel que fa a la tria de residus i al bon ús de contenidors de recollida selectiva.

- **Manca d'ordenança reguladora dels residus de la construcció**

- **Balanç positiu de dejeccions ramaderes al municipi**

El balanç actual entre la quantitat de nitrogen provinent de les dejeccions ramaderes i la capacitat d'absorció dels terrenys agrícoles és positiu (3.404 kg N/ha), el que significa que s'estaria generant més nitrogen del que poden absorbir les terres agrícoles del municipi.

3.1. Mercat de treball i àrees d'influència

3.1.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Els municipis de l'Agenda 21, com el conjunt del país, estan immersos dins una realitat econòmica plenament globalitzada on la competència es dóna en un context obert. Afrontar el repte de l'obertura i la internacionalització de l'economia sotmet a una profunda transformació del model de competitivitat imperant. Així, cada cop més, aquesta competitivitat no es pot sustentar en un model de costos laborals baixos, treball precari poc qualificat, desatenció al medi ambient, produccions de poc valor afegit, i en què la construcció sigui un motor essencial de l'activitat econòmica.

La Cimera de Lisboa de l'any 2000 esdevé un referent obligat sobre la direcció a emprendre de les economies de tot territori inserit a la comunitat europea. L'objectiu marc és avançar envers una economia més dinàmica i competitiva, basada en el coneixement, que sigui motor del creixement, la competitivitat i l'ocupació, capaç de créixer econòmicament de manera sostenible ambientalment i generar més i millors llocs de treball i amb major cohesió social; i tot això, amb la implicació i conformitat de tots els agents directament implicats.

En aquest context, els objectius i criteris de sostenibilitat, en sentit ampli i generalitzable, passen per:

a) La modernització del teixit productiu, amb la formació del capital humà, l'esforç en recerca, desenvolupament i innovació, la millora de les infraestructures, la projecció exterior de l'economia.

b) L'aposta per una política sectorial que impulsi els nous sectors amb projecció de futur –com el de les noves tecnologies de la informació– i readreci les activitats tradicionals –agricultura, indústria, turisme– cap a paràmetres no incrementistes o desatents amb els factors de qualitat, diversitat i sostenibilitat ambiental del seu exercici.

c) La garantia d'un ús extensiu de les tecnologies de la informació i la comunicació arreu i a tothom, i la millora del sistema universitari i de formació professional que, en definitiva, eviti la fractura digital i la desigualtat d'oportunitats.

En conjunt, la sostenibilitat econòmica ha de basar-se en un model de competitivitat que augmenti la productivitat –no la producció– de cada sector econòmic, amb l'ús intensiu del coneixement i de les tecnologies que hi són associades, amb el respecte al medi ambient i l'atenció al benestar social de la població.

Des d'aquesta òptica es concebeix un sector agrari que afronti els problemes estructurals canviant l'orientació productiva de l'espai rural i integrant-hi la dimensió ecològica, una activitat turística que sàpiga fonamentar-se en l'explotació sostenible dels recursos, o un

exercici comercial més equilibrat entre l'oferta i la demanda i més capaç de vertebrar pobles i ciutats.

Aquesta concepció genèrica de la sostenibilitat de les economies locals convergeix amb uns objectius i criteris específics en l'esfera del mercat de treball i les àrees d'influència econòmica que marcaran la diagnosi d'aquesta Agenda 21.

Aquests objectius i criteris de diagnosi pel mercat de treball i àrees d'influència econòmica de l'àmbit d'estudi són els següents:

- Assegurar una autonomia econòmica o capacitat adquisitiva de la població que reverteixi en el benestar social i la qualitat de vida.
- Aprofitar i millorar les sinergies de dinamització econòmica que ofereix el territori i el seu enclavament geoestratègic.
- Possibilitar l'accés laboral de la població en edat i condicions per treballar, sense discriminacions i possibilitant la millora formativa i professional.
- Evitar excessos de dependència o de desequilibri entre els diferents sectors econòmics que donen sortida laboral a la població.
- Garantir la vitalitat econòmica dels municipis incrementant els nivells d'autocontenció laboral.
- Combatre l'exclusió territorial o desigualtat de prestacions i oportunitats econòmiques entre el món urbà i el món rural.

3.1.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

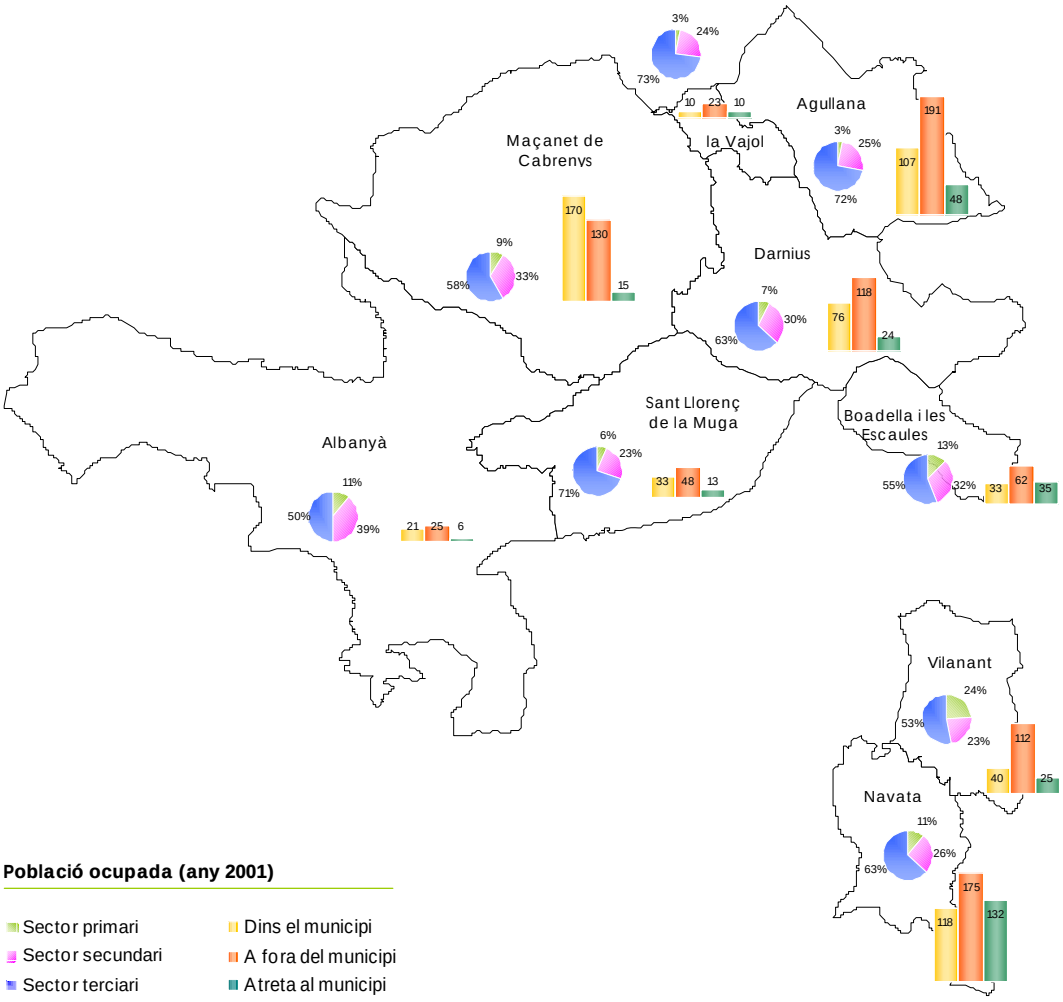

a) Àmbit territorial

En mercat de treball i àrees d'influència econòmica, el el sector nord Salines Bassegoda mereix 6 punts de diagnosi entorn, en concret, els referents al context econòmic, al grau de diversificació de l'economia, als nivells d'autocontenció i atracció laboral, a l'afectació de l'atur, al servei d'atenció laboral i empresarial, als centres de suport a noves empreses, i a l'accés a les noves tecnologies de comunicació.

En aquest sentit, el sector nord de les Salines-Bassegoda es caracteritza per:

Macroindicadors econòmics amb tendència favorable

En el context de la comarca de l'Alt Empordà l'activitat productiva té un rendiment, segons producte interior brut, per sobre de la mitjana catalana (4,5%, any 2005) i en la davallada soferta en el canvi de segle (2,8%, any 2001) ha demostrat tenir major capacitat de recuperació respecte d'evolució catalana.

Pel que fa al nivell d'ingressos de la població, aquest és un 5% superior al de Catalunya, amb una renda bruta familiar disponible (13.200 € per habitant, any 2003) que, sobre un interval de 1 a 10, és equivalent a un nivell econòmic valorat en 8.

Per últim, l'enclavament territorial de l'àmbit d'estudi, fronterer amb França i pròxim a infraestructures de comunicació de primer ordre (xarxa viària AP-7 i N-II i xarxa ferroviària) li confereix possibilitats importants, actuals o potencials, a tot el sector nord Salines Bassegoda. I pel que fa als municipis amb dificultats d'accés o cert aïllament geogràfic, això suposa un repte per a l'activació econòmica però alhora també genera oportunitats al respecte.

Diversificació econòmica en retrocés

Atenent a la distribució de la població ocupada, el sector primari i la indústria estan en regressió seguint una tendència inversa a l'activitat constructiva i, sobretot, al sector terciari. En concret, i coincidint amb la inèrcia comarcal i catalana, l'economia de l'àmbit d'estudi es terciaritza per la incidència de l'activitat comercial i de serveis.

La pèrdua de pes específic de l'activitat agroforestal i ramadera s'ha de mesurar en termes territorials i paisatgístics més enllà dels pròpiament econòmics: el creixement del PIB comarcal del sector primari és negatiu (-0,8%, any 2005) i la participació en el PIB total és mínim (4,6) tot i que superior al país (1,6%) i amb vincles amb la indústria agroforestal.

En el sector secundari perd influència econòmica l'activitat amb més valor afegit, la indústria, en detriment de la construcció: creixement del PIB en indústria del 2,1%, (any 2005) amb aportació al PIB conjunt del 12,8%; i creixement en construcció del 11,2%, amb una aportació al PIB al conjunt del 8,7%.

Nivell insuficient d'autocontenció laboral i capacitat d'atracció negativa

En el conjunt dels 9 municipis, menys de la meitat de la població ocupada exerceix en el mateix municipi de residència i la proporció ha disminuït en els darrers anys (del 48% al 41%, període 1996-2001). Per tant, s'assisteix a una dependència envers els llocs de treball externs, és a dir, els municipis de l'àmbit d'estudi en general no generen prou oferta laboral –quantitativa i/o qualitativa– per donar resposta a una part important dels residents ocupats.

Així mateix, el balanç dels municipis entre els llocs de treball atrets (residents de fora) i generats (ocupats a fora) presenta una evolució i resultats igualment negatius (de -372 a -576, període 1996-2001). D'una banda, la població ocupada a fora del municipi de

residència (equivalent als llocs de treball generats a fora) ha augmentat en tots i cadascun dels municipis en un significatiu 48,7% de mitjana global (de 595 a 884, període 1996-2001). De l'altra, la població no resident però ocupada en els municipis respectius (llocs de treball atrets des de fora) augmenta un 38,1% en el seu conjunt (de 223 a 308, període 1999-2001) però per la incidència d'Albanyà, Sant Llorenç de la Muga, Boadella i les Escaules, Agullana i sobretot Navata.

Major nombre d'aturats i desestacionalitat de l'ocupació

La bona recuperació de la crisi econòmica de mitjans dels noranta (de 120 a 56 aturats, peride 1994-2004) no ha tingut continuïtat en l'actualitat malgrat que el nombre d'aturats es manté relativament contingut (96, any 2008). Aquest és un indicador local clar de la crisi originada en el sector de la construcció i del seu efecte cadena en l'economia catalana i estatal.

D'altra banda, el mercat de treball del llarg de l'any no es troba influenciat de manera incisiva per la temporalitat dels llocs de treball propis d'activitats estacionals (ex. turisme). Es detecta una diferencia en la xifra d'aturats entre març i juny (de 94 a 71, any 2008) però la xifra fluctua al llarg de l'any seguint un comportament bastant anàrquic i sense diferències considerables.

La vulnerabilitat de la població activa a una situació d'atur respon a un perfil força predeterminat en totes les variables excepte pel que fa al sexe: dona o home, edat avançada, baix nivell acadèmic, procedent de l'activitat comercial i de serveis, i limitada qualificació professional.

Serveis d'atenció laboral i de creació d'empreses poc promogudes

El Consell Comarcal de l'Alt Empordà disposa d'un servei d'atenció a persones aturades, o amb voluntat de millorar la seva situació laboral, amb serveis diferents prestats des de les borses de treball, clubs de la feina o orientació professional. A més, per a la promoció i arrelament d'empreses en el territori, el Consell Comarcal també és un punt d'informació i orientació del Servei Autoempresa de la Generalitat de Catalunya.

Aquest servei d'autoempresa és especialment rellevant per a l'àmbit d'estudi vist que les persones emprenedores amb interès per establir un negoci de micro o petita empresa disposen d'assessorament, formació i facilitats de finançament. Amb tot, aquest servei és poc conegut entre la població dels municipis d'estudi.

Dèficit en noves tecnologies de comunicació

En el territori de l'àmbit d'estudi tots els municipis presenten mancances en telefonia mòbil i internet, sigui en cobertura i/o costos associats. La disponibilitat de tecnologies de comunicació i informació adequades és bàsic per evitar greuges comparatius entre entorns urbans i rurals i, en concret, per no esdevenir un factor limitant en la creació de noves fórmules de dinamització econòmica vinculades amb les telecomunicacions de banda ampla.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Potencial per a l'establiment de noves activitats econòmiques**

Les millores principalment en infraestructura viària han apropat el municipi de Darnius als pols de dinamització econòmica de l'eix França-Figueres-Barcelona, fet que li permet beneficiar-se de millors sinèrgies i oportunitats laborals i empresarials.

A més, s'obren nous filons econòmics que són una oportunitat per al municipi, amb activitats relatives a la valorització de l'entorn (turisme actiu i cultural), amb valor afegit (productes de qualitat, artesanals), o que permeten la deslocalització (teletreball).

- **Generalització de rendes per habitant altes**

En el context territorial de la comarca de referència (Alt Empordà) es registra un nivell econòmic valorat en 8 –sobre un interval de 1 a 10–, que correspon a una considerable renda bruta familiar disponible per habitant (13.200 €). Aquest fet posa en evidència el poder adquisitiu de la població, la capacitat de consum, inversió i estalvi del marc territorial de Darnius.

- **La gran majoria de la població activa està ocupada**

A Darnius la població que està en el mercat laboral i treballa representa el 90,7% (any 2001). Per tant, la gran majoria de la població activa disposa de sortides professionals, siguin dins o fora del municipi. Aquesta constatació es complementa amb una evolució anual del nombre d'aturats a la baixa (entre 20 i 9, període 1992-2008).

- **Poca variació mensual en el nombre d'aturats**

El nombre de persones aturades és reduït i les oscil·lacions al llarg de l'any són igualment insignificants en números absoluts (de 9 a 16, any 2008) i segueix un comportament no associat de manera clara al fenòmen de l'estacionalitat (mínims a l'estiu i màxims a l'hivern).

- **Entre els sectors econòmics el primari es manté vigent**

La transformació de l'estructura sectorial de l'economia Darnius, amb el creixement dels sectors secundari i terciari, no ha relegat l'activitat agrària a un pes o incidència testimonial (7,2%, any 2001), com seria la realitat de la majoria de demarcacions catalanes, en el còmput de persones vinculades amb el sector agrari (2,5%, any 2001).

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Insuficient població ocupada en el mateix municipi**

La població que resideix i treballa en el terme de Darnius no arriba a la meitat de la població ocupada total (39,2%, any 2001) i, malgrat no haver empitjorat la tendència d'aquest nivell d'autocontenció laboral (40,1%, any 1996), posa de relleu el progressiu estat de dependència del municipi respecte a l'oferta de llocs de treball externs.

- **Limitada capacitat d'atracció laboral exterior**

Disminueix la població que es desplaça a Darnius per treballar-hi (de 33 a 24, període 1996-2001) i creix la població de Darnius ocupada a fora del municipi (de 97 a 118). Això dóna com a resultat un índex d'atracció més negatiu (de -64 a -94). Les dades revelen que la capacitat de generar oferta laboral d'interès supramunicipal no creix suficientment com per compensar els fluxos de mobilitat laboral interna cap altres municipis.

- **Cert desequilibri entre els sectors econòmics**

En el decurs d'una dècada (període 1991-2001), Darnius ha vist canviar els pesos ocupacionals dels sectors i subsectors que donen sortida laboral a la població que viu al municipi. En aquest sentit, ha transferit la població ocupada perduda del sector primari (de 12,7 a 7,2%), la indústria (de 14,6% a 8,2%) i la construcció (de 27,2% a 21,6%) envers el sector terciari (de 45,6 a 62,9%).

- **Dèficit en telecomunicacions**

El conjunt del terme municipal no té garantit un accés o servei adequat de les tecnologies de la informació i la comunicació d'alta velocitat. Les dificultats en aquest sentit contribueixen a l'anomenada fractura digital, en la seva lectura social, econòmica i territorial. Aquest tipus de dèficit és un escull particularment important a l'hora d'impulsar les comunitats digitals com a fórmula de descoberta i treball dels col·lectius ciutadans, socials i empresarials en el marc de la societat del coneixement.

- **Manca de projecció del servei d'atenció laboral i empresarial**

Es troba a faltar una promoció del Consell Comarcal de l'Alt Empordà més directa i eficaç sobre el territori i la població local pel que fa als diversos serveis d'atenció laboral i, sobretot, en les tasques d'assessorament, formació i ajut econòmic per a petites empreses de nova creació en benefici de la iniciativa empresarial dins del terme de Darnius.

2.10. Energia

2.10.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

L'energia és un recurs íntimament relacionat amb la mobilitat i l'activitat que desenvolupen els municipis. Per tal de saber si l'ús d'aquesta energia és eficient, cal avaluar la importància relativa dels diferents fluxos d'energia, el consum final i les repercussions ambientals i territorials de cadascun. Així doncs, els principals criteris de sostenibilitat relacionats amb l'energia s'encaminen a maximitzar l'eficiència energètica del municipi i a impulsar la implantació de possibles aprofitaments locals d'energies renovables.

Les qüestions energètiques són molt transversals i sobre les mateixes hi actuen totes les administracions. Pel que fa al context català, el Govern de la Generalitat ha aprovat en data 11 d'octubre de 2005 el Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015 (substitució de l'anterior redactat l'any 2001) per tal de marcar l'orientació energètica del país i fer front als reptes energètics del futur. Es preveuen actuacions pel període 2006-2010, i es fixen dos horitzons temporals al 2015 i 2030. L'Agència Catalana de l'Energia (ICAEN) és l'organisme encarregat de gestionar aquest pla.

Aquesta política energètica catalana es desenvoluparà al voltant de 5 eixos:

1. Foment de la consciència social envers la problemàtica energètica.

2. Foment de l'estalvi i l'eficiència energètica (moderació del consum d'energia).

3. Impuls de les fonts energètiques renovables (eòlica, biocombustibles, etc.) en detriment dels combustibles fòssils.

4. Desenvolupament de les infraestructures energètiques necessàries per assegurar el subministrament i la diversificació de les fonts d'energia (seguretat, qualitat, mínim impacte ambiental, tancament de centrals tèrmiques o nuclears obsoletes...). Especial incís en reforçar l'alimentació elèctrica de les comarques gironines, donada la criticitat de la situació actual i les necessitats futures d'alimentació del TAV.

5. Suport a la recerca, al desenvolupament i a la innovació tecnològica en l'àmbit energètic.

El marc normatiu relacionat amb el recurs energètic que es vol destacar en aquesta diagnosi és refereix a l'enllumenat públic dels municipis, a l'ecoeficiència en els edificis municipals i a les energies renovables.

2.10.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

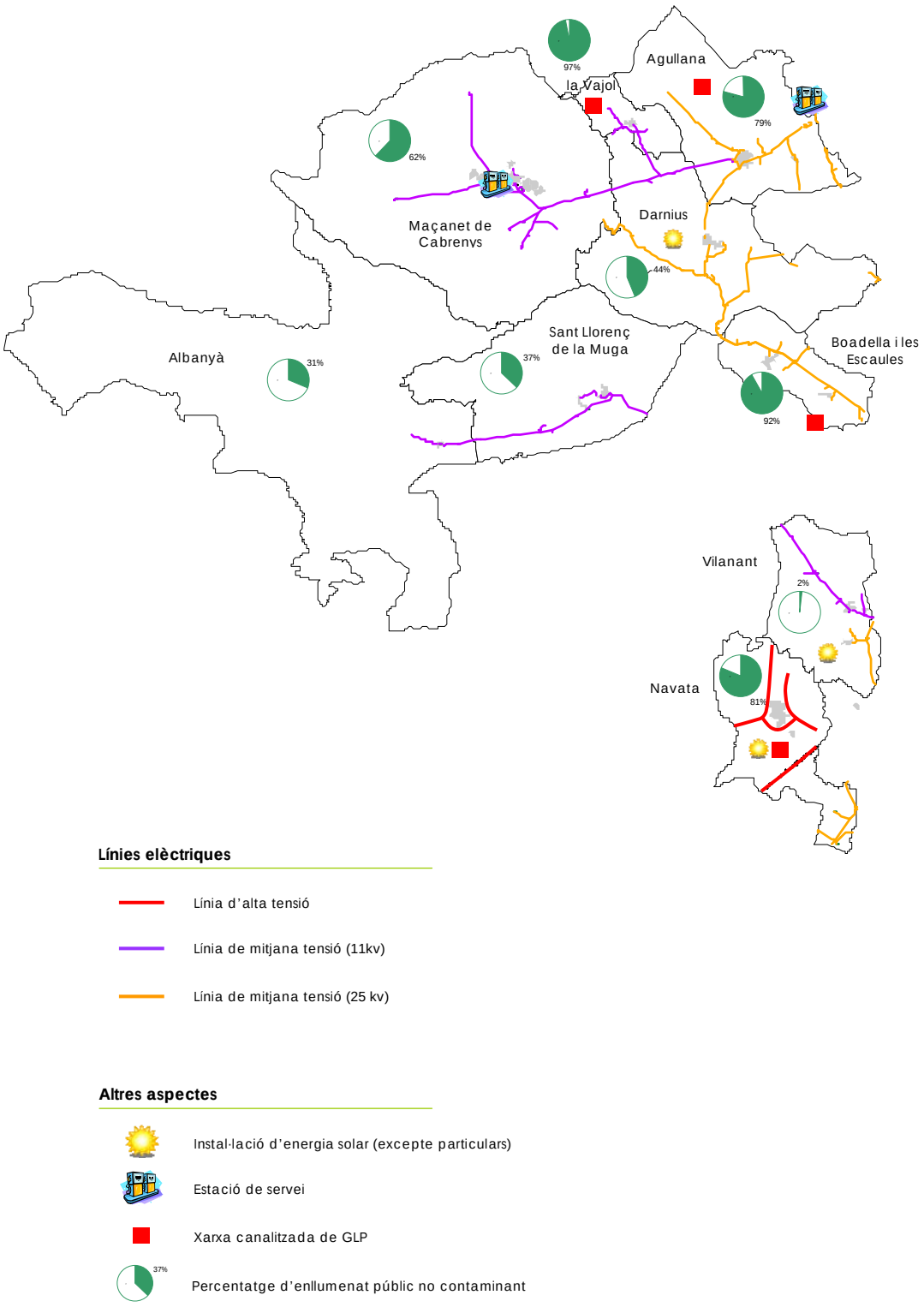

a) Àmbit territorial

INFRAESTRUCTURES ENERGÈTIQUES I CONSUM ENERGÈTIC

Es projecten noves infraestructures energètiques

Pels municipis de l'àmbit d'estudi transcorren diferents **línies elèctriques**. Se'n localitzen 2 de mitjana tensió. La primera (11 kv) transcorre com a única línia pels municipis situats més a occident: Albanyà, Maçanet de Cabrenys, la Vajol i Sant Llorenç de la Muga. La segona (25 kv) transcorre com a única línia pels municipis més orientals: Boadella i les Escaules i la part E de Navata. Els municipis que queden en una zona intermèdia reben el subministrament d'ambdues línies: Agullana, Darnius i Vilanant. Cal afegir que a Navata, a part de la línia de 25 kv hi transcorren també dues línies d'alta tensió i una línia de baixa tensió, al nucli urbà i Torremirona (d'Agri-Energia Elèctrica SA). Alguns trams d'aquestes línies estan soterrades al seu pas pels nuclis urbans.

Cal parlar de dos projectes de futur. D'una banda, (1) la línia elèctrica de 132 kv entre Olot i Llançà, el traçat de la qual té previst travessar Navata, on substituirà el traçat de l'actual línia d'alta tensió al S del terme, amb la diferència que es canviaran les torres existents per unes de més alçada i que la distància entre elles també serà major. D'altra banda, (2) la línia de 400 Kv Sentmenat (Vallès Occidental)-Bescanó Santa Llogaia-Baixàs (França), alguns trams de la qual ja s'estan executant. Pel que fa al tram concret de Santa Llogaia-Baixàs, que presumptament afectarà alguns municipis de l'àmbit d'estudi, encara no ha estat concretat el traçat per Red Eléctrica de España (REE), i per tant, no hi ha informació veraç al respecte.

Tot i que actualment no hi ha subministrament de **gas natural** als municipis de l'Agenda 21, està previst que el gasoducte Serinyà-Figueres creui el terme municipal de Navata i el poble s'hi pugui connectar.

Pel que fa als **gasos liquats de petroli** (GLP), el subministrament més freqüent al municipi de l'àmbit d'estudi és el butà i propà envasat i granel. Tanmateix, diversos municipis (Agullana, Boadella i les Escaules, Navata i la Vajol) compten amb instal·lacions de gas canalitzat a tot el nucli o en diferents sectors, amb intenció, en alguns casos, d'ampliar-la.

Amb relació als **combustibles líquids** (CL), a l'àmbit d'estudi hi ha 2 estacions de servei, una a Agullana, i l'altra a Maçanet de Cabrenys.

El transport és el gran consumidor d'energia

Segons les dades calculades a la Memòria descriptiva (malgrat no s'ha disposat de dades de consum de GLP), s'ha obtingut com a conclusió que el 91% de l'energia consumida als municipis de l'àmbit d'estudi prové dels combustibles líquids, mentre que el 9% restant, de l'energia elèctrica. El sector que més energia consumeix és el transport

(que consumeix el 66,3% del total de l'energia consumida), seguit del primari (17,2%), l'industrial (10,7%)i el domèstic (5,9%).

GESTIÓ ENERGÈTICA MUNICIPAL

Correcte seguiment del Pla d'adequació de la il·luminació exterior

El Consell Comarcal de l'Alt Empordà ha redactat durant el període 2006-2007 i per encàrrec dels mateixos ajuntaments, els **Plans d'adequació de la il·luminació exterior** d'Agullana, Albanyà, Boadella i les Escaules, Darnius, Maçanet de Cabrenys, Sant Llorenç de la Muga i la Vajol. Aquests documents han estat aprovats pels diferents consistoris i han de ser emprats per demanar les pertinents subvencions a la Generalitat per a dur a terme l'adequació de l'enllumenat i complir les prescripcions de la Llei 6/2001 i Decret 2/2005: prioritzar la utilització de làmpades de vapor de sodi d'alta pressió i de baixa pressió que han de substituir les làmpades de vapor de mercuri i tendir a la reducció de la potència instal·lada, així com la prohibició de llums, integrals o monocromàtics, amb un flux d'hemisferi superior emès que superi el 50% d'aquest; també emprant sistemes de reducció del flux lumínic en les hores de mínima circulació o activitat als carrers, la instal·lació de rellotges astronòmics com a sistemes d'encesa, molt més precisos que les cèl·lules fotoelèctriques i que permeten ajustar les enceses i apagades. Aquesta normativa estableix que l'adaptació ha de complir-se abans del 31 d'agost de 2009, però és evident que caldrà prorrogar el termini perquè no tots els ajuntaments l'hauran completat.

Recentment l'Ajuntament de Vilanant també ha sol·licitat al Consell Comarcal la seva elaboració. L'Ajuntament de Navata no ha redactat aquest document però està duent l'adaptació de l'enllumenat a la normativa progressivament.

Consum per sota el valor índex

Es considera que el consum de l'enllumenat públic és elevat quan supera la ràtio de 200 kwh/habitant. Albanyà i la Vajol superen aquesta xifra, Navata i Sant Llorenç de la Muga es mantenen al límit i la resta, estan per sota.

Hi ha una aplicació de l'Institut Català d'Energia (ICAEN) dins la seva pàgina web (*http://www.icaen.net/ctr_con/index.html*) que permet conèixer si l'enllumenat del municipi és eficient.

Consum dels edificis municipals

El consum dels equipaments municipals és diferent a cada municipi. El Govern de la Generalitat de Catalunya ha redactat el Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis, per tal de fomentar la perspectiva de sostenibilitat ambiental en la manera de concebre, dissenyar, construir i utilitzar els edificis. Aquesta mesura és aplicable a edificis municipals i privats, i caldrà tenir-la en compte en endavant.

D'altra banda cal assenyalar que l'Insititut Català d'Energia (ICAEN) ofereix als Ajuntaments un programa informàtic, anomenat WinCEM, per tal de facilitar la comptabilitat energètica municipal. Aquest programa permet informatitzar les dades de l'inventari i analitzar les evolucions del consum, comparar i detectar irregularitats energètiques dels diferents centres de consums.

ENERGIES RENOVABLES

Presència d'energia solar

La única font d'energia renovable present als municipis de l'àmbit d'estudi recau en l'energia solar, sota 4 tipologies:

- L'Institut Català de l'Energia (ICAEN) ens ha informat d'una instal·lació d'energia solar fotovoltaica a Darnius i d'una altra a Vilanant.

- Informació directa dels Ajuntaments ens han fet constar que alguns particulars d'Agullana, Albanyà, Sant Llorenç de la Muga i la Vajol disposen d'instal·lacions pròpies als seus habitatges.

- Pel que fa a equipaments municipals, l'Ajuntament de Navata ha instal·lat plaques d'energia solar tèrmica a la zona esportiva de Navata (per escalfar l'aigua dels vestidors).

- Un particular de Vilanant ha fet una instal·lació de plaques solars en un camp (pendent de legalitzar). Cap dels municipis de l'Agenda 21 disposa d'ordenança municipal sobre la incorporació de sistemes de captació d'energia solar fotovoltaica en edificis, construccions i terrenys, com és el cas d'aquesta.

L'ICAEN treballa actualment en l'*Atlas digital de radiació solar a Catalunya*, que mitjançant les noves tecnologies dels sistemes d'informació geogràfica determinarà la distribució de la radiació solar sobre el territori català a partir de la interpolació de les estacions de mesurament existents, tenint en compte les variacions de la radiació segons l'altitud i les obstruccions a la radiació solar produïdes per la topografia. Un dels mapes resultants és el que es presenta a continuació. Caldrà veure doncs, quin és el resultat de l'àmbit d'estudi i si es podrà aprofitar el seu potencial.

Zona de possible implantació d'energies renovables

Mitjançant la superposició dels mapes elaborats pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, d'implantació ambiental de l'energia eòlica a Catalunya (compatibilitat ambiental amb la implantació de parcs eòlics) i de recursos eòlics de Catalunya (eficiència eòlica), es conclou que la part oriental dels termes de la Vajol, Agullana, Darnius i Boadella i les Escaules són zones aptes per a la implantació de l'energia eòlica, ja que són zones ambientalment compatibles i el vent hi és destacat (superior a 6 m/s). Caldria valorar però, si la ubicació d'un parc eòlic actuaria a favor o en contra de la sostenibilitat del territori.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **El tram de la línia elèctrica de mitja tensió que passa pel nucli urbà està soterrat**

Aquest fet repercuteix en la millora de la visual urbana i evita riscos innecessaris per a la població.

- **Pla d'adequació de l'enllumenat exterior redactat**

El Consell Comarcal de l'Alt Empordà va redactar l'any 2006 –per encàrrec de l'Ajuntament–, el Pla d'adequació de la il·luminació exterior, la qual ja ha estat aprovat pel consistori.

- **Canvi progressiu de l'enllumenat**

El 40% de l'enllumenat ha estat adaptat a la normativa.

- **Regulació de l'enllumenat a la nit**

Una de les 3 escomeses és de doble nivell i, per tant, permet la regulació de la intensitat de l'enllumenat a la nit.

- **Consum de l'enllumenat per sota el valor índex**

El consum estimat de l'enllumenat de Darnius és de l'ordre 123 kw/habitant i, per tant, inferior als 200 kw/habitant de referència.

- **Energia solar implantada**

L'Institut Català de l'Energia (ICAEN) ens ha informat d'una instal·lació d'energia solar fotovoltaica a Darnius.

- **Possibilitats d'implantació d'energia eòlica**

La part E del terme municipal es considera apta per a l'energia eòlica per la força del vent (entre 6 i 7,5 m/s)i perquè o¡podria ser compatible ambientalment. No obstant, caldria valorar les necessitats del municipi i avaluar les seves possibles repercussions.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Indefinició del traçat de la línia de 400 kv**

Actualment el tram de línia Santa Llogaia-Baixàs de 400 kv encara no s'ha concretat, tanmateix és probable que afecti algun municipi de l'àmbit, entre ells Darnius.

- **Manca de gas natural i gas propà canalitzat**

A Darnius actualment no hi ha subministrament de gas.

- **Necessitat de millora de l'enllumenat i del sistema d'encesa**

El 56% de les làmpades del municipi encara són de vapor de mercuri i, per tant, contaminants. Cal doncs, substituir-les progressivament per vapor de sodi.

Altrament, el sistema d'encesa de l'enllumenat és mitjançant fotocèl·lules, en comptes de rellotges astronòmics, un sistema més eficient energèticament.

- **No implantació d'energia solar als equipaments municipals**

- **Manca d'ordenança municipal sobre la incorporació de sistemes de captació d'energia solar fotovoltaica en edificis, construccions i terrenys**

3.2. Sectors econòmics

3.2.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

En el capítol de mercat de treball, l'apartat 3.1.1 s'exposen els objectius i criteris genèrics que concerneixen a una definició ampla d'economia sostenible. L'apartat actual es remet als mateixos objectius i criteris genèrics i, a continuació, en concreta els específics per als diferents sectors de l'economia de l'àmbit d'estudi:

- Apostar per la modernització i adaptació de l'activitat agrària per fer-la més competitiva i de qualitat com a clau, en darrera instància, per garantir la sostenibilitat del món rural, l'equilibri territorial i la preservació del paisatge.

- Conservar i reactivar l'activitat forestal per garantir la viabilitat de les explotacions, preservar el patrimoni natural i prevenir els riscos associats a l'abandonament dels aprofitaments silvícoles.

- Afavorir la incidència econòmica de la indústria en el territori, basada en la localització i planificació supramunicipal, en garantir l'establiment d'iniciatives locals i en atraure nova indústria neta i d'alt valor afegit.

- Assegurar el comerç bàsic en els municipis, i promoure una oferta d'establiments comercials més diversa i competitiva, que permeti millor cobertura i autosuficiència per a les necessitats locals.

- Avançar cap a un model turístic de qualitat i sostenible fonamentat en una oferta més àmplia i promoguda de turisme actiu i cultural, que sigui un complement estable i positiu per a l'economia del territori.

3.2.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

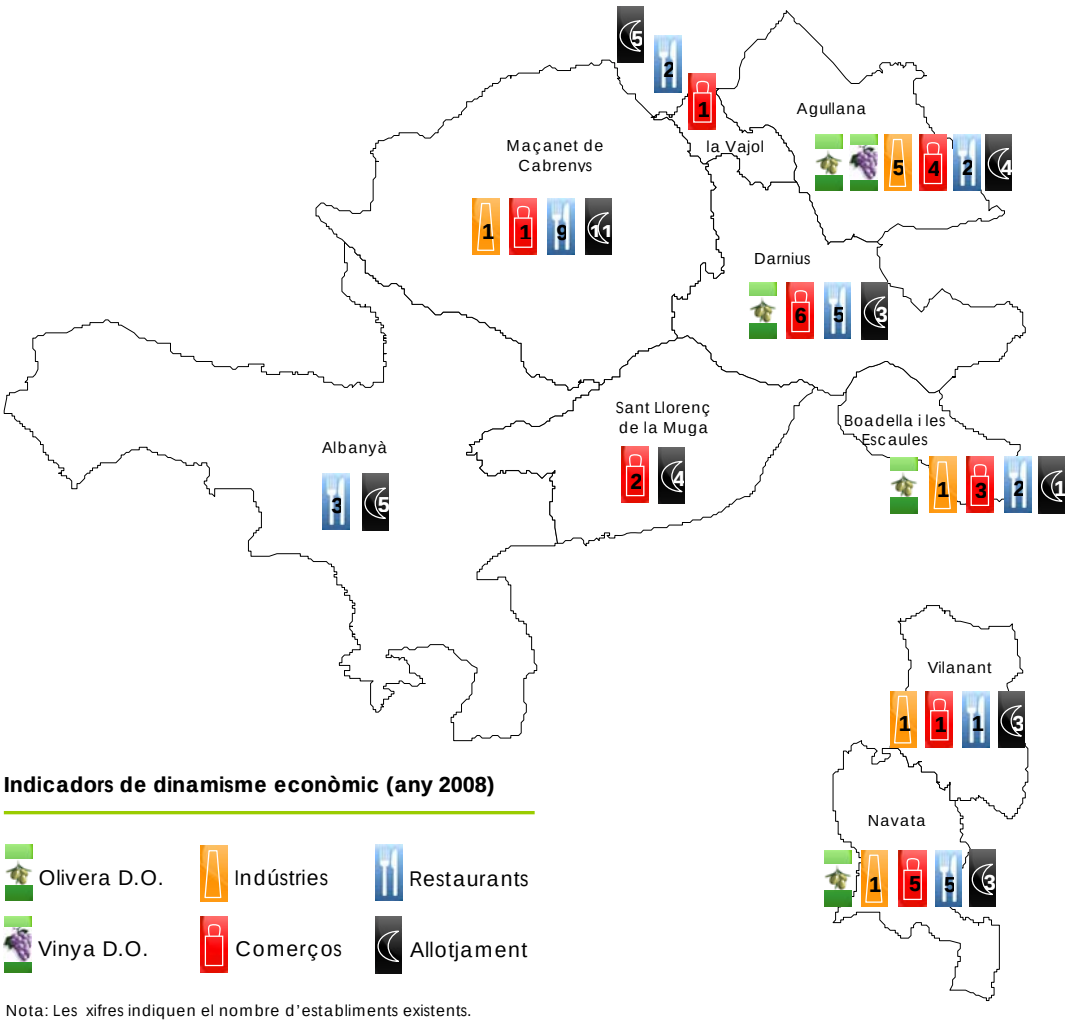

Nota: Les xifres indiquen el nombre d'establiments existents.

a) Àmbit territorial

La diagnosi territorial del conjunt dels 9 municipis, de l'Agenda 21 del sector nord Salines-Bassegoda, s'estructura a partir de diferents punts d'especial interès segons corresponguin al sector primari, al sector secundari o al sector terciari de l'economia.

SECTOR PRIMARI

Domini del paisatge forestal

El paisatge del territori de l'Agenda 21 conserva el seu domini forestal, amb el 73% de superfície boscosa, mentre que el sòl conreat i pastures ocupa un 24% del territori (any 2002). Diferents taxes de variació mostren la regressió de l'activitat agroforestal, amb una pèrdua de les hectàrees conreades (-3,6% i -20,5%, períodes 1989-99 i 1999-07) i de la superfície forestal gestionada (-21,4%, període 1989-99) en constrast amb l'evolució de les unitats ramaderes (+23,2% i +18,6%, períodes 1989-99 i 1999-07).

Relleu generacional no assegurat

La població ocupada en el sector primari (9,3%, any 2001) és superior respecte la de la comarca (6,1% Alt Empordà) i del propi país (2,5%) però la pèrdua de contingents és constant i acusada (del 19,6% al 15,1%, període 1991-1996), com a la majoria de municipis catalans i, tant o més transcendent, el relleu generacional no està assegurat: l'índex de joventut és de 0,66, és a dir, els ocupats joves de menys de 35 anys representen un terç dels que tenen entre 50 i més edat.

Transformació del model d'explotació tradicional

A l'àmbit d'estudi, la pèrdua en el nombre d'explotacions és molt negativa: -52,9% en les agrícoles, -45,1% en les ramaderes i -43,1% en les forestals (període 1989-1999). És a dir, en el decurs d'una dècada, les explotacions es redueixen entorn a la meitat.

Així mateix, el binomi explotació-família s'està fracturant de manera accelerada: la mà d'obra familiar disminueix més de la meitat (de 818 a 273 persones, període 1989-1999) i les unitats de treball per any estan essent substituïdes principalment per mà d'obra assalariada (de 30 a 68 assalariats, període 1989-1999).

En definitiva, s'assisteix a un abandonament d'explotacions familiars i a una redimensió de les subsistents per fer-les viables econòmicament: de 89 a 123 ha les forestals, de 7 a 14 ha les agrícoles i de 44 a 99 unitats ramaderes (UR) les ramaderes (període 1989-1999).

Control de la incidència ambiental de l'activitat ramadera

Les explotacions ramaderes de més incidència ambiental són objecte de regulació per la llei d'intervenció integral de l'administració ambiental (annex I i II.1). En l'àmbit territorial de l'Agenda 21, Boadella i les Escaules, Navata i Vilanant són els 3 municipis amb constància d'instal·lacions ramaderes de cria intensiva que s'han adequat a la llei vigent atenent a una capacitat de bestiar i d'incidència ambiental elevada (corresponent als annexos I i II.1)

Gestió de les superfícies forestals però baixa rendibilitat

Un total de 117 finques distribuïdes dins l'àmbit territorial de l'Agenda 21 ordenen un total de 21.703 ha de bosc a partir de plans tècnics majoritàriament de gestió i millora forestal (any 2007). La superficie ordenada representa bona part de l'extensió del territori analitzat i, per tant, existeix una gestió planificada dels boscos malgrat les dificultats que passa el sector forestal per treure rendiments econòmics de l'aprofitament o d'un manteniment òptim.

Indicis de mitjans estratègics per a la gestió i sostenibilitat de les explotacions

En els conreus de la vinya i l'olivera s'hi troben les iniciatives de més vàlua per a la viabilitat de les explotacions, tant pel que fa a la distinció de la Denominació d'Origen Protegida Empordà del vi i de l'oli, com per les formes d'organització col·lectiva que s'han originat per a la transformació i comercialització directa dels productes conreats (ex. el Celler Cooperatiu d'Espolla o el Molí d'Or de l'Albera d'Agullana).

En canvi l'aprofitament forestal, i en concret la producció de suro, no ha trobat fòrmules en el territori per aturar la davallada iniciada als anys vuitanta i que de retruc ha desmentallat la indústria surera derivada.

D'altra banda, en un radi relativament pròxim existeix una xarxa de centres al servei de la formació i d'assessorament als professionals del sector primari: l'Escola de Capacitació Agrària de l'Empordà, l'Escola de Capacitació Agrària i Forestal de Santa Coloma de Farners, els Serveis de Millora i Expansió Ramadera i Genètica Aplicada, l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries i l'Estació Experimental Fundació Mas Badia.

Noves fórmules de complementarietat econòmica

Dels 22 establiments en allotjament de turisme rural 6 són pròpiament d'agroturisme, fet que indica el grau de participació del sector primari en la dinàmica turística del territori. Malgrat l'especificitat d'aquest tipus d'allotjament agroturístic (contacte gent territori, conèixer activitat agroforestal), les possibilitats que més explotacions puguin complementar les seves rendes amb el turisme són limitades, a causa de la gran competència en l'allotjament rural de la regió.

SECTOR SECUNDARI

Noves iniciatives empresarials però sobretot de la construcció

En els últims anys i en el còmput total de l'àmbit d'estudi, el nombre d'empreses i professionals autònoms dedicats al sector secundari ha crescut, fet que es concreta amb un augment (període 1994-2002) de +4,5% en el cas de la indústria i de +55,1% en el cas de la construcció.

Per tant, l'evolució conjunta d'aquesta variable és de signe positiu però és la construcció l'activitat amb molt més ritme de creixement malgrat disposar de menys valor afegit i ser la més sotmesa a externalitats del sector.

Diversificació de l'activitat industrial

En el territori d'estudi no hi ha cap especialització a destacar en la indústria establerta en el conjunt de municipis a diferència del que havia arribat a representar, dècades enrera, la indústria surera en els municipis muntanyencs de les Salines Bassegoda. Per tant, predomini de la diversificació dels establiments industrials per bé que les indústries de més entitat en nombre de treballadors corresponen a activitats vinculades amb el ram de la construcció com són Deco Jardí Empordà SL d'Agullana i Alphaplast SA de Vilanant.

Domini de les microempreses en la indústria

Les indústries citades en el punt anterior tenen entre 30 i 10 treballadors i a continuació se situa Aigua Les Creus SA de Maçanet de Cabrenys amb 7 empleats i, com a tret distintiu, amb seu fiscal fora del territori i formant part d'una multinacional (Grup Vichy Catalan).

La resta d'indústries acaba de conformar el petit teixit d'indústries familiars o tallers molt relacionats amb la fabricació artesanal de productes alimentaris o que, en el cas concret del taller de taps de suro, representa l'últim testimoni d'una activitat que a principis del segle passat va aconseguir el màxim apogeu a les poblacions de Salines-Bassegoda. La pèrdua de l'aprofitament forestal té també un altre indicador clar en el recent tancament de la fàbrica de pipes de Maçanet de Cabrenys després d'aconseguir la màxima producció a mitjans dels anys setanta.

Avui, l'empresa familiar amb pocs treballadors predomina en el territori d'estudi, i aquestes indústries de dimensions reduïdes atorguen una flexibilitat, poder d'adaptació i marge de maniobra més alt que no pas les macroempreses, per bé que la incidència i projecció territorial i econòmica també poden ser més limitades.

Disponibilitat limitada de sòl industrial

En el conjunt del territori només el terme d'Agullana disposa de sòl urbà d'ús industrial amb una superfície total de 5,5 ha i ocupada en bona part per les indústries establertes en aquest municipi. Per tant, la dispersió d'àrees industrials entre municipis és un fenòmen que no s'ha produït i, d'altra banda, la planificació territorial evita l'establiment industrial en consideració sobretot als espais naturals protegits i a les directrius de planejament superior.

Sense indústria amb risc ambiental significatiu

Les activitats amb més risc d'incidència ambiental estan regulades per la llei d'intervenció integral de l'administració ambiental (annexos I i II.1). A l'àmbit d'estudi no hi ha cap instal·lació industrial amb aquestes característiques que, per garantir la màxima protecció de les persones i el medi ambient, s'hagi hagut d'adequar a aquesta llei.

SECTOR TERCIARI

Pes preeminent dels serveis

El pes específic dels serveis, respecte el comerç, és prou incontestable des del punt de vista dels llocs de treball creats tant a l'àmbit d'estudi com a Catalunya (respectivament, 71,9% i 74,2% dels ocupats en el sector terciari), i també pel que fa al domini en el nombre d'establiments de serveis respecte el total (77,6% a l'àmbit i 69,2% a Catalunya).

En el comerç, disparitat de dinàmiques i predomini de l'ús quotidià

En el conjunt dels municipis, l'activitat comercial segueix una evolució irregular, amb lleugers alts i baixos en el nombre d'establiments registrats des de mitjans de la dècada dels noranta. La tendència no es pot considerar satisfactòria si bé no se segueix la regressió més clara que experimenta el conjunt de Catalunya.

D'altra banda, la desvinculació de tendències respecte Catalunya s'ha d'associar a la tipologia dominant del comerç del territori d'estudi que en la immensa majoria està centrat en l'ús quotidià i les necessitats bàsiques de la població, ho corrobora el fet que el 39,8% són establiments de queviures (47 de 118 establiments, any 2007).

Comerç poc dinàmic i predominantment d'ús quotidià

El conjunt de comerços establerts en el territori de l'Agenda 21 és poc nombrós (23 establiments any 2008) i la gran majoria està dirigit a l'ús quotidià i necessitats bàsiques de la població, com ho demostra el fet que el 69,7% són establiments d'alimentació (23 dels 33 establiments).

El poc dinamisme comercial de la regió es corrobora amb la manca de zones comercials, d'associacions de botiguers o de mercats ambulants d'entitat. L'absència d'àrees o eixos viaris comercials ben definits ve donat perquè els establiments són pocs, no diversificats i/o de situació dispersa en els municipis d'estudi. Igualment, els mercats setmanals de Darnius i Maçanet de Cabrenys, amb unes 3 i 5 parades respectivament, són de característiques modestes malgrat la importància que representa en la millora de l'oferta comercial per a la població.

Municipis amb oferta comercial molt deficitària

Actualment, només hi ha 1establiment comercial a la Vajol, 2 a Vilanant, 2 a Sant Llorenç de la Muga i 3 a Albanyà si s'inclou la peixateria itinerant o setmanal. Sobretot en aquests municipis es fa evident com l'activitat comercial esdevé un servei de proveïment d'articles de primera necessitat sobretot per a la població d'edat avançada. L'ajut pel manteniment d'aquesta activitat, com es produeix a la Vajol, és especialment encertat i recomanble quan compleix aquesta vessant més social de prestació de serveis bàsics.

Oferta gran i diversificada en allotjament

En l'actualitat, les possibilitats d'allotjament en el territori d'estudi es concreten en 22 establiments rurals, 12 hotels, 2 càmpings i 1 refugi de muntanya (any 2008), a més d'existir projectes de nous establiments com l'alberg de muntanya a Agullana.

L'allotjament rural destaca per haver aconseguit un màxim en el nombre d'establiments repartits entre els 9 municipis d'estudi, i posa de manifest els atractius i oportunitats territorials que té aquesta regió per bé que actualment s'ha entrat en una fase de consolidació més que d'expansió de noves iniciatives empresarials.

D'altra banda, alguns establiments com la Central del Peix (Maçanet de Cabrenys) o l'Hostatgeria de la Mare de Déu del Mont (Albanyà) són testimonis dels inicis de turisme que es remunten al finals de segle XIX amb el reclam prinicipal de poder fer salut i descans.

Turisme actiu ben dotat però promoció descoordinada

Les possibilitats actuals de l'àmbit d'estudi en la pràctica de turisme actiu és destacable, sobretot en senderisme i cicloturisme amb molta disparitat de rutes a peu i en bicicleta BTT que cobreixen tots els municipis i es promocionen amb institucions i iniciatives diferents. Justament és en la coordinació d'esforços on es troben mancances o marge de millora per a una divulgació i projecció de les rutes més eficient per part sobretot dels diferents organismes públics facultats en matèria de turisme, des dels consells comarcals fins a les diputacions.

Turisme cultural de diferent registre i projecció

Cultura i turisme convergeixen al sector nord Salines-Bassegoda per oferir activitats de diferent interès i potencial pel que fa al ressò i capacitat d'atracció de forasters. Hi ha un predomini de les fires alimentàries i dels festivals o concerts musicals però també es troben iniciatives recents i originals com el festival d'art Maçart (Maçanet de Cabrenys) o les trobades de poesia d'acció i performance La Muga Caula (Boadella i les Escaules), ambdues d'iniciativa privada i amb el suport dels ajuntaments, empreses i veïns dels municipis respectius. En aquest sentit es especialment positiu la implicació de la població i la prospecció de noves propostes aprofitant l'ampli ventall que ofereix el turisme cultural i la seva complementarietat amb el turisme actiu.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

SECTOR PRIMARI

- **Manteniment del paisatge agroforestal**

El municipi de Darnius conserva el fort caràcter forestal del terme i obté una evolució del sòl favorable a aquest predomini. Així ho corroboren els diferents percentatges de sòl forestal obtinguts en els darrers anys, representant el 73,2% de la superfície del terme municipal (any 2002) mentre que la superfície agrària útil (conreus i pastures) és el 11,7%.

- **Planificació de les explotacions forestals**

Un total de 30 finques del terme de Darnius gestionen 3.023,67 ha de superfície forestal a partir, fonamentalment, de plans tècnics de gestió i millora forestal (any 2007), un instrument d'ordenació especialment òptim per programar les actuacions de manteniment i/o aprofitament dels boscos del municipi.

- **Bons referents organitzatius, formatius i d'assessorament**

Les explotacions de Darnius poden prendre consideració i experiència del teixit cooperativista i l'associacionisme entre productors, existents en el context territorial. Igualment, la proximitat envers diferents centres de formació, investigació i assessorament obre unes possibilitats avantatjoses respecte altres territoris amb menys accessibilitat a serveis d'aquesta índole.

- **Absència de pràctiques agràries agressives**

Actualment (2008), a Darnius no hi ha cap instal·lació de cria intensiva que s'hagi hagut de sotmetre a la Llei ambiental 3/1998 segons les disposicions per a granges de més capacitat d'impacte, sobretot pel que fa a l'aplicació de les dejeccions ramaderes.

SECTOR SECUNDARI

- **Manca d'incidència ambiental**

En el municipi no hi ha cap instal·lació industrial que s'hagi de sotmetre als annexos I i II.1 de la Llei ambiental 3/1998, per garantir la màxima protecció de les persones i del medi ambient.

SECTOR TERCIARI

- **Mínima oferta comercial assegurada**

Darnius disposa mercat setmanal i de 6 establiments comercials (any 2008) dels quals 4 són de productes alimentaris (incloent la peixateria itinerant) de manera que es garanteix la possibilitat d'adquirir, en el mateix municipi, productes d'ús quotidià que satisfacin les necessitats bàsiques dels seus habitants, sobretot del segment de població que té més dificultat per desplaçar-se fora del municipi.

- **Patrimoni natural i cultural propici per impulsar el turisme**

Darnius disposa d'un atractiu paisatgístic, natural i cultural, que fa possible explorar-hi la seva dimensió turística. La preservació d'un ric i variat patrimoni i, en general, l'harmonia paisatgística del terme municipal fa s'acompleixi la premissa bàsica i fonamental per desenvolupar-hi un turisme de qualitat i respectuós amb el territori.

La modalitat del turisme actiu i cultural pot contribuir, si es desenvolupa convenientment, a la diversificació i complementarietat de les activitats tradicionals, i la millora dels índexs d'autocontenció laboral del municipi.

PUNTS FEBLES / AMENACES

SECTOR PRIMARI

- **Manca de relleu generacional i abandonament d'explotacions**

A Darnius només es té el registre de 12 ocupats en el sector primari (any 2001) encara que l'índex de joventut dels ocupats (≤34 anys / ≥50 anys) és de 1 i, per tant, asseguri el reemplaçament generacional.

Igualment, la taxa de variació del nombre d'explotacions és molt negativa: -32,1% en les forestals, -48,9% en les agrícoles i -28,6% en les ramaderes (període 1989-1999), afectant directament a les explotacions tradicionals de menys dimensió.

- **Pèrdua de rendibilitat en l'aprofitament forestal**

El sector de la fusta està en ple procés de redefinició i recerca de noves consignes (innovació, disseny, qualitat) per poder tornar a recuperar competitivitat en el mercat intern i extern. En aquest context, l'aprofitament forestal es ressenteix per una pèrdua en la diversificació dels aprofitaments i pel baix rendiment econòmic que se n'extreu.

SECTOR SECUNDARI

- **Pes creixent de la construcció**

En menys d'una dècada el nombre d'empreses i professionals autònoms de la construcció establerts a Darnius ha crescut (de 8 a 13, període 1994-2002) així com també el percentatge de població ocupada en aquesta activitat (del 16 al 22%, període 1996-2002), mentre la situació actual posa de manifest l'especial vulnerabilitat i baix valor afegit d'aquest ram del sector secundari.

SECTOR TERCIARI

- **Poc dinamisme comercial i oferta deficitària**

Darnius afronta els inconvenients propis d'un municipi de pes demogràfic limitat i, en aquest sentit, n'és un clar exponent l'oferta comercial poc nombrosa i variada que és capaç de sostenir. Aquest dèficit inherent a la dimensió del municipi afavoreix que el dinamisme comercial reverteixi en àrees comercials i mercats municipals d'altres poblacions properes, especialment Figueres.

- **Buit bagatge en turisme cultural**

A banda de l'oferta en turisme actiu, és poca l'activitat generada en el municipi o pel municipi com a reclam per a la pràctica de turisme cultural, sobretot atenent a les possibilitats del territori en cercar noves propostes que siguin singulars, sensibles amb el llegat cultural, respectuoses amb l'entorn i que reverteixin en l'economia local i en la projecció exterior de Darnius.

4.1. Població

4.1.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Dins el marc de la sostenibilitat s'exploren els mecanismes per formular una **planificació racional de l'evolució i el desenvolupament del territori**, amb l'objectiu de crear escenaris que garanteixin la conciliació de l'equilibri ecològic amb el creixement econòmic i la justícia social. En definitiva, consisteix en compatibilitzar el medi ambient amb els propòsits de desenvolupament.

Totes les propostes d'**estratègia territorial** per a la sostenibilitat han de correspondre's amb els compromisos adquirits d'assegurar una òptima qualitat de vida a les futures generacions. Per evolucionar en aquest sentit, cal conèixer les formes d'organització social, així com la distribució de la població, l'evolució demogràfica, les interdependències espacials entre territoris, els moviments migratoris, les estructures poblacionals, etc. És a dir, una sèrie de factors que ajudaran a preveure les necessitats/pressions socials esperades sobre el territori d'acord amb les característiques de la població, alhora que serviran per projectar les futures demandes socials, així com econòmiques i culturals. D'aquesta manera es coneixeran les fragilitats dels sistemes naturals i socials i, per tant, els límits del possible creixement demogràfic de cada municipi.

Conèixer la realitat demogràfica de la zona i preveure les evolucions futures són un requeriment de base per a orientar les polítiques demogràfiques cap a la sostenibilitat dels municipis d'estudi i del seu conjunt.

La societat ocupa el centre del desenvolupament sostenible perquè les seves actuacions locals contribuiran als interessos globals, però tanmateix la societat també serà un dels objectes de la sostenibilitat a partir de la recerca de la **igualtat social d'oportunitats en l'assoliment del benestar individual i col·lectiu**, la qual ha de ser contemplada dins la planificació estratègica, que en aquest cas és assumida preferentment per l'urbanisme i la gestió integral dels serveis a les persones.

4.1.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

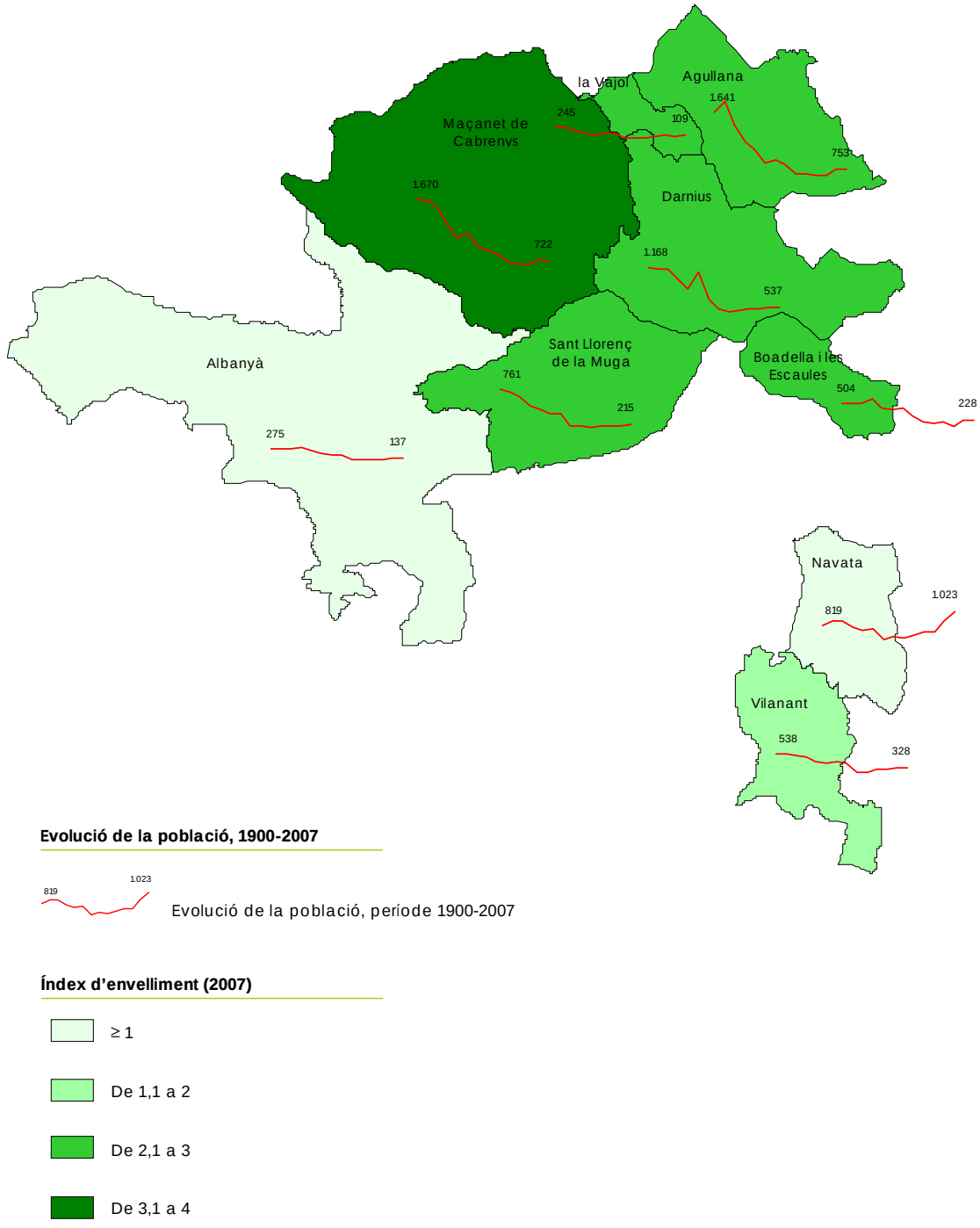

a) Àmbit territorial

Augment de la població

L'àmbit d'estudi ha experimentat un creixement poblacional durant el període 1995-2007, passant de 3.305 a 4.052 habitants. Tanmateix, el ritme d'augment ha estat diferent a cada municipi.

Ara bé, la tendència no sempre ha estat de creixement. L'any 1900 tots els municipis, excepte Navata, comptaven amb més habitants dels que tenen actualment, i fins i tot alguns, com Agullana i Maçanet de Cabrenys havien arribat a superar els 1.600 habitants. Als anys 20 aquesta situació canvià i començaren a perdre població, tendència que es mantingué fins aproximadament l'any 1991, en que es va començar a recuperar.

Baixa densitat de població i dispersió del poblament

Els municipis de l'Agenda 21 compten, en general, amb termes municipals molt extensos i, per tant, tenen una baixa densitat de població. La densitat mínima es registra a Albanyà (1,5 habitants/km^2)i la màxima a Navata (55 habitants/km^2).

En general, el major gruix de població es concentra al nucli històric, tanmateix tots els municipis compten amb un important segment de població que viu en disseminats o nuclis secundaris.

Tendència negativa del moviment natural de la població (natalitat-mortalitat)

La taxa del moviment natural dels municipis de l'àmbit d'estudi arrossega un balanç negatiu durant tota la dècada dels anys noranta ja que, en general, el nombre de naixements s'ha mantingut per sota les defuncions ((-5,4‰, període 1991-1996), (-7,4‰, període 1996-2001) i (-5,1‰, període 2001-2006))).

Balanç migratori positiu (immigració-emigració)

Les taxes de saldo migratori són positives, és a dir, que arriba més gent de la que marxa ((9,4‰, període 1991-1996), (17,9‰, període 1996-2001) i (8,2‰, període 2001-2006)).

Migracions predominantment internes (dins la mateixa comarca)

En l'àmbit d'estudi en general, més de la meitat de població (55%) ha nascut a la mateixa comarca, és a dir, al mateix poble o a municipis propers. Per aquest motiu es pot afirmar que la immigració més destacada ha estat interna. D'altra banda, els nascuts a altres comarques o a la resta de l'estat espanyol equivalen al 30% i els nascuts a l'estranger, al 15%.

Baixa immigració estrangera, majoritàriament procedent de països europeus

Pel conjunt de l'àmbit d'estudi, com s'ha dit a l'apartat anterior, el percentatge de població estrangera que actualment resideix als municipis de l'àmbit d'estudi és del 15%. El percentatge oscil·la entre el mínim de Boadella i les Escaules (7%) al màxim de la Vajol (20%).

D'altra banda, aquesta immigració procedeix majoritàriament de països europeus (França, Suïssa, Alemanya i Regne Unit), mentre que la procedent de països magrebins, tan sols és destacada a Agullana i Darnius, i la del continent sud-americà, a Vilanant.

Població dominantment madura i envelliment progressiu

Durant el període 1986-2007 i per l'àmbit d'estudi, el percentatge de la franja de població intermèdia (entre 15 i 64 anys) envers el total de població ha augmentat del 61% al 64,5%, en detriment del grup jove (fins a 14 anys) que ha passat del 14,7 al 12,6%, i del grup gran (més de 64 anys) que ha disminuït de 24, 3% a 22,9%. Cal apuntar que el percentatge citat de gent gran, supera el de la comarca de l'Alt Empordà i Catalunya que ronden el 16% (l'any 2007). Aquest fet permet definir l'estructura de la població de l'àmbit, com a madura amb símptomes d'envelliment.

Si agafem com a mesura comparativa l'índex d'envelliment (població de 65 i més anys/població de 0 a 14 anys), podrem conèixer quina és la situació a cada municipi. Si el valor de l'índex supera l'1 vol dir que la població major de 65 anys, és més abundant que la menor de 15 anys.

El valor mitjà de l'àmbit d'estudi és d'1,8 (any 2007). Dels diferents municipis, els valors més baixos es registren a Albanyà i Navata, amb 0,8 i 1, respectivament, i els més alts a Maçanet de Cabrenys i Darnius, amb 3,5 i 2,6, respectivament. Catalunya i l'Alt Empordà es troben a l'1,1.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Augment de la població gràcies a la immigració**

Darnius ha experimentat un creixement de la població durant el període 1995-2008 (de 531 a 645 habitants), lluny encara dels 1.168 que havia assolit l'any 1900.

Aquest augment és motivat per un saldo migratori positiu ((4,2‰, període 1996-2001) i (8,2‰, període 2001-2006)) que ha contrarestat el moviment natural negatiu (-10,1‰ i -7,6 ‰, en els mateixos períodes).

- **No s'observen problemàtiques associades a l'origen de la població**

El 53% dels habitants de Darnius (Idescat 2007) han nascut al mateix poble o rodalies, el 16% a altres comarques de Catalunya, el 12% a la resta de l'estat espanyol i el 19% a l'estranger. Pel que a aquest darrer grup i segons informació municipal, el percentatge per l'any 2008 se situa al 23,6%, i l'origen predominant és suís (31 persones), romanès (19) i marroquí (11).

No s'han detectat problemàtiques de convivència entre els diferents col·lectius.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Moviment natural negatiu**

En els darrers anys la taxa de moviment natural s'ha mantingut negativa ((-6,7‰, període 1991-1996), (-10,1‰, període 1996-2001) i (-7,6‰, període 2001-2006)).

- **Estructura envellida de la població**

Actualment, la població major de 65 anys supera la menor de 15, tal com ho demostra l'índex d'envelliment que és de 2,6.

Davant aquesta situació cal plantejar actuacions de futur per dotar al municipi de suficients recursos i activitats adreçades a les persones grans.

4.2. Habitatge

4.2.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Dins el marc de la sostenibilitat s'exploren els mecanismes per formular una **planificació racional de l'evolució i el desenvolupament dels territoris**, amb l'objectiu de crear escenaris de futur que siguin capaços de compatibilitzar la preservació ecològica, el creixement racional de l'economia i el benestar i la justícia social.

Tant a Catalunya com específicament a l'àmbit d'estudi, l'habitatge és avui una de les preocupacions i demandes socials més significatives, emergents i problemàtiques (elevat preu de l'habitatge, segregació social, poca seguretat en l'edificació, model d'urbanisme poc sostenible, escàs estalvi energètic, etc.).

La Generalitat de Catalunya ha impulsat el **Pacte nacional per a l'habitatge 2007-2016**. Es tracta d'un document que, a partir d'una diagnosi rigorosa de les necessitats actuals i de les estimades, pretén fer front a les problemàtiques citades, mitjançant la col·laboració i implicació dels agents del sector, promotors, constructors, agents immobiliaris, fundacions, cooperatives, associacions de veïns, sindicats, col·legis professionals i els diferents nivells institucionals, Generalitat, ajuntaments, diputacions i consells comarcals. S'hi defineixen moltes accions/solucions agrupades en 5 grans reptes:

1. Millorar l'accés a l'habitatge, especialment dels joves (protecció oficial, ajuts, etc.).

2. Millorar les condicions del parc d'habitatges (qualitat, habitabilitat, eficiència energètica, etc.).

3. Millorar l'allotjament de la gent gran i de les persones amb diversitat funcional.

4. Prevenir l'exclusió social residencial.

5. Garantir un allotjament digne i adequat a les llars mal allotjades.

Les determinacions legislatives en relació a l'habitatge se centren en el marc legal vigent:

- **Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge.** L'objecte d'aquesta llei és regular el dret a l'habitatge, entès com el dret de tota persona a accedir a un habitatge digne que sigui adequat, en les diverses etapes de la vida de cadascú, a la situació familiar, econòmica i social i a la capacitat funcional.

  Aquesta llei estableix els drets i deures dels agents implicats en el sector de l'habitatge, defineix les polítiques d'habitatge i els instruments de planificació i programació per a aplicar-les, fixa paràmetres de qualitat i d'accessibilitat dels habitatges i les mesures per a garantir-ne el bon ús, la conservació i la rehabilitació,

estableix mesures per a assegurar la transparència del mercat immobiliari, estableix el règim jurídic i les condicions d'adjudicació, gestió i control dels habitatges amb protecció oficial, tant privats com públics, i estableix mesures d'intervenció administrativa i el règim sancionador.

És interessant destacar, per a la seva aplicació pràctica als municipis d'estudi, la definició dels **Plans locals d'habitatge** (article 14), com a documents que han d'aprovar els ajuntaments –en cas de no disposar de programes d'actuació urbanística municipal– per a concertar polítiques d'habitatge amb l'Administració de la Generalitat per tal de rebre aportacions de recursos econòmics. Els municipis de menys de tres mil habitants poden aprovar un pla local d'habitatge simplificat, en el qual s'han d'analitzar i diagnosticar les necessitats d'habitatge de la població, especialment les dels col·lectius amb dificultat d'accés, i s'han de proposar els objectius i les línies d'actuació per a atendre-les, tenint en compte els instruments que estableix la legislació urbanística i els ajuts i els altres instruments que estableix aquesta llei. També es poden formular plans locals d'habitatge d'abast supramunicipal.

- **Decret Llei 1/2007, de 16 octubre, de mesures urgents en matèria urbanística**, en l'article 9 referent a les Reserves de sòl per a habitatges de protecció pública, tan si el municipi està tramitant el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) com si es regeix per altres normes de planejament. En l'apartat U.3. s'especifica que els plans d'ordenació urbanística municipal han de reservar per a la construcció d'habitatges de protecció pública, com a mínim, el sòl corresponent al 30% del sostre que es qualifiqui per a l'ús residencial de nova implantació. En l'apartat Tres s'especifica que les reserves mínimes d'habitatge de protecció pública (30% del sostre que es qualifiqui per a l'ús residencial de nova implantació) s'han d'aplicar a tots els municipis sense excepció, a les modificacions del planejament general que impliquin un canvi de la classificació del sòl no urbanitzable amb la finalitat d'incloure-hi nous usos residencials.

- **Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis**. Pretén regular els paràmetres ambientals i l'eficiència ecològica en la construcció i funcionament dels edificis.

2.9.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

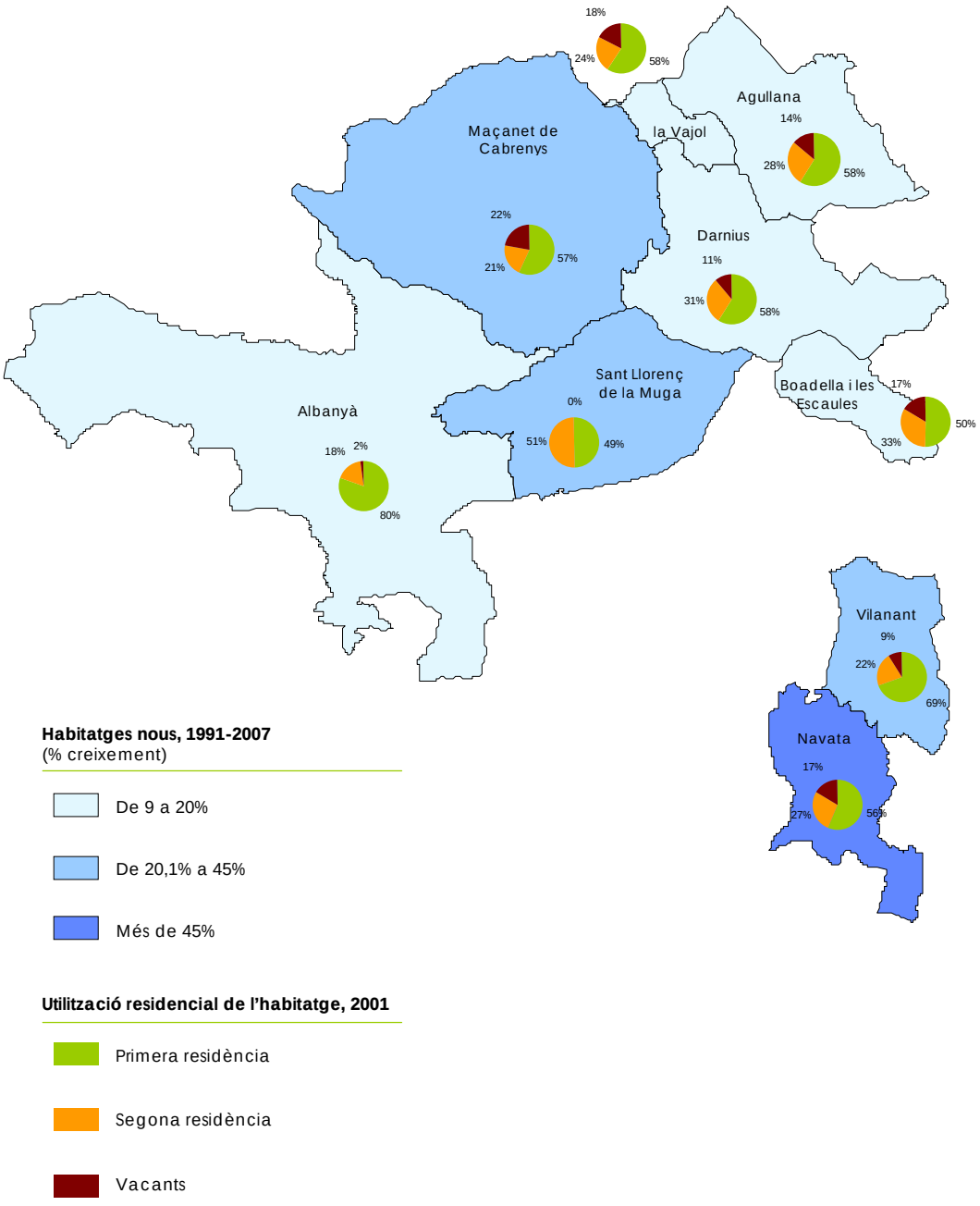

a) Àmbit territorial

Desenvolupament constructiu creixent

A partir de les dades facilitades pel cens d'habitatges de l'Institut d'Estadística de Catalunya (1991) i pel Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona (2007), l'àmbit d'estudi ha crescut en aquest període en 742 habitatges, passant de 2.282 a 3.024, el que representa un increment del 32,5%.

Cal destacar però, que en els darrers 26 anys (1981-2007) el major creixement s'ha produït durant el període 1991-2007.

Escassa vocació de segones residències

Es constata que el creixement del nombre d'habitatges censats als diferents municipis de l'àmbit d'estudi va d'acord amb el creixement de la població empadronada (1981-2007), la qual cosa indica una escassa condició estacional del territori. No obstant, el municipi que divergeix d'aquesta tendència és a Sant Llorenç de la Muga.

El percentatge d'habitatges de primera i segona residència té una tendència creixent, en detriment dels habitatges vacants (període 1981-2001). Durant aquest període han predominat els habitatges de primera residència. En el cas concret de l'any 2001, es comptabilitzen el 57,5% i el 28,13% d'habitatges de primera i segona residència, respectivament. Tanmateix cal fer notar la importància relativa dels habitatges de segona residència a Sant Llorenç de la Muga (50,59%), Boadella i les Escaules (33,33%) i Darnius (30,87%).

Disminució dels habitatges buits

El percentatge d'habitatges buits ha passat del 19,9% al 14,7% (període 1981-2001), en detriment dels habitatges de primera i segona residència, fet que indica una clara ocupació d'aquests per primera i segona residència.

Maçanet de Cabrenys i la Vajol són els municipis que han guanyat un major nombre d'habitatges vacants (22,36% i 17,65%, respectivament). Per contra, a Sant Llorenç de la Muga no n'hi ha i a Albanyà aquests vacants representen el 2%.

Bon estat dels habitatges tot i la seva antiguitat

Gairebé el 90% dels habitatges de l'àmbit d'estudi mantenen un bon estat de conservació. Això és un punt fort si bé es té en compte que el 57,98% dels habitatges censats l'any 2001, s'han construït abans del 1940.

Procés de canvi en el paisatge urbà

L'àrea d'estudi conserva una forta tradició rural d'edificis amb un únic habitatge, tanmateix el percentatge d'aquests ha disminuït a favor dels edificis de 2 habitatges. Maçanet és el municipi amb major percentatge d'edificis amb 3 habitatges i més, i Vilanant el que té major percentatge d'edificis d'1 habitatge.

A grans trets, aquests municipis han seguit un model de consolidació dels nuclis urbans tradicionals.

Irregular implantació dels habitatges de protecció oficial

Alguns dels municipis de l'Agenda 21 tenen intenció de fer una revisió del planejament urbanístic, en la que preveu la reserva de sòl urbà per a la promoció d'habitatges de protecció oficial. És el cas de Boadella i les Escaules, Sant Llorenç de la Muga i Maçanet de Cabrenys.

Altrament a Agullana hi ha previst el desenvolupament d'habitatges de protecció oficial de lloguer i compra per a finals del 2008, i promoguts pel Bisbat de Girona. A Navata s'han acabat 27 habitatges de compra de protecció oficial, promocionats per l'Ajuntament.

Finalment destacar que Albanyà, Darnius, la Vajol i Vilanant no tenen cap previsió al respecte.

Decreixement en el nombre de persones per llar

Aquest és un indicador que reflecteix especialment el procés d'envelliment de les poblacions rurals, però també hi ha altres factors socials que l'expliquen, sobretot les preferències per nous estils de vida, variacions en les estructures familiars i/o canvis sociològics que poden afectar probablement als segments de població més joves.

En aquest context, i segons l'Institut d'Estadística de Catalunya, el nombre d'habitatges amb 1, 2 i 3 persones per llar han augmentat en les darrers anys, però de manera més destacable durant el període 1996-2001 que no pas al període 1991-1996.

Habitatges de propietat

Segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, pel 2001, la majoria dels habitatges són de propietat (entorn el 60%). A cada municipi el tipus de propietat és diferent, malgrat que la modalitat de compra a través de préstecs bancaris ha augmentat notablement entre 1991 i 2001 (del 5% al 10%, aproximadament).

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Municipi de primera residència**

El 58,31% dels habitatges censats l'any 2001 a Darnius corresponen a primeres residències. Aquest tipus d'ús d'habitatge dominant es considera important ja que permet mantenir la unitat, identitat i vitalitat del poble.

- **Disminució dels habitatges buits en benefici de les segones residències**

És important destacar la disminució dels habitatges vacants durant el període 1981-1991 (del 24,32% al 10,82%), en benefici dels edificis de segona residència (del 22,26% al 30,87%).

Tanmateix és evident que existeix un parc d'habitatges buits –sovint per la reticència a llogar/vendre dels propietaris– , la rehabilitació dels quals afavoriria la disponibilitat d'habitatges i/o d'equipaments culturals.

- **Bon estat de conservació dels habitatges malgrat la seva antiguitat**

El 59,63% dels habitatges censats l'any 2001, van ser construïts abans de l'any 1900. Ara bé, malgrat la seva antiguitat el 95% presenten un bon estat de conservació i el 3% alguna deficiència.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Paisatge del nucli urbà en procés de canvi**

Tot i que predominen els edificis amb un únic habitatge (75,11%) es detecta un progressiu canvi del paisatge tradicionalment rural, amb la proliferació d'edificis amb 2 (del 11,83% al 15,38%, període 1991-2001) i més de 3 habitatges (del 6,51% al 9,5%, període 1991-2001).

- **No es contemplen promocions de protecció oficial, malgrat la previsió d'habitatges d'obra nova**

- **Necessitats especials per a la gent gran**

Actualment, Darnius presenta una estructura de la població envellida. Cal pensar que aquest col·lectiu té unes necessitats d'accessibilitat als edificis que no tots els habitatges compleixen, atesa la seva antiguitat.

4.3. Telecomunicacions i connectivitat tecnològica

4.3.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

A la societat actual, les noves tecnologies de la informació i comunicació (TIC) a més de fer possibles les relacions amb l'entorn social i empresarial, també esdevenen un element fonamental i estratègic pel desenvolupament d'un territori.

Serveis bàsics com la telefonia fixa, l'accés a Internet, les videoconferències, la televisió digital terrestre (TDT), la transmissió de dades, així com els serveis i les demandes futures han d'estar suficientment dimensionats i ser accessibles a tota la població, independentment del lloc de residència o de treball.

Les xarxes de telecomunicacions són, sens dubte, l'eix que vertebra i fa possible aplicacions i els serveis avançats, és a dir el sector quaternari, comportant millores en la qualitat de vida de les persones i en l'atractivitat d'un lloc per a la localització d'activitats d'alt valor afegit, a més de comportar canvis en els hàbits i en les formes de treball.

S'entén per **sector quaternari** el sector econòmic que inclou els serveis altament intel·lectuals tals com la recerca científica, el desenvolupament tecnològic i les tecnologies de la informació. Aquest sector (es considera tradicionalment englobat dins del sector terciari, però la seva importància creixent ha comportat que es formés un sector especialitzat). Engloba la indústria l'alta tecnologia, tecnologies de la informació i les telecomunicacions i algunes formes de recerca científica, així com l'educació, la consultoria i la indústria de la informació. En aquest sentit, un territori que no asseguri la connectivitat tecnològica en limitarà el desenvolupament econòmic, sobretot d'aquest nou sector de la informació o sector quaternari.

Actualment, Catalunya està mancada, encara, d'un operador de xarxa d'accés capil·lar i universal, que sigui realment de banda ampla, així com també li manquen uns operadors d'infraestructures capaços d'assessorar els ajuntaments d'una manera efectiva en quant al desplegament de noves tecnologies. D'altra banda, les administracions públiques en general i les locals en particular, pateixen un grau d'endarreriment pel que fa a la implantació de noves tecnologies que ha d'ésser afrontat per millorar l'eficiència de la gestió i evitar el risc de pèrdua de competitivitat territorial.

Els consums potencials en serveis de telecomunicacions i la localització geogràfica de molts municipis rurals catalans, com és el cas dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda, no generen la demanda suficient per justificar, econòmicament i sota paràmetres de rendibilitat, una inversió privada de les principals empreses operadores de telecomunicacions en infraestructures interurbanes per arribar a connectar aquests municipis. Aquestes dificultats d'accés a xarxes d'alta capacitat signifiquen un desavantatge competitiu respecte dels que sí la tenen. Aquesta situació pot influir en el seu **desenvolupament social** i en el seu **creixement econòmic**.

L'estudi realitzat per **Localret el 2002** (Consorci Local que agrupa la gran majoria de municipis per a promoure el desenvolupament de les TIC) sobre la viabilitat tècnica i econòmica de l'arribada de les xarxes de banda ampla a tots els municipis catalans, diagnostica la situació actual a partir de quatre objectius principals:

- Valorar la despesa potencial que poden generar els sectors residencial, públic i empresarial en serveis i aplicacions de telecomunicacions en cadascun dels municipis catalans.

- Conèixer les diferents xarxes de telecomunicacions que vertebren el territori català i definir quines infraestructures existents poden servir per incorporar xarxes de telecomunicacions tot plantejant itineraris que donin cobertura als municipis.

- Definir traçats i alternatives tecnològiques que permetin la configuració d'una infraestructura per xarxes de telecomunicacions que vertebri tot el territori català, valorant els costos associats per cadascuna de les alternatives plantejades.

- Avaluar el cost de construcció de la xarxa urbana, de la xarxa interurbana i de la xarxa troncal.

Així doncs, fer factible una autèntica xarxa de telecomunicacions requereix aliances estratègiques entre el sector públic i el privat.

Una manera de fer tangible i efectiu el re-equilibri territorial pel que fa a les TIC en la realitat local, és mitjançant reglamentació, on s'elabori un **Pla Director d'Infraestructures** basant-se en la naturalesa pròpia de la Infraestructura Comú de Telecomunicacions Nacional. Per aquesta futura reglamentació, hi ha consensuades amb els col·legis d'arquitectes i aparelladors unes bases teòriques per modificar la Llei d'urbanisme per tal que s'hi incloguin les telecomunicacions com un servei bàsic, de la mateixa manera que l'enllumenat, l'electricitat o el gas. D'aquesta manera, progressivament, s'anirà teixint una xarxa que recorreria tot el territori.

En aquest sentit, el **Pla Estratègic de la Societat del Coneixement i de la Informació** impulsat pel Departament de Governació i Administracions Públiques, s'estructura a partir de:

- el Pla Director d'Infraestructures de Telecomunicacions (PDIT), i

- el Pla Director de Serveis i Continguts (PDSC),

els quals tenen per objectius:

  - Desplegar la **telefonia de tercera generació** (UMTS) i garantir que hi hagi cobertura a tot el territori. Aquest sistema no només està limitat a telefonia mòbil sinó que a més té prestacions multimedia (Internet i transmissió d'àudio i vídeo).

- Impulsar la **disposició d'ordinadors** a totes les llars.

- Connectar una **xarxa sense cables a totes les escoles** i incorporació de les TIC en el món de l'educació i la sanitat.

- Desenvolupar el **Punt Neutre d'Internet a Catalunya** (CATNIX) que interconnectarà operadors de telecomunicacions, proveïdors d'Internet i la comunitat científica catalana.

- Accelerar el desplegament de la **televisió digital terrestre** (TDT) i la **ràdio digital** (DAB). A Catalunya el procés d'encesa digital i apagada analògica començarà l'any 2007 i es completarà a finals del 2009.

- Fomentar la creació de **clúster** (grup de múltiples ordinadors units mitjançant una xarxa d'alta velocitat, de tal forma que el conjunt és vist com un únic ordinador, més potent que els d'escritori).

- Oferir punts **públics d'accés a Internet** arreu del territori.

D'altra banda, la Secretaria de Telecomunicacions i societat de la informació (del Departament de Governació i Administracions Públiques) està impulsant el "**Pla Catalunya Connecta**" que pretén apropar les noves tecnologies als punts del territori que encara no en tenen i engloba les diferents línies d'actuació del Govern en matèria d'infraestructures de telecomunicacions. El Pla Catalunya Connecta té com a principals objectius:

- **La Telefonia mòbil rural**: el febrer del 2008, la Generalitat de Catalunya va acordar amb els operadors *Movistar, Orange i Vodafone* impulsar la cobertura de telefonia mòbil a les zones rurals de Catalunya, especialment allà on el mercat no justifica la inversió privada. Els compromisos establerts en els convenis signats, emmarcats en el projecte de telefonia mòbil rural (TMR) del Pla Catalunya Connecta, d'extensió de serveis de comunicacions electròniques, consisteixen a donar servei a una sèrie de nuclis de població que o bé no tenien cobertura de telefonia mòbil o bé rebien el senyal amb deficiències, i es desplegaran durant els propers anys per tal que el 2010 tots els municipis de més de 50 habitants tinguin cobertura de telefonia mòbil.

- **TDT**: la televisió digital terrestre (TDT) és un nou sistema de televisió, gratuït i universal per a tothom, que anirà substituint progressivament la televisió analògica convencional fins al moment de l'apagada analògica, fixada en l'àmbit estatal per al 3 d'abril de 2010. A Catalunya, aquest procés tindrà lloc de manera gradual i, tal com preveu el calendari de l'avançament de l'encesa sincrònica de la TDT, està previst que culmini l'any 2009 amb el desplegament de les emissions de TDT arreu del territori. Mitjançant el projecte TDT, inclòs en el Pla Catalunya Connecta, es preveu fer arribar els serveis de televisió digital terrestre a totes les poblacions de més de 50 habitants abans

del 2010, malgrat que també inclou en la seva planificació els nuclis a partir de 10 habitants.

- **Banda Ampla Rural**: La deficient cobertura dels serveis de telecomunicacions a moltes poblacions de Catalunya va ser el motiu pel qual la Generalitat de Catalunya va engegar el projecte de desplegament de la xarxa pública de banda ampla rural (BAR). El projecte BAR, inclòs en el Pla Catalunya Connecta, vol garantir les possibilitats de connexió a Internet per a tots els ciutadans i ciutadanes de Catalunya, amb independència de la població on visquin, i té per objectiu fer arribar l'accés a Internet de banda ampla a totes les poblacions de més de 50 habitants que no tinguin cobertura del servei ADSL abans del 2010, per tal de suprimir la fractura digital territorial i garantir la cohesió del país. L'empresa adjudicatària que desplega el servei amb tecnologia sense fils **WiMAX** és Iberbanda.

4.3.2. Diagnosi estratègica

En el conjunt de la present diagnosi del sector nord de Salines-Bassegoda es revisen les formes d'adaptació dels municipis a la Societat de Coneixement i la Informació[1]:

[1] Dades del Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat de Catalunya. Darrera actualització del 28 de maig de 2008.

Distribució de les TIC als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda

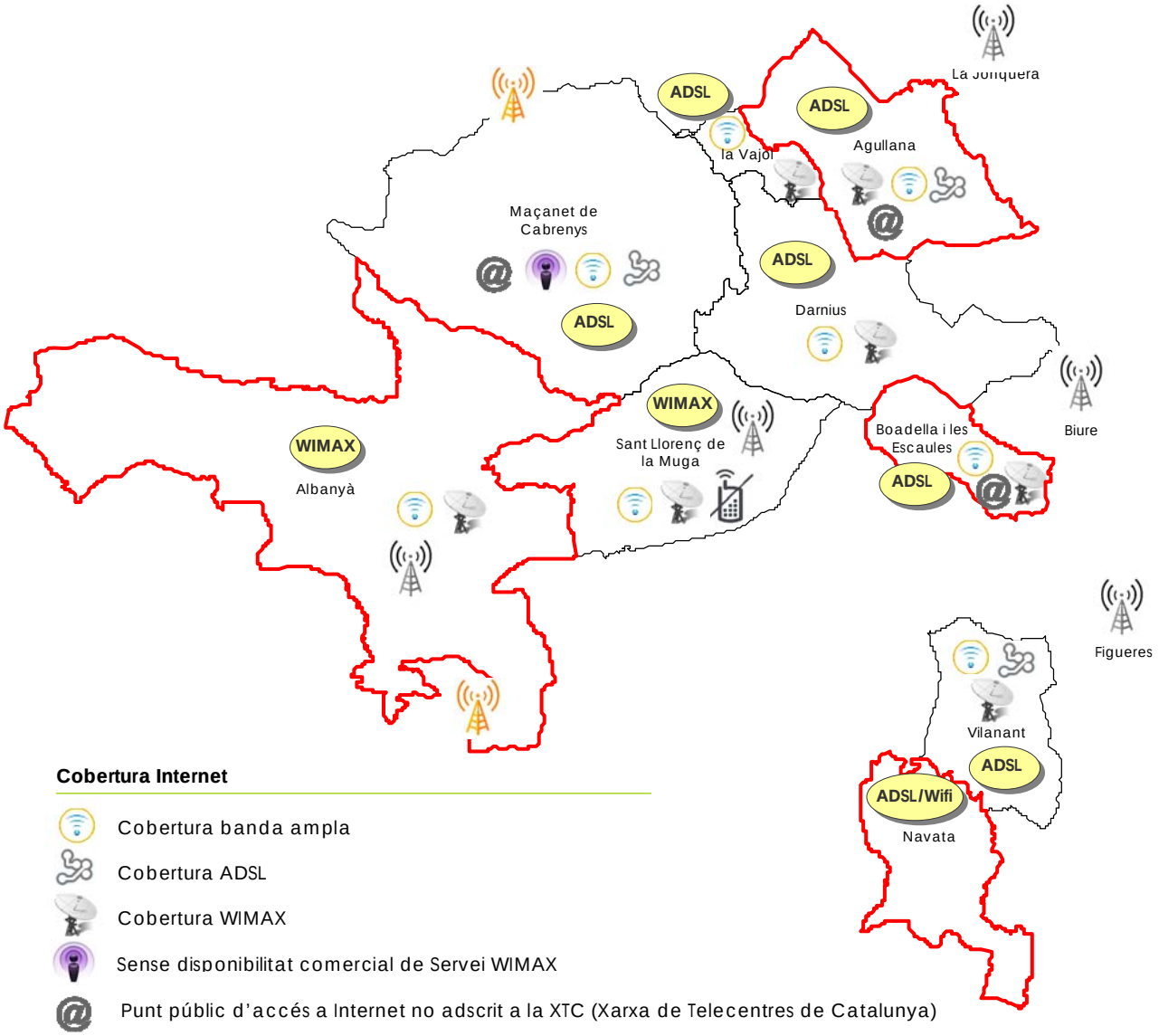

Cobertura Internet

Cobertura banda ampla

Cobertura ADSL

Cobertura WIMAX

Sense disponibilitat comercial de Servei WIMAX

Punt públic d'accés a Internet no adscrit a la XTC (Xarxa de Telecentres de Catalunya)

Tecnologia utilitzada actualment

Telefonia mòbil

Sense cobertura 112 *outdoor* (Trucades d'emergència)

Televisió digital terrestre

Centre emissor de TDT parcialment engegat

Centre emissor de TDT per desplegar

Municipis inclosos a LOCALRET (Consorci local pel desenvolupament de les xarxes de telecomunicacions i de les noves tecnologies.

a) Àmbit territorial

Les noves tecnologies als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda tenen poca cobertura, el servei és intermitent o inexistent i resulta car

En tots els fòrums de participació ciutadana realitzats als nou municipis del sector nord de Salines-Bassegoda es va manifestar la **deficient cobertura de telefonia mòbil, de la senyal de televisió** (tant pel que fa la digital com l'analògica) **i d'Internet**, així com **l'elevat cost** d'aquests serveis.

Tanmateix, des del *Departament de Governació i Administracions Públiques* es manifesta que tots els municipis tenen cobertura de **Banda Ampla** però la cobertura **WIMAX** és aproximadament del 75% del territori (no tots els nuclis o disseminats en disposen). Destaca el cas del nucli de Maçanet de Cabrenys que no compta amb cobertura WIMAX.

Per altra banda, la cobertura d'**ADSL** és parcial i només compten amb aquest servei els nuclis d'Agullana, Maçanet de Cabrenys, Tapis, Navata, Taravaus i, de forma parcial, Vilanant.

Tanmateix, tot i l'existència de la tecnologia als municipis, sovint el servei hi és deficitari o intermitent, sobretot en dies amb condicions meteorològiques adverses (tramuntana, tempesta, etc.)

Alguns municipis del sector nord de Salines-Bassegoda s'han adherit al Consorci Localret

El Consorci local per al desenvolupament de les xarxes de telecomunicacions i de les noves tecnologies (Localret) impulsa la integració coordinada dels municipis al nou model social de les noves tecnologies de la informació i la comunicació, i representa els interessos dels municipis en els processos de negociació i aprovació de normatives sobre la construcció de xarxes de telecomunicacions.

En aquest sentit, Agullana, Albanyà, Boadella i les Escaules i Navata són membres de Localret, però no la resta de municipis del sector nord de Salines-Bassegoda.

El Consorci Salines-Bassegoda està treballant per impulsar el servei WIMAX a tots els municipis associats a través de MegatroWi

El Consorci Salines Bassegoda té com objectius fundacionals el desenvolupament i la promoció econòmica, la protecció del medi ambient, la coordinació d'activitats econòmiques i de lleure en el seu territori i la cooperació transfronterera.

En aquest sentit, s'està impulsant el sistema WIMAX als 17 municipis del Consorci Salines-Bassegoda a través de MegatroWi.

MegatroWi és la marca de l'operadora de telecomunicacions amb què la Corporació Megatel comercialitza els serveis d'Internet, telefonia IP i la connectivitat empresarial a través de les seves xarxes sense fils i de l'estació pròpia de la corporació a Rocacorba. Actualment Navata ja compta amb aquesta cobertura.

S'estima que per estendre el servei a tot el sector nord de Salines-Bassegoda calen 21 antenes. Tanmateix, i aprofitant les infraestructures existents, només caldria la nova construcció de 4 antenes.

Millora del web del Consorci de Salines-Bassegoda

Amb la millora del web del Consorci Salines-Bassegoda s'inclourà un **SIG** (Sistema d'Informació Geogràfica) on s'especificaran els elements de patrimoni arquitectònic, arqueològic i natural, les rutes BTT i els valors del territori, fet que contribuirà a potenciar, sobretot turísticament i econòmicament, els municipis de la present Agenda 21.

Els municipis del sector nord de Salines-Bassegoda tenen buits de cobertura telefònica que afecten directament a la qualitat de vida de la població i al desenvolupament econòmic del territori

La manca d'antenes de radiotelecomunicació desplegades i/o una mala gestió dels recursos existents són la causa que aquests nuclis presentin problemes de cobertura telefònica, televisiva i de senyal d'Internet.

D'altra banda, des de la *Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació* es posa de manifest que el municipi de **Sant Llorenç de la Muga** no compta amb suficient cobertura 112 (telèfon d'emergència), és a dir, la cobertura és inferior al 80% del nucli de població.

El telèfon 112 és únic per a tot l'àmbit europeu, té resposta immediata les 24 hores i centralitza totes les trucades d'emergència: serveis públics d'urgències sanitàries, d'extinció d'incendis i salvaments, i de seguretat ciutadana i protecció civil.

Tot i que la resta de municipis de la present Agenda 21 tinguin cobertura 112, la cobertura convencional és deficitària.

La cobertura general dels canals de TDT està prevista pel juliol del 2009 i es compta amb 7 centres emissors que han de donar servei a l'àmbit

La Televisió Digital Terrestre (TDT) és un nou sistema de televisió, gratuït i universal, que anirà substituint progressivament la televisió analògica convencional.

Per rebre la TDT, cal tenir en compte tres factors: ser en una zona de cobertura, tenir la instal·lació adaptada i disposar d'un codificador.

A les influències de l'àmbit dels municipis de l'Agenda 21, es preveuen centres emissors de TDT a **Albanyà i a la Mare de Déu del Mont, a Sant Llorenç de la Muga, a Biure, a la Jonquera i a Figueres,** els quals encara s'han de desplegar, i a **Maçanet de Cabrenys** que es troba parcialment engegat.

La cobertura general dels canals de TDT es preveu pel juliol del 2009 a tots els nuclis del sector nord de Salines-Bassegoda, i pel desembre de 2009 a Sant Llorenç de la Muga.

Tanmateix, la cobertura televisiva actual, tant pel que fa a la digital com a l'analògica, és deficient.

Possibilitat de millorar el servei d'Internet sense cables mitjançant l'organització guifi.net i la instal·lació d'una antena repetidor a les Salines

Un altre sistema a considerar, i que darrerament pren força, és el que proposa l'organització *guifi.net*, el qual permet la **connexió sense cables a Internet de forma gratuïta**, a nivell de particular o a nivell de municipi. En aquests supòsits l'ajuntament o el particular s'han de fer càrrec de la despesa de l'antena per a la connexió. El sistema funciona com una xarxa, on cada antena, particular o municipal, actua com a receptor i emissor. Aquesta iniciativa ha tingut molta acollida a les comarques de la Garrotxa, el Pla de l'Estany i a alguns municipis de l'Alt Empordà.

Actualment el sistema guifi disposa d'una antena ubicada a la Mare de Déu del Mont (Albanyà), que amb un repetidor instal·lat a les Salines (Maçanet de Cabrenys) podria donar cobertura als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda.

A la majoria dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda no es disposa de punts públics d'accés a Internet

Només **Agullana** (a la Societat la Concòrdia), a **Boadella i les Escaules** (a la sala de lectura de la Societat), a **Maçanet de Cabrenys** (a l'Oficina de turisme) i a **Navata** (al Punt jove i al Casal de la gent gran) es disposa de punts públics d'accés a Internet.

Tanmateix, i en el marc del projecte NODAT, el qual crea la *Xarxa de Telecentres de Catalunya* (XTC), es disposa de 3 punts públics d'accés a Internet a Figueres, i 2 a la Jonquera, com a centres més propers a l'àmbit inclosos a la XTC.

La ubicació d'algunes de les antenes de telecomunicació pot afectar el patrimoni natural i arquitectònic del territori

Atesos els requeriments tècnics de les infraestructures de telecomunicació, sovint aquestes s'han d'instal·lar en punts culminals, on coincideixen amb ermites o elements de patrimoni, afectant les qualitats paisatgístiques de l'indret.

Una mostra d'aquest fet seria l'elevada concentració d'antenes a la Mare de Déu del Mont (Albanyà) i al Santuari de les Salines (Maçanet de Cabrenys).

En aquest sentit, convé cercar llocs adients per a la col·locació de noves instal·lacions de telecomunicació en els quals no s'afecti el patrimoni arquitectònic i natural, i es pugui assegurar una bona cobertura. És necessari donar compliment al *Decret 281/2003, de 4 de novembre, de modificació del Decret 148/2001, de 29 de maig, d'ordenació ambiental de les instal·lacions de telefonia mòbil i altres instal·lacions de radiocomunicació*, el qual desenvolupa el **Pla d'Ordenament Ambiental d'Infraestructures de Radiocomunicació**, que regula les infraestructures de radiocomunicació que es troben en sòl no urbà, d'acord amb el *Decret 148/2001, de 29 de maig, d'ordenació ambiental de les instal·lacions de telefonia mòbil i d'altres instal·lacions de radiocomunicació.*

El nivell de radiació electromagnètica a l'àmbit és bona

La Generalitat de Catalunya està portant a terme el **projecte SMRF** (Sistema de Monitorització de Radiofreqüència) a través del qual es mesuren les radiacions i els camps electromagnètics d'un determinat territori mitjançant la instal·lació de sondes.

A la comarca de l'Alt Empordà hi ha instal·lades una sonda a Figueres i una a l'Escala, les quals donen un valor mig en el període de 24 h, per a l'any 2008, de 0,62 V/m i de 1,34 V/m respectivament.

Ambdós valors es troben molt per sota del límit de 27 V/m, que correspon a la interpretació més restrictiva del *Decret 281/2003, de 4 de novembre, d'ordenació ambiental de les instal·lacions de telefonia mòbil i altres instal·lacions de radiocomunicació.* Per la qual cosa es conclou que l'àmbit d'estudi presenta una bona qualitat ambiental en quant a radiacions electromagnètiques.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Existència d'iniciatives locals i a nivell del Consorci Salines-Bassegoda per a la millora del servei de les TIC a Darnius**

El Consorci Salines-Bassegoda està treballant per impulsar el servei WIMAX a tots els municipis associats, a través de la tecnologia de MegatroWi.

A més, existeix la possibilitat d'agregar-se a l'organització guifi.net, que mitjançant un servei d'antenes que actuen com a emissor i receptor ofereix la connexió sense cables a Internet gratuïta, i podria donar servei als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda amb la instal·lació d'una antena a les Salines (Maçanet de Cabrenys) que actuï com a repetidor de l'antena existent a la Mare de Déu del Mont (Albanyà).

- **El nivell de radiació electromagnètica al municipi és bona**

El Sistema de Monitorització de Radiofreqüència de la Generalitat de Catalunya, mitjançant les sondes instal·lades a Figueres i a l'Escala, posa de manifest que la radiació electromagnètica es troba molt per sota del límit establert per la normativa (27 V/m).

- **Inexistència d'antenes emissores de TDT al municipi, però es preveu el seu desplegament al juliol del 2009**

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Les noves tecnologies a Darnius tenen poca cobertura, el servei és intermitent i resulten cares**

Darnius disposa de cobertura de banda ampla (ADSL i WIMAX), i cobertura telefònica pel que fa al telèfon 112 d'emergències.

Tanmateix, aquest servei és deficitari pel que fa a la cobertura d'Internet, de telefonia mòbil i de televisió (tant pel que fa a la digital com l'analògica) i té un elevat cost.

A més, la cobertura de les TIC és intermitent en dies amb condicions meteorològiques adverses (tramuntana, tempesta, etc.)

- **Darnius no és membre de Localret (Consorci local pel desenvolupament de les xarxes de telecomunicacions i de les noves tecnologies)**

- **Darnius no disposa de cap punt públic d'accés a Internet**

4.4. Salut, benestar social i seguretat ciutadana

4.4.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Actualment la societat experimenta transformacions demogràfiques, socials i econòmiques molt dispars i incisives, que plantegen reptes constants en el sistema públic d'atenció sanitària i social del nostre país. Els nous hàbits, una esperança de vida més alta, noves estructures familiars, la incidència de la interculturalitat, la precarietat econòmica o laboral, entre d'altres, reverteixen de ple en la salut i el benestar de les persones; i requereixen més i millor prevenció, educació i atenció. En aquest context, un criteri fonamental per on dirigir els esforços en la millora dels serveis sanitaris i assistencials es basa en *desenvolupar la sanitat i l'assistència social en un sistema sociosanitari integral, de qualitat, de proximitat, preventiva i a l'abast de tothom.*

Això obliga a abandonar progressivament un model basat, d'una banda, en l'atenció mèdica estricta i, en l'altra, en una assistència social restringida a la població més desfavorida. Concebre un servei a la qualitat de vida en el sentit més ampli, global i universal possible, permet emmarcar els objectius fonamentals per a l'àmbit de l'Agenda 21 en salut, benestar i, també, en seguretat ciutadana, consistents en:

- Garantir una cobertura sanitària de qualitat a tota la població, adaptada a les noves necessitats, potenciant l'àmbit d'actuació preventiva i desenvolupant un model d'organització territorial proper a les demandes sanitàries de la ciutadania.

- Articular i optimitzar els serveis i recursos en prevenció, atenció i promoció social per a la millora del benestar i la integració de la població sota els barems de l'equitat, l'accessibilitat i l'eficiència tècnica en l'oferta de les prestacions socials.

- Disposar de més i millors mecanismes i efectius policials que assegurin una presència en el territori dirigida a incrementar la intervenció preventiva o d'anticipació a actes delictius contraris a la pau i al benestar social en general.

4.4.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

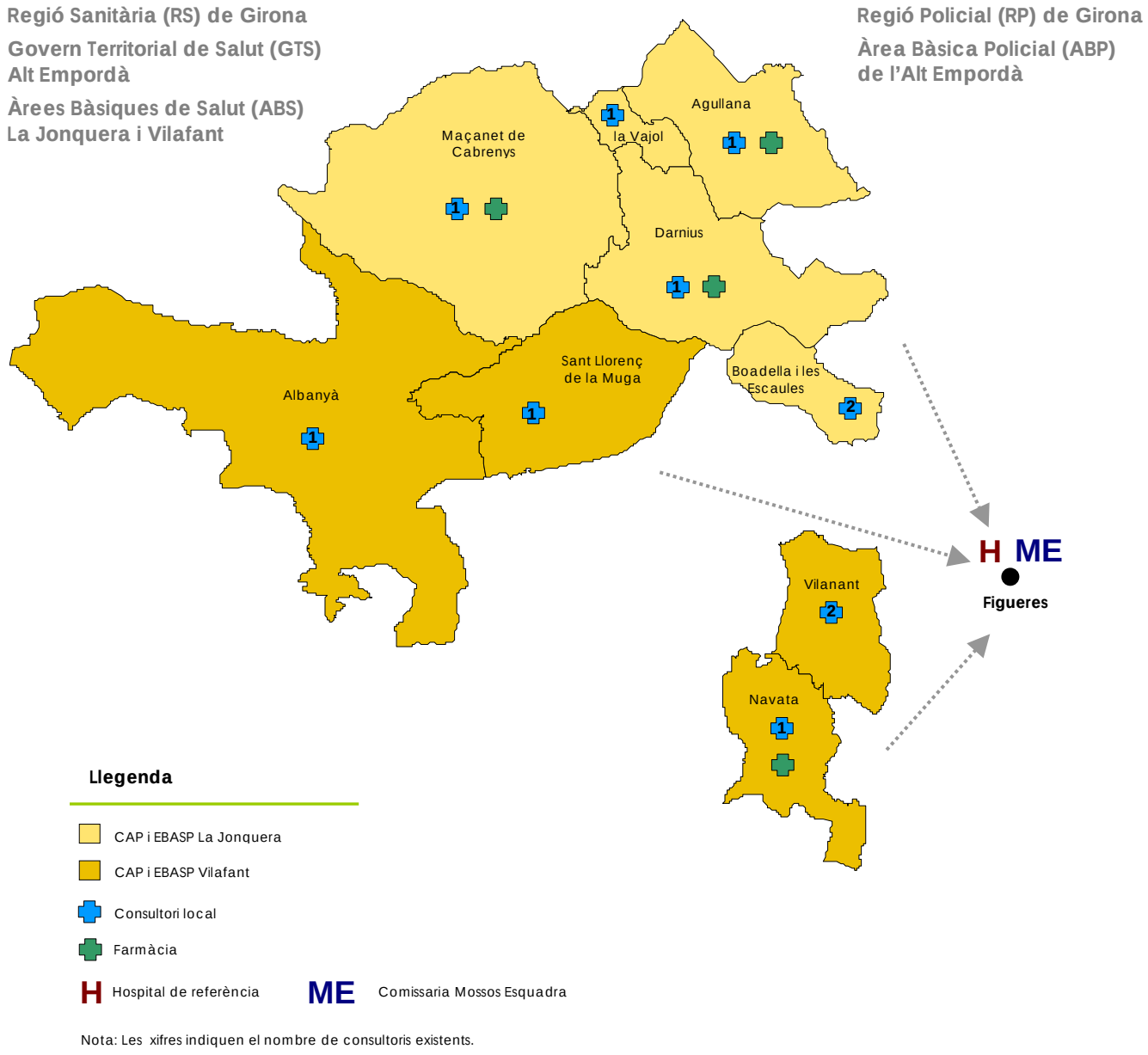

a) Àmbit d'estudi

Aquest apartat tracta diferents punts de diagnosi corresponents a les àrees de salut, benestar social i seguretat ciutadana i viària de l'àmbit territorial d'estudi.

SALUT

L'envelliment, un factor condicionant

D'entre els principals factors demogràfics, com la població estacional i/o el fenomen immigratori, és l'envelliment de la població el que incideix de manera majoritària en els municipis del sector nord de les Salines-Bassegoda. Aquesta realitat fa necessària una adaptació constant del servei públic d'assistència sanitària envers els nous contextos socials.

Limitacions en l'horari d'atenció dels consultoris locals

Els consultoris mèdics dels municipis de menys entitat de població presenten l'inconvenient de la rigidesa dels dies i/o hores setmanals d'atenció pública, per bé que hi han mecanismes pal·liatius, com per exemple, recórrer a d'altres consultoris atesos pel mateix metge/ssa de capçalera o requerir els serveis dels centres d'atenció continuada i domiciliada.

Millora en les prestacions de l'assistència primària

Cal notar un avanç en la dotació de més equipaments, instrumental i funcions dels centres d'atenció primària (CAP), reforçant les capacitats assistencials i evitant els desplaçaments a centres hospitalaris.

Bona opinió social del sistema sanitari en general

La Regió Sanitària de Girona rep dels seus usuaris una valoració positiva i superior a la mitjana catalana, avaluant aspectes com el tracte professional, el temps d'espera de les visites, l'atenció i confort hospitalari, etc.

Òptima atenció farmacèutica

A l'àmbit d'estudi li corresponen 338 habitants/farmàcia, una proporció superior que en el conjunt de la regió sanitària de Girona i de Catalunya amb 2.238 i 2.453 habitants/farmàcia, respectivament. No obstant, cal destacar que hi ha 5 municipis de l'àmbit d'estudi sense aquest servei: Albanyà, Sant Llorenç de la Muga, Boadella i les Escaules i Vilanant, però amb farmàcies en municipis que li són propers.

Accessibilitat als centres d'atenció primària i hospitalària

Els centres d'atenció especialitzada assignats als municipis de l'Agenda 21, es localitzen, al CAP de la Jonquera i CAP de Vilafant. Aquesta organització i dependència territorial s'estableix sota criteris de proximitat però també el transport públic garanteix l'accés als centres sanitaris, per bé que les combinacions i els horaris poden resultar moltes vegades limitants.

BENESTAR SOCIAL

Augment de la demanda en prestacions socials

En general, creix el nombre de persones ateses pels serveis socials. L'any 2007, han estat ateses 110 persones a tot l'àmbit d'estudi. La franja d'edat més afectada és sobretot la de gent gran i els principals problemes detectats estan relacionats amb la vellesa i la salut, sobretot persones grans soles o amb dependència.

Adequació d'una àmplia oferta en serveis socials

Dins l'àmbit d'estudi, a part dels serveis propis d'assistència bàsica (atenció domiciliària, centre obert, educació familiar i atenció a dependències), el Consell Comarcal impulsa diferents programes i serveis específics per a determinats col·lectius susceptibles a problemàtiques concretes: gent gran, dones, infància i adolescència i immigrants.

Equips assistencials amb recursos humans limitats

Els professionals que operen a l'àmbit d'estudi, en els equips d'atenció primària i especialitzada, no són del tot suficients per atendre i, sobretot, fer un millor seguiment de les demandes socials i els serveis que ofereixen. És particularment motiu de limitació l'assistència a persones amb dependència.

Dèficit d'equipaments en benestar social i acció cívica

A banda del dèficit d'equipaments per a persones d'edat avançada convé incrementar el servei d'atenció domiciliària, la dotació de centres de dia i de residències assistides de titularitat pública, amb possibilitat de mancomunar equipaments atesa la necessitat comuna entre els municipis rurals.

En alguns municipis, durant els primers fòrums de debat de l'Agenda 21, es va posar de

manifest la necessitat de promoure activitats lúdiques per a la gent gran i l'adequació d'espais de trobada.

SEGURETAT CIUTADANA

Necessitat de potenciar el model de policia proactiu i d'apropament a la ciutadania

En determinats nuclis de l'àmbit d'estudi es detecta la manca de més efectius de Mossos d'Esquadra per millorar els mecanismes de prevenció, proximitat i resolució de conflictes de manera ràpida i eficient. En aquest sentit, municipis com Albanyà i Maçanet de Cabrenys i han manifestat en els fòrums de participació ciutadana i a través del sondeig d'opinió una major percepció d'inseguretat durant el mesos d'estiu.

Nivells d'accidentalitat considerables

Segons la Comissaria General Tècnica de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra, es comptabilitzen a l'àmbit d'estudi un total de 26 accidents de trànsit a l'any 2007, que tot i ser en general de poca gravetat varen suposar 32 ferits lleus, 6 de greus i 1 víctima mortal.

Es detecten alguns punts negres en certs trams de les carreteres N-II, N-260 i l'autopista AP-7.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Bona acceptació del sistema sanitari**

En general es dóna una valoració social positiva sobre l'atenció, la professionalitat i, en conjunt, la qualitat del servei dispensat pel sistema sanitari, malgrat créixer les demandes i les expectatives per augmentar l'accés als serveis i als avenços diagnòstics i terapèutics.

- **Bona cobertura farmacèutica**

El municipi disposa de farmàcia amb un horari convencional força ampli i amb torns d'urgència de 9 a 21 hores amb guàrdia localitzada, fet que garanteix l'assistència fora de l'horari d'obertura.

- **Utilització dels Serveis Socials**

Un 3,5% de la població de Darnius ha acudit als Serveis Socials (any 2007).

- **Rehabilitació de l'Asil Gomis en centre assistencial**

L'Asil Gomis, un dels edificis emblemàtics del municipi es convertirà en centre de dia. El nou equipament atendrà a uns 25 usuaris i comptarà amb un servei integral d'atenció domiciliària i amb serveis d'acolliment entre d'altres prestacions.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Limitació horària del consultori mèdic local**

La disponibilitat horària del consultori és de 3 matins a la setmana. Tot i que el servei mereix la satisfacció general de la població, la limitació en dies i sobretot hores, pot ser motiu d'inconvenients a la població per problemes de compatibilitat horària amb el treball, els estudis o altres obligacions.

- **Dificultat d'accés als centres d'atenció primària i hospitalària**

La majoria dels centres d'atenció especialitzada assignats a l'àmbit d'estudi es troben a Figueres, amb l'excepció del centre d'assistència primària especialitzada que és el CAP de la Jonquera. Aquest fet obliga a una mobilitat obligada en cas de necessitat d'aquests serveis.

- **Envelliment de la població i gent gran amb problemes de dependència**

La Unitat Bàsica d'Atenció Social Primària (UBASP) de la Jonquera es desplaça a Darnius mensualment de manera concertada. L'any 2007 va atendre 19 casos entre els que cal destacar sobretot a gent gran amb problemes de dependència.

- **Elevada accidentalitat en el municipi**

A Darnius hi ha hagut 17 accidents de trànsit en els últims 6 anys en via interurbana, que han suposat 3 ferits greus i 19 ferits lleus, essent l'any amb més accidentalitat el 2007.

- **Es detecten alguns punts negres en la xarxa viària del municipi**

Els principals punts negres pel que fa a l'accidentalitat són la GI-503 (el tram més perillós és el que es troba entre els PK 2 i 4) i la GI-502 (el tram més perillós és el que es troba entre els PK 3 i 7) amb 9 i 6 accidents respectivament.

- **Mala percepció en seguretat ciutadana**

Durant la celebració del primer fòrum de debat de l'Agenda 21, els veïns del municipi varen manifestar una baixa presència policial, especialment durant les nits.

4.5. Educació

4.5.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

El desenvolupament sostenible és aquell que procura satisfer les necessitats de la societat actual sense comprometre les capacitats de desenvolupament de les futures generacions. Significa la recerca d'una evolució ambientalment equilibrada, socialment justa, econòmicament racional i culturalment plural de tots els territoris. En aquest sentit, l'educació hauria de ser un instrument de conscienciació social, que orienti l'activitat personal i col·lectiva en un entorn sostenible, és a dir, que "*contribueixi a una correcta percepció de l'estat del món, que generi actituds i comportaments responsables i que prepari les persones per a la presa de decisions fonamentades*" (Aikenhead, 1985). Es tracta en definitiva, de formar ciutadans i ciutadanes conscients dels riscos socials i ambientals emergents de contribució humana, que han de resoldre's amb l'establiment d'unes mesures polítiques, educatives i tecnològiques d'àmbit local ben integrades, i sempre des de perspectives d'eficiència i compromís global.

En aquest context de nous reptes socials i educatius, les Nacions Unides, designant la UNESCO com a organisme executor, està impulsant la **Dècada de l'Educació pel Desenvolupament Sostenible (2005-2014),** amb l'objectiu principal de "*promoure l'educació com el fonament d'una societat més viable per a la humanitat, que integri el desenvolupament sostenible en el sistema d'ensenyament escolar a tots els nivells*", i que proporcioni una visió general de les repercussions de l'actual canvi social i crisi ambiental derivades dels nous processos demogràfics, econòmics, tecnològics i polítics que resulten de l'activitat humana, que intensifiquen les fragilitats del medi natural i l'equilibri de les relacions socials, i vulneren el seu equilibri ambiental. Aquesta proposta "*intensificarà la cooperació internacional a favor de l'elaboració i de la posada en comú de pràctiques, polítiques i programes innovadors d'educació pel desenvolupament sostenible*".

Per això, cal assumir un compromís comú amb l'objectiu que tota l'educació, tant la reglada (des de l'ensenyament infantil fins a l'universitari) com la no reglada (iniciatives públiques i privades, mitjans de comunicació, etc), proporcioni una percepció adient dels problemes i fomenti valors i actituds favorables a un desenvolupament sostenible.

En aquest marc internacional, des de l'any 2000, el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya desenvolupa **l'Estratègia Catalana de l'Educació Ambiental (ECEA)**, un pla de funcionament participatiu, socialment obert i integrador, que pretén definir les línies estratègiques i les actuacions necessàries per millorar l'educació ambiental i la seva rellevància com a projecte comunitari, que asseguri la formació de tots els sectors de la societat en els principis de la cultura i de la sostenibilitat.

Els **objectius de la component educativa en el model de la sostenibilitat** són:

- Formar sense exclusions persones responsables amb un fort compromís social.

- Crear centres educatius reglats i no reglats que fomentin la cohesió, integració, cooperació i convivència social i, alhora, siguin espais de formació didàctica i adients per a la preparació i la inserció professional dels alumnes.

- Adequar un model d'ensenyament adaptat a la nova realitat social i ambiental.

- Transmetre procediments, actituds i valors socials que ajudin a sostenir un clima d'igualtat en els drets al benestar de tots els col·lectius de la societat.

En aquest sentit, es requereixen **estratègies educatives/formatives de planificació i gestió local** amb l'objectiu de comprometre's a desenvolupar una consciència ciutadana sobre la necessitat i la possibilitat de la sostenibilitat, a partir d'unes opcions que generin la creixent implicació social al procés del desenvolupament local i sostenible. Per això en són objectius específics:

- Repartir equitativament els recursos i les possibilitat educatives sobre el territori.

- Enfortir els centres escolars com a espais de cohesió, d'integració, d'interpretació i de comunicació, bases per a la participació social i col·lectiva.

- Promoure la voluntat comuna a la cohesió social fomentant la igualtat d'oportunitats en l'educació bàsica i la formació personal, sense gestos d'exclusió i discriminació social.

- Formar en temàtica ambiental als professionals de l'educació, als responsables polítics, tècnics i administratius, capaços d'actuar per a un desenvolupament més sostenible.

- Impulsar canals de difusió per a campanyes informatives i de conscienciació ambiental amb cobertures a tots els sectors de la societat.

- Fomentar els acords i esforços de cooperació entre la comunitat educativa, el teixit associatiu i els responsables d'activitats de formació no reglada.

- Integrar la formació ambiental en el model d'ensenyament.

En aquesta línia de treball, dins el règim normatiu de Catalunya, el **Pacte Nacional per a l'Educació** (2006), va assentar les bases per a la futura llei catalana d'educació, fomentant un sistema educatiu orientat a la igualtat d'oportunitats, a l'equilibri territorial i a la cohesió social.

Finalment es poden afegir referències més específiques a les capacitat i millores d'intervenció legislativa de l'administració catalana en el marc de l'educació per a la sostenibilitat:

- El sistema educatiu ha patit moltes modificacions recents a l'Estat espanyol i a Catalunya. A l'any 2002 es va aprovar la *Ley Orgánica de Calidad de la*

Educación (LOCE), que no ha estat desenvolupada segons el calendari programat i, ja avui, pretén reformar-se per a la seva millora. D'aquesta manera queda pendent l'aprovació del Projecte de *Ley Orgánica de Educación (LOE)* en seu parlamentària i, actualment, l'ordenació educativa depèn de les directrius de la *Ley Orgánica de Ordenación General del Sistema Educativo (LOGSE)*, aprovada l'any 1990.

- Principis de la **Dècada de l'Educació pel Desenvolupament Sostenible** (2005-2014). La Direcció de Polítiques Ambientals i de Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, a partir del *Decret 68/2004, de 20 de gener, d'assignació de competències i funcions de diferents departaments de l'administració de la Generalitat*, té la capacitat de promoure i coordinar plans i programes d'investigació i de formació ambiental, que fomentin la implicació de tots els agents socials als processos pel desenvolupament sostenible.

- El sistema educatiu català, dins el marc de la legislació estatal, pensa separadament les necessitats de millora de l'educació a Catalunya, i treballa en el context del recentment aprovat **Pacte Nacional per a l'Educació**, que va assentar les bases per a la futura llei catalana d'educació. A l'abril del 2008 es va presentar **l'Avantprojecte de la Llei d'Educació de Catalunya (LEC)** que actualment es troba en procés d'informació pública i al·legacions pendent d'aprovació al Parlament de Catalunya. Es tracta d'un acord bàsic i d'ampli consens entre les famílies, els centres educatius públics i concertats, els mestres i professors, els estudiants i els ajuntaments. L'objectiu és procurar una millora de la qualitat de l'educació i la innovació pedagògica. La futura Llei d'Educació establirà el model educatiu propi de Catalunya, amb l'objectiu central d'incrementar l'equitat i l'excel·lència. Cal recordar que actualment la Generalitat de Catalunya decideix el 45% del contingut curricular dels programes educatius, i la resta els fixa el *Ministerio de Educación*.

4.5.2. Diagnosi estratègica

En el conjunt de la present diagnosi del sector nord de Salines-Bassegoda es revisen les formes del funcionament sostenible de l'activitat educativa, des de la mateixa organització territorial de les estructures de l'educació reglada, fins a les capacitats generals de desenvolupar mecanismes per a la formació permanent i l'educació ambiental del conjunt de la societat, així com les maneres d'assolir un clima d'igualtat d'oportunitats de les persones en l'accés i evolució a l'educació, que fomenti la cohesió i el benestar social.

Distribució territorial dels centres escolars

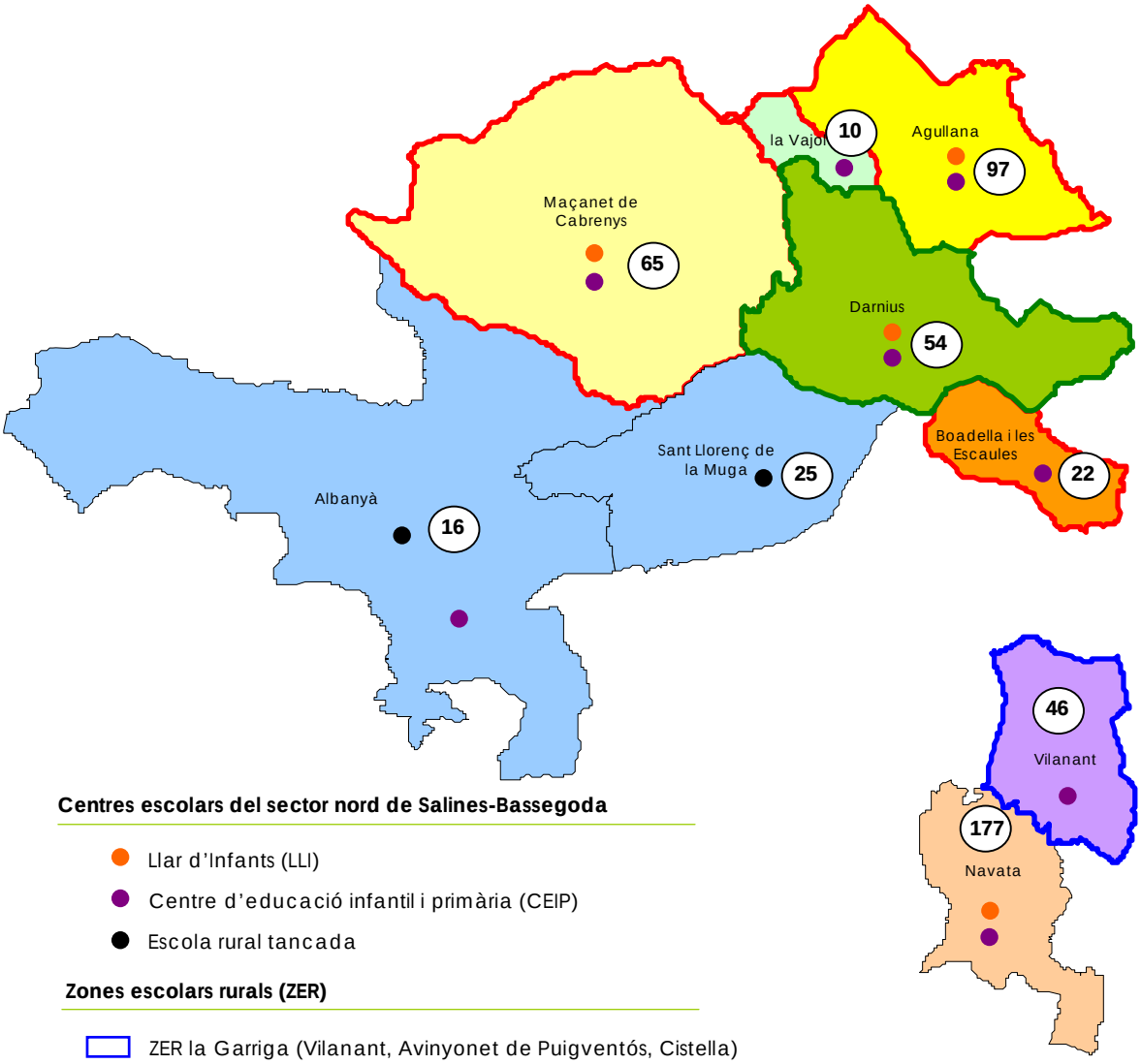

Centres escolars del sector nord de Salines-Bassegoda

- Llar d'Infants (LLI)
- Centre d'educació infantil i primària (CEIP)
- Escola rural tancada

Zones escolars rurals (ZER)

- ZER la Garriga (Vilanant, Avinyonet de Puigventós, Cistella)
- ZER les Salines (La Vajol, Agullana, Boadella i les Escaules, Maçanet de Cabrenys, Biure)
- ZER Requesens (Campany, Darnius, Espolla, Sant Climent Sescebes)

Centres CEIP assignats per cada municipi

- CEIP Lluí Marià Vidal – ZER les Salines (Agullana)
- CEIP Santa Cecília – ZER les Salines (Bodella i les Escaules)
- CEIP Mont-roig – ZER Requesens (Darnius)
- CEIP les Salines – ZER les Salines (Maçanet de Cabrenys)
- CEIP Joaquim Vallmajó (Navata)
- CEIP Tramuntana – ZER la Garriga (Vilanant)
- CEIP Castell Cabrera – ZER les Salines (la Vajol)
- CEIP de Llers (Llers)

10 Població escolar per municipis (curs 2007/08)

a) Àmbit territorial[1]

La major part dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda compten amb centres d'ensenyament d'infantil i primària

El mapa escolar, com a eina bàsica d'ordenació i gestió, determina l'organització territorial de l'activitat educativa. L'escenari educatiu de l'àmbit d'estudi es caracteritza per disposar de centres d'educació primària a pràcticament tots els municipis del sector nord de Salines-Bassegoda (a excepció d'Albanyà i de Sant Llorenç de la Muga) i de Llars d'infants a Agullana, Darnius, Maçanet de Cabrenys i Navata.

Tanmateix, s'ha de fer incís en el fet que l'oferta existent de llars d'infants públiques per a tot el territori de la present Agenda 21 és millorable.

En aquest sentit, els centres existents a l'àmbit d'estudi i que acullen 248 dels 445 alumnes residents als municipis del sector nord de Salines-Bassegoda (segons dades del curs acadèmic 2007/08) són: La llar d'infants "Ballmanetes" i el CEIP "Lluís Marià Vidal" (ambdós a Agullana), el CEIPBassegoda –ubicat a Lliurona (Albanyà) però donat d'alta a Beuda–, el CEIP "Santa Cecília" (Boadella i les Escaules), el CEIP "Mont-roig" (Darnius), la llar d'infants i el CEIP "Les Salines" (ambdós a Maçanet de Cabrenys), la llar d'infants "Belluguets" i el CEIP "Joaquim Vallmajó" (ambdós a Navata), el CEIP "Tramuntana" (Vilanant) i el CEIP "Castell Cabrera" (la Vajol).

La manca de centres en alguns municipis (Albanyà i Sant Llorenç de la Muga) i la manca de centres d'etapes educatives superiors a la de primària obliga al 44% dels alumnes que hi resideixen a matricular-se en centre de fora de l'àmbit d'estudi i a desplaçar-se per assistir-hi.

Els nivells d'escolarització predominants a l'àmbit del sector nord de Salines-Bassegoda són la titulació inferior al graduat escolar, el graduat escolar o les seves equivalències i l'antic ensenyament general bàsic (EGB)

Les titulacions predominants a la majoria de municipis de l'àmbit d'estudi són iguals o inferiors a l'antic ensenyament general bàsic. Aquesta realitat és una mostra del nivell d'escolarització que resulta d'una població amb una estructura d'edats madura, amb tendències a l'envelliment, vinculada als contextos socials, demogràfics i escolars anteriors i diferents.

[1] Totes les dades que segueixen s'han obtingut directament dels centres d'ensenyament o del Departament d'Educació pel curs acadèmic 2007/08.

Elevat nivell de coneixement i ús del català

Pràcticament tota la població resident als municipis de l'àmbit d'estudi entén el català, essent el percentatge més alt, calculat sobre la població de 2 o més anys (dades de l'any 2001) a Albanyà (99%), i el més baix a Darnius (92,9%), possiblement conseqüència de la mobilitat de la població i de les segones residències. La diferència entre municipis respecte el coneixement del català és ínfima. Les dades deixen palès el predominant ús del català i una bona salut de l'idioma en aquest àmbit.

Oferta suficient de centres d'educació infantil i primària i oferta millorable de llars d'infants

El 56% dels alumnes residents a l'àmbit estudien al mateix municipi, mentre que el 44%, pel fet d'estar cursant etapes educatives superiors o per la inexistència de centres educatius als seu municipi (Albanyà i Sant Llorenç de la Muga), s'han de desplaçar obligatòriament per assistir a escola.

Pel que fa les llars d'infants, només es compta amb centres a Agullana, Darnius, Maçanet de Cabrenys i Navata, on hi assisteixen 63 infants (53%). Els 55 infants restants (47%) de l'àmbit d'estudi s'han de matricular en escoles bressol d'altres municipis o fora del sector nord de Salines-Bassegoda.

Per tots els municipis de l'àmbit de la present Agenda 21, però, un 15% dels alumnes d'educació infantil i primària, van a estudiar a centres de fora de l'àmbit d'estudi, encara que el seu municipi disposi d'oferta educativa.

En aquest sentit, és important millorar l'autonomia de l'educació en els entorns rurals, sense subjectar-se rígidament a criteris quantitatius a l'hora de valorar i respondre a les demandes escolars.

Les assignacions territorials de les places escolars són correctes

Les assignacions, decidides pel Departament d'Educació, segueixen bàsicament criteris de proximitat geogràfica, i sobretot d'accessibilitat viària.

Segons nivells educatius, pels centres d'educació infantil i primària, el 71% dels alumnes matriculats al "CEIP Lluís Maria Vidal" d'Agullana, el 78% dels alumnes del "CEIP Santa Cecília" de Boadella i les Escaules, el 94% dels alumnes del "CEIP Mont-roig de Darnius", el 100% dels alumnes del "CEIP les Salines" de Maçanet de Cabrenys, el 82%del alumnes del "CEIP Joaquim Vallmajó" de Navata, el 100% dels alumnes del "CEIP Castell Cabrera" de la Vajol i el 78% dels alumnes del "CEIP Tramuntana" de Vilanant assisteixen al seu centre d'assignació per part del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Els alumnes d'Albanyà i Sant Llorenç de la Muga no disposen de CEIP municipal, per la qual cosa el seu centre d'assignació és el CEIP de Llers. El 100% dels alumnes d'Albanyà i Sant Llorenç de la Muga assisteixen al seu centre assignat.

Pel que fa a l'educació secundària obligatòria (ESO) i el batxillerat, els alumnes d'Agullana, Darnius, la Vajol i Maçanet de Cabrenys estan assignats a l'IES de la Jonquera, els alumnes d'Albanyà, Navata, Sant Llorenç de la Muga i Vilanant estan assignats a l'IES Alexandre Deulofeu de Figueres i els alumnes de Boadella i les Escaules estan assignats a l'IES Cendrassos de Figueres.

El 83% dels alumnes d'ESO de l'àmbit del sector nord de Salines-Bassegoda, i el 77% dels alumnes de batxillerat, estan matriculats als centres assignats pel Departament d'Educació.

Per la qual cosa es pot concloure que les assignacions per proximitat territorial per part del Departament d'Educació són eficients i adequades a les necessitats de la població.

La centralitat funcional de l'educació dels alumnes de secundària de l'àmbit d'estudi recau a La Jonquera i a Figueres

La distribució territorial de la població escolar respon a les evolucions socials, demogràfiques i econòmiques del territori, que expliquen la centralització de la població en nuclis demogràfics de certa entitat en detriment dels àmbits rurals.

En aquest sentit, la major part dels alumnes en edat de cursar l'ESO i que ho fan fora de l'àmbit d'estudi, es matriculen a Figueres (el 52% dels matriculats) i a la Jonquera (el 43% dels matriculats), essent un 86% el que estudien en centres de titularitat pública.

El mateix passa amb els alumnes en edat de cursar el batxillerat els quals estudien majoritàriament a Figueres (70% dels alumnes matriculats), el 93% dels quals es matriculen en centres de titularitat pública.

Tots els CEIP del sector nord de Salines-Bassegoda, a excepció de Navata, es troben inclosos en zones escolars rurals (ZER)

Les ZER són institucions escolars de caràcter públic formades per l'agrupació de col·legis d'infantil i primària que es constitueixen amb la finalitat d'oferir un ensenyament de major qualitat en zones de baixa demografia escolar.

Les escoles rurals de l'àmbit d'estudi ajuden a vertebrar i equilibrar el territori, a descentralitzar l'activitat educativa, i a valoritzar la qualitat dels entorns i les identitats rurals. El despoblament rural en els segments de població més jove, no ajuda a compensar les tendències generalitzades de l'envelliment demogràfic. Aquestes

dinàmiques són les que van motivar el tancament de les antigues escoles municipals d'Albanyà i Sant Llorenç de la Muga. El paper territorial i social dels centres educatius és fonamental. La pèrdua d'escoles rurals ha frenat les capacitats de respondre més localment les necessitats educatives del territori i no ha pogut mantenir ni consolidar àmbits regionals més petits amb independència educativa.

A l'àmbit d'estudi s'hi troben la ZER la Garriga (que inclou els CEIP d'Avinyonet de Puigventós, Cistella i Vilanant), la ZER les Salines (que inclou els CEIP de la Vajol, Agullana, Boadella i les Escaules, Maçanet de Cabrenys i Biure) i la ZER Requesens (que inclou els CEIP de Campany, Darnius, Espolla i Sant Climent Sescebes).

Preferència per centres educatius de titularitat pública

Clara prevalença per una educació pública en la primera etapa: el 95% dels alumnes d'infantil i el 91% dels alumnes de primària es van matricular en centres de titularitat pública.

Per municipis, en l'etapa d'educació infantil, el 87,5% dels alumnes d'Agullana, el 92,5% dels de Navata, el 100% dels d'Albanyà, Boadella i les Escaules, Darnius, Maçanet de Cabrenys, Sant Llorenç de la Muga, La Vajol i Vilanant van ser escolaritzats en centres de titularitat pública.

En l'etapa d'educació primària el 95% dels alumnes d'Agullana, el 80% de Boadella i les Escaules, el 86% de Darnius, el 84,5% de Navata, el 90% de Vilanant i el 100% dels alumnes d'Albanyà, Maçanet de Cabrenys, Sant Llorenç de la Muga i la Vajol van ser escolaritzats en centres de primària de titularitat pública.

Pel que fa a l'etapa d'educació secundària obligatòria (ESO) el percentatge d'estudiants que assisteix a centres de titularitat pública és més baix, amb un 86% a tot l'àmbit de la present Agenda 21, però de nou a l'etapa de batxillerat, la pràctica totalitat dels alumnes, un 93% cursen en centres de titularitat pública. Només es detecten 2 estudiants a Darnius i 1 a Navata que cursen en centres privats.

Pel que fa a l'etapa d'FP, el 93% també estudien en centres de titularitat pública, encara que les ofertes formatives són específiques i, per tant, tenen un repartiment més dispers en el territori.

Transport escolar eficient en les etapes d'infantil i primària i ESO

El servei de transport és un recurs d'ús col·lectiu fonamental per vertebrar el funcionament sostenible de la mobilitat escolar en un àmbit rural on es multipliquen les necessitats del transport en carretera. En general es disposa d'una bona oferta de transport escolar col·lectiu, gestionat pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

En l'etapa d'infantil i primària, els alumnes d'Albanyà i Sant Llorenç de la Muga disposen de transport escolar per assistir al seu centre d'assignació (CEIP de Llers).

Pel que fa l'etapa d'educació secundària obligatòria (ESO) els alumnes de Maçanet de Cabrenys, Darnius i Agullana (i la Vajol) disposen de transport escolar per assistir al centre assignat IES la Jonquera.

La ruta de transport escolar que fa parada a Agullana està prevista per recollir els alumnes de secundària de la Vajol a la parada d'Agullana. Tanmateix, actualment no hi ha cap alumne d'aquesta etapa educativa resident a la Vajol, malgrat que si hi fossin s'haurien de desplaçar fins a Agullana per agafar el transport escolar.

Els alumnes d'Albanyà i Sant Llorenç de la Muga disposen de transport escolar per assistir al centre d'assignació de l'IES Alexandre Deulofeu (Figueres). Els alumnes de Boadella i les Escaules per assistir a l'IES Cendrassos (Figueres), i els de Vilanant i Navata per assistir a l'IES Alexandre Deulofeu (Figueres).

Cal deixar palès, que atès que en l'etapa d'ensenyament secundari postobligatori (batxillerat i cicles formatius) no hi ha centres d'assignació,el Consell Comarcal de l'Alt Empordà no té la obligació d'arranjar el transport escolar. En aquest sentit, molts dels alumnes de batxillerat i cicles formatius aprofiten el transport escolar per assistir a l'IES on s'hagin matriculat, però sovint els horaris dels busos no són compatibles amb els horaris d'aquesta etapa educativa.

Oferta de casals d'estiu i d'activitats d'educació en el lleure

Els casals d'estiu i casalets ajuden a donar continuïtat al procés de formació educativa al mateix municipi, s'hi fan activitats esportives, repàs escolar, etc. i poden ser públics, és a dir gestionats pel propi ajuntament, o d'iniciativa privada.

En aquest sentit, els municipis d'Albanyà, Darnius i la Vajol no disposen de casals d'estiu atesa la manca d'usuaris, mentre que Vilanant aquest estiu 2009 en preveu organitzar-ne un.

D'altra banda, municipis com Agullana, Navata i Maçanet de Cabrenys disposen de més d'un casal d'estiu.

A Agullana l'ajuntament n'organitza un del juliol a l'agost al CEIP i a la Llar d'Infants del municipi, acollint infants de fins a 8 anys. Per a nens/es de 8 anys es disposa de casal esportiu i de lleure, de caràcter privat, on es desenvolupen activitats esportives com tennis, natació, futbol, etc.

A Navata, als mesos de juliol i agost es porta terme un casal gestionat per l'ajuntament amb la col·laboració de l'AMPA. El casal es dur a terme a l'escola i a la llar d'infants municipal. A més també s'organitza un casal de Nadal al propi CEIP. Un cas particular de

Navata és l'spa i el gimnàs de Torremirona, de caràcter privat, on també s'organitzen activitats esportives i es compta amb una ludoteca per a la mainada resident al municipi i per la que ve de fora i fa ús del servei.

A Maçanet de Cabrenys s'organitza un casal d'estiu a la Llar d'Infants municipal per a nens i nenes de menys de 3 anys i un casal per a nens i nenes d'entre 3 i 14 anys al local de la rectoria que cedeix el Bisbat.

Finalment, Boadella i les Escaules, Darnius i Sant Llorenç de la Muga organitzen un casal d'estiu per la mainada del municipi.

Poca oferta de cursos municipal i de formació no reglada

A part de l'oferta reglada pròpia dels centres escolars, també existeixen els cursos de formació especialitzada conduïts per organismes públics o empreses privades.

En aquest sentit, en la major part dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda no es disposa de cases de cultura, escoles de música, escoles de pintura, biblioteques, etc. on es puguin impartir cursos de caràcter lúdic o ocupacionals, amb certa periodicitat.

A Agullana, Albanyà, Boadella i les Escaules, Darnius, Sant Llorenç de la Muga, la Vajol i Vilanant actualment no s'organitzen cursos d'iniciativa municipal, encara que des del Consell Comarcal de l'Alt Empordà s'estan realitzant Tallers de memòria per a la gent gran a tots els municipis del sector nord de Salines-Bassegoda.

Tanmateix, a Navata i a Maçanet de Cabrenys l'oferta de cursos i de formació no reglada és àmplia.

Pel que fa al municipi de Navata s'organitzen cursos de formació per adults d'informàtica i de català d'iniciativa municipal, en els quals l'ajuntament cedeix l'espai i el material i cerca el professorat preferentment resident al municipi. També des de l'ajuntament s'organitzen cursos de cuina, de ceràmica, etc. Per altra banda, i des del Punt jove (Can Gerard) s'organitzen activitats per a la mainada de reforç escolar o similars.

A Maçanet de Cabrenys, segons la disponibilitat de cada any, s'organitzen cursos municipals per adults d'informàtica i de català a l'oficina d'informació turística i recentment també s'imparteixen cursos de natació a la piscina municipal.

Formació ambiental als centres escolars millorable

Els centres escolars dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda procuren realitzar dinàmiques i activitats d'educació ambiental, tanmateix només els CEIP Santa Cecília - ZER les Salines (Boadella i les Escaules), el CEIP les Salines – ZER les Salines (Maçanet de

Cabrenys) i el CEIP Castell Cabrera – ZER les Salines (la Vajol) estan integrats en un programa ambiental, el Programa de Recollida Selectiva de paper (Repaper) del Consell Comarcal de l'Alt Empordà.

Diverses campanyes de conscienciació ambiental per a la ciutadania

A l'àrea d'estudi i d'influència dels municipis del sector nord de Salines-Bassegoda hi actuen diverses entitats d'educació ambiental que col·laboren en la formació ambiental ciutadana com l'aula de Natura de Salines-Bassegoda, juntament amb altres entitats de la comarca de l'Alt Empordà com la Rufa, la Granja escola el Molí Nou de Calabauig, la granja escola la Perdiu, la Gorgònia, l'escola dels Estanys, l'Associació d'amics del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà i els Amics de la tortuga de l'Albera.

Es tracta d'associacions que contribueixen, en general a tota la comarca, a l'educació ambiental escolar mitjançant tallers pràctics i sortides especialitzades, contribuint també a la conscienciació dels pares, a la divulgació científica i a la coneixença del patrimoni natural per part de la població resident.

D'altra banda, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà realitza diverses campanyes de conscienciació ciutadana com: l'oferta pedagògica a les escoles de la comarca, la campanya per a la recollida selectiva "Recicla'm i tria", la xarxa de minideixalleries, el mercat virtual de segona mà, les jornades de xerojardineria, etc.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Bona oferta escolar reglada al mateix municipi**

Darnius compta amb el CEIP Mont-roig – ZER Requesens que cobreix les etapes educatives d'infantil i primària de titularitat pública, essent el centre assignat pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Addicionalment, el CEIP Mont-roig compta amb una aula i un pati a part que funciona com a llar d'infants, en la qual actualment s'hi acullen 3 infants del municipi.

El 94% dels alumnes de Darnius assisteixen al seu centre d'assignació del propi municipi (CEIP Mont-roig – ZER Requesens).

- **Formació ambiental al CEIP de Darnius, malgrat que no està integrat a cap programa ambiental**

Al CEIP de Darnius es treballa l'educació ambiental com a contingut curricular, es fan xerrades sobre el reciclatge i sortides de coneixença de l'entorn. També s'organitza una visita guiada a l'abocador i es fan visites als museus de l'àmbit.

Tanmateix, el CEIP no està integrat a cap programa ambiental específic de sensibilització ambiental, com per exemple el "Programa escoles verdes" impulsat pel Departament d'Educació i pel Departament de Medi Ambient i Habitatge.

- **El 67% dels alumnes de Darnius del curs 2007/08 es van matricular als centres assignats**

En la lectura del mapa escolar de Darnius es posa de manifest que l'assignació de centres per part del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya és adequada.

El 94% dels alumnes de Darnius assisteixen al seu centre d'assignació del propi municipi (CEIP Mont-roig – ZER Requesens).

En l'etapa d'educació secundària obligatòria (ESO) i postobligatoria (batxillerat), el 81% i el 25% respectivament assisteixen al centre assignat (IES La Jonquera). El percentatge de batxillerat és baix atès que hi ha prevalença per a centres de titularitat privada en aquesta etapa educativa.

Mentre que en els estudis de formació professional de grau mitjà i grau superior, i per l'especificitat de la disciplina professional escollida, l'alumne de Darnius es veu obligat a estudiar fora (en concret a les Franqueses del Vallès).

- **El Consell Comarcal de l'Alt Empordà adequa el transport escolar per assistir al centre assignat (IES de la Jonquera).**

- **Existència d'un entorn natural de rellevància ambiental, ecològica i paisatgística idònia per a activitats escolars o d'educació en el lleure (casal)**

La utilització del paisatge local com a recurs i àmbit didàctic ajuda a diversificar el mètode docent, a despertar les inquietuds dels alumnes per les problemàtiques ambientals, a valorar el nostre entorn natural i, en definitiva, a garantir la preservació d'espais protegits o d'interès natural pròxims. El reconeixement de les identitats locals ajuda a crear i/o ampliar la conscienciació i contribució ambiental.

Aquests espais poden ser llocs sistemàtics de treball a les escoles més properes o en matèria d'educació en el lleure, amb l'objectiu d'integrar el medi natural a l'activitat didàctica.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Recursos tècnics i materials millorables en el centre escolar del municipi**

Segons la valoració dels propis professionals de l'educació, al CEIP Darnius seria necessari millorar els equipaments informàtics i la connexió a Internet, obtenir més aparells de fotografia i vídeo, projectors a totes les aules i un servei de manteniment informàtic.

També seria necessari millorar l'espai dedicat a l'educació física, a l'educació musical, al menjador i caldria adequar un aula com a sala de mestres, especialment adreçada als mestres itinerants.

Tanmateix, es considera que el nombre de mestres és suficient i proporcional a la capacitat d'acollida d'alumnes.

- **Existència de recursos informatius però nul·la oferta en educació no reglada**

El municipi disposa de pàgina web com a principal canal d'informació, difusió i comunicació sobre activitats que podrien incloure la promoció de sensibilitats ambientals, i ajudar a estimular processos participatius que contribueixin en la millora ambiental del municipi.

Paral·lelament, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà proposa diverses campanyes de conscienciació ciutadana a les que Darnius s'hi pot adherir: oferta pedagògica a les escoles de la comarca, campanya per a la recollida selectiva "Recicla'm i tria", xarxa de minideixalleries, mercat virtual de segona mà, jornades de xerojardineria, etc.

Altrament, al municipi hi existeixen diverses entitats de caire educatiu, divulgatiu o de conscienciació ambiental com són: l'AMPA del CEIP Mont-roig, l'Agrupació de defensa forestal de les Salines (ADF), la Societat de pescadors de l'Alt Empordà, etc.

Tanmateix, des de l'ajuntament no s'organitza cap curs de formació no reglada.

- **No es fan casals d'estiu ni activitats d'educació en el lleure**

Pel que fa als casals d'estiu, l'ajuntament de Darnius actualment no n'organitza, malgrat que antigament s'havien fet casals gestionats per la parròquia i l'ajuntament.

No obstant, l'AMPA del CEIP Mont-roig a vegades organitza activitats per la mainada del juny al setembre.

4.6. Associacionisme i activitat cultural

4.6.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

En la nostra societat de benestar, l'accés a la cultura és un objectiu que ha de vetllar per l'acompliment d'aquest dret, fonamental per al desenvolupament de les persones, sense discriminació social, econòmica o territorial.

El repte del reequilibri territorial entre els espais urbans i rurals passa necessàriament per trencar barreres persistents en la capacitat de generar i disposar de cultura en el sentit més permeable i extensiu possible. Aquesta necessitat de cultura sense fractura territorial ha de ser atesa en primera instància per les polítiques governamentals competents, i corresposta per la iniciativa i participació activa de la població local.

La cultura, en tota la seva expressió, és un excel·lent baròmetre per mesurar la vitalitat dels municipis d'arreu del nostre país. Res és més revelador que disposar d'un associacionisme ben arrelat i dinàmic, una programació cultural estimulant i a on conflueixi l'esforç públic i privat, i uns equipaments que assegurin una cobertura infraestructural suficient en prestació social i manifestació cultural.

Són justament aquests criteris els que s'han convertit, per aquesta diagnosi, en objectius per al territori eminentment rural del sector nord Salines Bassegoda. Així, per al conjunt dels municipis d'estudi, els objectius específics de dimensió sociocultural es concreten en:

- Promoure el moviment associatiu com a punt de trobada i difusió de les inquietuds socials i culturals del territori. Perseguir un associacionisme ben arrelat i dinàmic portes endins i enfora.

- Planificar una programació cultural estimulant i a on conflueixi l'esforç públic i privat. Aprofitar i generar sinèrgies per fer viable una oferta d'activitats més àmplia, més diversa, més periòdica i oberta a la projecció exterior.

- Assegurar una dotació en equipaments que asseguri la cobertura infraestructural suficient per a la prestació social i la manifestació cultural, atenent a les necessitats i especificitats de cada municipi.

4.6.2. Diagnosi estratègica

Mapa de referència

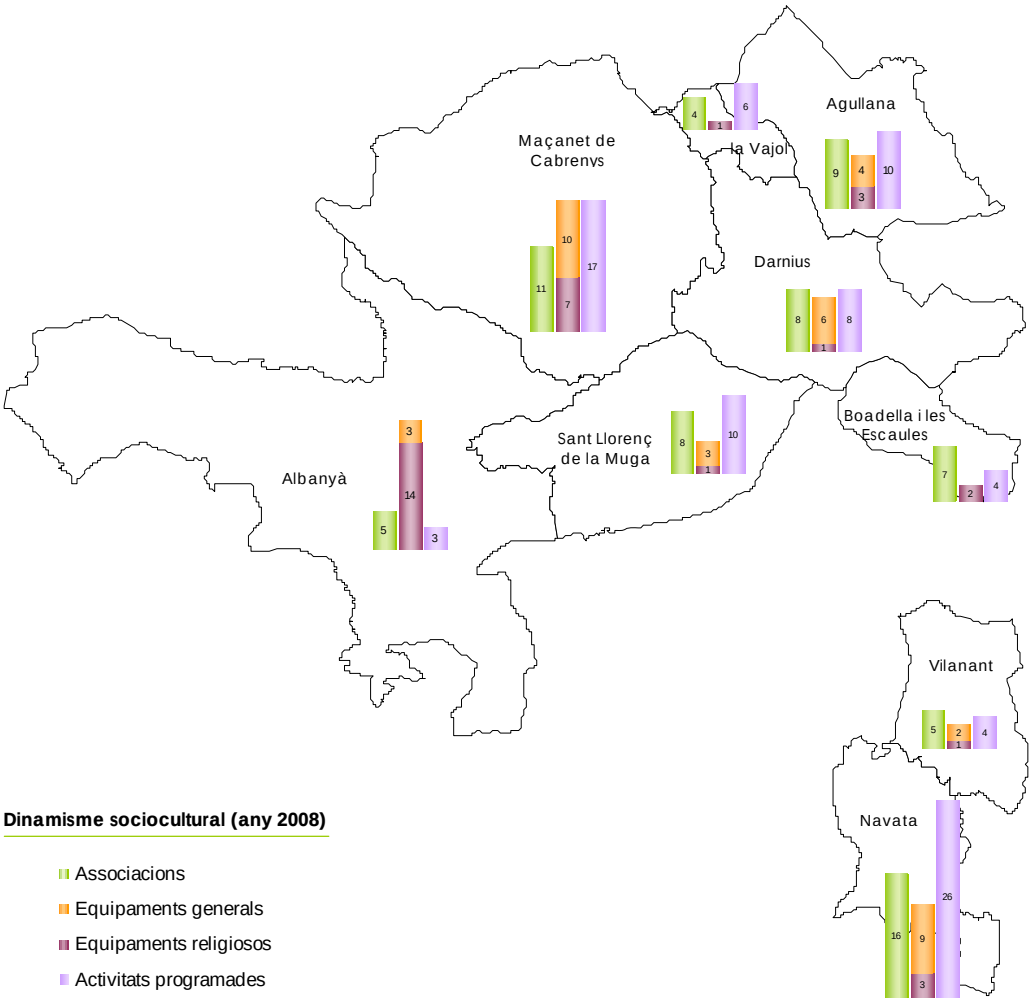

a) Àmbit territorial

La diagnosi pel conjunt del territori –Agullana, Albanyà, Boadella i les Escaules, Darnius, Maçanet de Cabrenys, Navata, Sant Llorenç de la Muga, la Vajol i Vilanant– s'estructura a partir de tres parts ben diferenciades on s'inclouen les consideracions oportunes en matèria d'(a) associacions, (b) equipaments i (c) activitats d'índole social i cultural de l'àmbit d'estudi. Una última part es reserva als mitjans d'informació i participació escrita dels municipis.

ASSOCIACIONS SOCIOCULTURALS

Nombre elevat i equilibrat d'associacions socioculturals

En el sector nord de Salines Bassegoda es té constància d'un total de 73 associacions o entitats cíviques força repartides entre tots els municipis, amb un mínim a la Vajol (4) i un màxim a Navata (15).

Des de l'òptica demogràfica (any 2007), l'àmbit d'estudi registra 56 habitants/associació, amb un mínim compartit entre Albanyà, Sant Llorenç de la Muga i la Vajol (26) i un màxim Agullana (84). És també important destacar el fet que no hi ha cap municipi sense associació social o cultural.

Existència d'entitats socials i culturals de dimensió supramunicipal

Determinades associacions no són estrictament locals i, fins i tot, algunes estan justament concebudes per afiliar a membres de municipis pròxims, per exemple les associacions esportives.

Aquest fet incrementa i diversifica l'oferta associativa real de la població i, en definitiva, permet pal·liar dèficits o limitacions de certs municipis. En una lectura inversa, la proximitat o dependència envers una oferta externa potent, resta poder d'iniciativa per al moviment associatiu local, com és el cas paradigmàtic de la proximitat amb Figueres.

Diversitat d'associacions amb predomini de les culturals i esportives

El territori d'estudi reuneix tota la varietat d'entitats segons sigui d'índole ambiental, cultural, educatiu, esportiu, de lleure, social o veïnal. D'aquests àmbits, 2 cobreixen el 69% de les associacions: 29 culturals i 21 esportives. Malgrat aquest domini, la diversitat és prou àmplia sobretot perquè les entitats culturals cobreixen iniciatives de caràcter musical, teatral, tradicional, etc.

Vitalitat de les associacions socioculturals com a factor clau

Indiferentment del nombre d'associacions que disposin els municipis, és essencial que les existents demostrin capacitat de mobilització de la població i d'organització d'activitats que contribueixin a dinamitzar la vida social i cultural de les poblacions.

EQUIPAMENTS SOCIOCULTURALS

Distribució i tipologia desigual dels equipaments

El territori de l'àmbit d'estudi disposa de 37 equipaments socioculturals i esportius en funcionament i de 33 centres religiosos. Respecte els primers, tots els municipis excepte Boadella i les Escaules i la Vajol tenen assegurada una dotació bàsica amb locals socials, centres culturals o polivalents, mentre que entre els municipis de més entitat demogràfica la diversitat d'equipaments és variable (ex. biblioteques, locals de joventut, centres BTT).

D'altra banda, pel que fa a edificis religiosos, Albanyà registra dins el seu terme municipal gairebé la meitat (14) de tot l'elevat nombre d'ermites, esglésies, santuaris i monestirs que en conjunt presenta l'àmbit d'estudi i dels quals alguns tenen o poden tenir un altre ús cultural tret de l'exclusivament religiós.

Manca d'equipaments en benestar social

La majoria dels municipis rurals experimenten un nou context demogràfic i sociològic que justifica la dotació o accés a determinats equipaments especialitzats en assistència social, com la dirigida a la població en edat avançada.

Per tant, la valoració dels equipaments socioculturals està condicionada a les conclusions que sobre aquests aspectes efectuï la diagnosi del capítol de salut i benestar social.

ACTIVITATS SOCIOCULTURALS

Concentració en l'oferta d'activitats socioculturals

A l'àmbit d'estudi s'han comptabilitzat 88 activitats socioculturals fora de les festes locals, amb programació anual fixa, ja siguin actes puntuals o celebracions amb varis actes i dies programats. El 49% d'aquesta oferta l'assumeixen Navata i Maçanet de Cabrenys.

La mitjana d'activitats per municipi és de 10 (incloent Navata i Maçanet de Cabrenys) ò 6 (sense considerar-los), mentre que la mitjana d'habitants per activitat és de 46, amb un mínim a la Vajol i un màxim a Vilanant (18 i 82 habitants/activitat, respectivament).

Projecció exterior d'algunes activitats locals

El Festival d'art de Maçanet de Cabrenys (Marçart) és l'exponent més clar com a activitat innovadora i amb interès més enllà de la població local. Altres activitats amb projecció exterior estan relacionades principalment amb fires alimentàries i amb cert interès per al turisme cultural (vegeu diagnosi 3.2. Sectors econòmics).

Així mateix, la proximitat amb els municipis francesos obre una altra possibilitat per enfortir la relació a banda i banda de la frontera amb activitats culturals com la Trobada al Coll de Manrella que a la Vajol reuneix a població de la Catalunya nord i sud.

Escassa vinculació de les activitats socioculturals amb el patrimoni

La història, l'arquitectura, les tradicions, el paisatge, qualsevol plasmació patrimonial dels municipis d'estudi atorguen l'oportunitat d'idear o recuperar activitats singulars entorn el llegat sociocultural. Aquest tipus d'iniciatives reverteixen en la dinamització social i cultural, i fins i tot econòmica, de la població però també en potencien la valorització i el sentit identitari territorial.

Possibilitat d'optimitzar recursos en la programació sociocultural

Promoure associacions actives i implicades amb la població, mancomunar l'organització d'activitats entre diferents municipis, canals eficients de comunicació d'oportunitats i de subvencions, són mitjans per garantir més i millors activitats especialment entre municipis de pressupostos locals limitats.

MITJANS D'INFORMACIÓ MUNICIPALS

Mecanismes habituals d'informació i iniciatives de participació

Les publicacions periòdiques municipals, com a indicadors de les possibilitats d'informació i també de participació ciutadana, hi són presents a tots els municipis a excepció de Darnius i Maçanet de Cabrenys, en format de butlletí i/o revista i amb una periodicitat variable (de semestral a anual). El web municipal és un recurs disponible en tots els municipis però el mitjà més efectiu i directe per suggerir, consultar o denunciar segueix essent l'atenció personal directa de l'alcalde/ssa o els regidors.

Entre els mecanismes addicionals de participació cal destacar les reunions que de manera periòdica efectuen les associacions de veïns de Maçanet de Cabrenys, dels Horts de la Creu a Navata, i de Taravaus a Vilanant, i que serveixen com a mitjà de seguiment, reflexió i debat interactiu entre el consistori i la població local.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Recursos per millorar les activitats socioculturals**

És possible millorar la repercussió dins i fora de les activitats que en el municipi s'organitzen o es poden organitzar en el futur, a partir de la revalorització del patrimoni cultural i natural i l'existència de col·lectius amb inquietuds socioculturals dins el terme de Darnius.

- **Disponibilitat d'equipaments socioculturals i esportius**

El teatre i sala de ball de la Concordia o la piscina municipal són exemples de que el municipi té cobertes les necessitats bàsiques en equipaments tants socials i culturals com esportius per a l'ús de la població local.

- **Mateixa necessitat d'equipaments entre municipis**

Darnius té, respecte altres municipis rurals de la regió, un patró demogràfic i sociològic

molt similar i uns dèficits infraestructurals, en dotacions socioculturals, també compartits. Per tant, es compleixen premisses fonamentals per sospesar la correcció d'aquests dèficits amb caràcter supramunicipal. El futur centre de dia de l'edifici Asil de Gomis del municipi d'Agullana s'inscriu clarament en aquesta línia.

- **Referents territorials a l'abast**

Darnius es beneficia de participar d'una oferta territorial superior –capitalitzada per Figueres– molt àmplia i diversa en equipaments, activitats i associacions que poden donar una bona resposta a les inquietuds culturals de la població dins un radi de proximitat geogràfica acceptable.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Marge de millora en activitats**

La fira del brunyol, el concurs de flors silvestres o la castanyada són activitats de bona acceptació entre la població local i també visitant, i fan evident que ampliar el nombre i la diversitat de propostes adreçades a la població, al llarg de l'any i totes les edats, és un dels punts possibles a millorar del municipi siguin impulsades per l'Ajuntament o pels propis veïns.

- **Dèficits en el teixit associatiu**

El primer fòrum de participació ciutadana de l'Agenda 21 va posar de manifest la poca implicació del jovent en l'organització i participació en les activitats de dinamització sociocultural. D'altra banda, les entitats del municipi són necessàries per la seva capacitat d'involucrar-se en la revitalització del terme. Associacions dinàmiques per elles mateixes (nombre d'afiliats, relleu generacional) i amb noves idees i projectes per implicar a la població en general en activitats musicals, teatrals, tradicionals, gastronòmiques, de lleure, etc.

- **Poca comunicació entre municipis sobre les activitats socioculturals**

Manca un canal de comunicació i cooperació entre les administracions locals per a l'intercanvi d'informació, d'ajut mutu, sobre activitats itinerants en el territori, les de possible organització i coordinació conjunta, les que disposen de subvenció, etc.

- **Manca de mitjans addicionals d'informació i participació**

Darnius no disposa de butlletí municipal com a mitjà per, d'una banda, informar sobre l'esdevenir del municipi i, per l'altra, donar veu a la gent que hi viu, i tampoc s'utilitzen altres fórmules per reforçar la participació ciutadana de suport per a la presa de decisions de l'Ajuntament.

Aquest projecte ha estat redactat per:

amb la col·laboració de:

I amb el suport de:

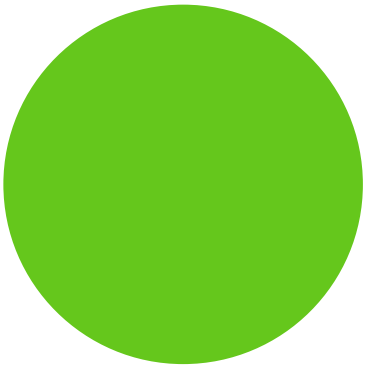

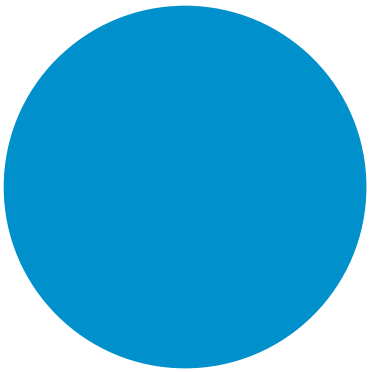

Agullana
Albanyà
Boadella i les Escaules
Darnius
La Vajol
Maçanet de Cabrenys
Navata
Sant Llorenç de la Muga
Vilanant

A21

GeoServei

Diputació de Girona

Finançament FEDER
Fons Europeu de Desenvolupament Regional